

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

FELSEFE

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE
KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA
EĞİTİM UYGULAMALARI
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

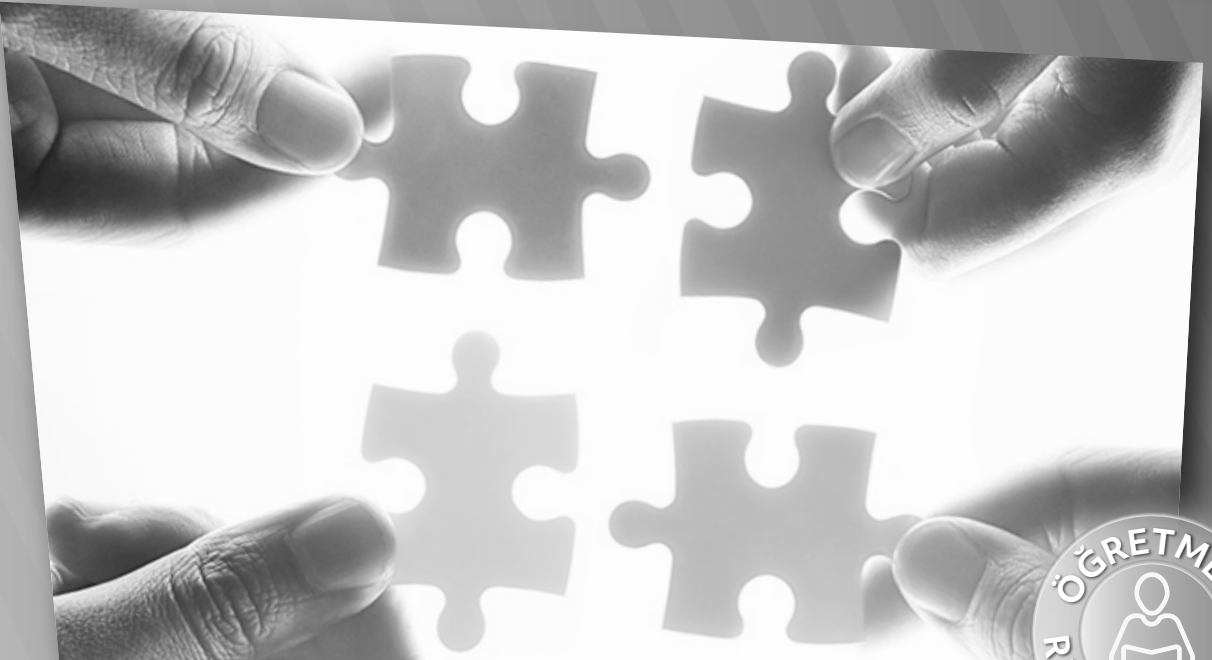

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

FELSEFE

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE
KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA
EĞİTİM UYGULAMALARI
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FELSEFE

ORTAÖĞRETİM KADEMESİNDE KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİM UYGULAMALARI

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ ÖĞRETMEN REHBER KİTABI

GENEL YAYIN
YÖNETMENİ

Halil İbrahim TOPÇU
Doç. Dr. Mustafa OTRAR

YAYIN
KOORDİNATÖRÜ

Ömer SARICA
Gökçağrı GÜREL

PROJE
KOORDİNATÖRÜ

Doç. Dr. Ufuk ÖZKUBAT

EDİTÖR

Dr. Öğr. Üyesi Cebail TURNA
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Ayşegül SÖĞÜT

HAZIRLAYANLAR

Merve Gül ŞAHİN
Saliha AYDIN
Ali Tamer BATBAYLI
Derya PÜTÜN
İsfendiyar Necati ÇAKIROĞLU

Tansu BOZGÖZ YİĞİT
Serap DEMİRCİOĞLU
Selami DURAN
Ahmet YAVUZ

DİL UZMANI

Banu ALMALI İLHAN

DİZGİ ve GRAFİK TASARIM

Çağlayan Volkan YILDIZ

ISBN

978-975-11-7682-0

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve
Özel Eğitim ve Rehberlik
Hizmetleri Genel Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışmalara
UNICEF Türkiye Temsilciliği
katkıda bulunmuştur.

Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: +90 312 4132680
+90 312 4132681
+90 312 4131838
www.meb.gov.tr

unicef | her çocuk için

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF
Turan Güneş Bulvarı No.106 Kat: 7 06550
Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 545 10 00
www.unicef.org.tr
@UNICEF Türkiye Temsilciliği 2024
Her hakkı saklıdır. Bu yayında yer alan ifadeler
UNICEF'in resmî görüşlerini temsil etmez.

SUNUŞ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, içinde bulunduğumuz çağı eğitim açısından “Türkiye Yüzyılı” hâline getirecek birçok yenilikçi yaklaşımı içermektedir. Bu yaklaşımlardan biri de “Farklılaştırma”dır. Farklılaştırılmış öğretim, üstün kaliteli eğitim anlayışını temsil etmektedir. Öğretmenler, öğrenme sürecinin en iyi şekilde gerçekleştirilmesini istediklerinden her öğrencinin ihtiyacını dikkate alarak öğretimi farklılaştırmayı hedeflerler. Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyeleri, öğrenme profilleri ve ilgi alanlarını göz önünde bulundurarak içerik, süreç ve ürünlerde farklılaştırma yapıp mükemmel bir öğrenme ortamı oluştururlar.

Öğrencilerimizin fiziksel, sosyal, bilişsel, duygusal ve davranışsal özellikleri; öğrenme yöntemleri; kültürel geçmişleri ve önceki bilgileri farklılık gösterir. Bu farklı özelliklere sahip öğrencilerin aynı sınıfta tek tip içeriklerle öğrenme faaliyetlerini yürütmesi beklenemez. Her öğrencinin bireysel başarıya ulaşması ve öğrenme potansiyelinin üst düzeylere çıkarılması uygun stratejilerin uygulanması ile mümkündür.

Bakanlığımız ve UNICEF iş birliğiyle özel eğitim akademisyenleri, alan öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri ve rehber öğretmenlerin katılımlarıyla her öğrencinin eğitim gereksinimini karşılayabilmek amacıyla gerçekleştirilen çalıştaylar sonucunda ortaöğretim düzeyinde kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrencilerin branş öğretmenlerine yönelik on iki ayrı “Öğretmen Rehber Kitabı” hazırlanmıştır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin misyonu doğrultusunda “Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları” konusunda rehber olmasını ümit ederek siz değerli öğretmenlerimize sunduğumuz bu çalışmada amacımız, her öğretmenimizin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde yer alan “Farklılaştırma” başlığı altındaki yenilikçi öğretim yaklaşımı konusunda bilinçlenmesi ve bu yaklaşımı benimseyerek yaklaşımın gönüllü destekçisi olmasıdır.

Öğretmen; her öğrencisinin özel olduğunu, farklı eğitim süreçlerinden geçtiğini ve bireysel gereksinimlerinin farklı olduğunu bilir. Aynı zamanda tüm öğrencilerin eğitim hizmetlerinden kendi potansiyellerinin en üst seviyesinde yararlanma hakkına sahip olduklarının farkındadır. Bu çalışmanın rehberliğinde öğretmenlerimizin eğitim ortamlarında, ders işleme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde, geri bildirimde bulunma ve süreci takip etme konularında en uygun farklılaştırmaları uygulayabileceklerini düşünüyoruz.

“Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları” çalışmaları, öğrencilerimizin farklılıklarını dikkate almayı ve bu farklılıkları ortak bir enerji ve birlikteliğe dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmalar, her öğrencinin sürecin bir parçası olmasını hedeflemektedir. Sınıf içi etkileşimlerin artırılması, iş birliğine dayalı öğrenme ortamlarının oluşturulması ve öğrencilere öz güven kazandırılması bu doğrultuda büyük önem taşımaktadır.

Değerli Öğretmenlerimiz,

Bu çalışmada incelediğiniz her bilgiyi ve etkinliği derslerinizde ve öğrenme ortamınızda kullanmanızı, bu çalışmadan yola çıkarak yeni materyaller üretmenizi bekliyoruz. Ürettiğiniz tüm materyalleri, geri bildirimlerinizi meslektaşlarınızla ve bizimle paylaşmanızı önemsiyoruz. Ülkemizin, milletimizin ve geleceğimizin teminatı olan gençlerimiz; sizlerin değerli çalışmalarıyla hedeflerine doğru emin adımlarla ilerleyecektir. Her öğrencinin eğitim gereksinimlerini karşılayabilmek amacıyla hazırlanan bu “Öğretmen Rehber Kitapları”nın siz değerli öğretmenlerimize faydalı olmasını diler, hazırlanmasında katkıda bulunan ve emeği geçen herkese en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yusuf TEKİN

Millî Eğitim Bakanı

ÖN SÖZ

Her sınıf, öğrencilerin birbirinden farklı bilişsel, fiziksel, dil, sosyal, duygusal ve davranışsal özelliklerinin yanı sıra; öğrenme stili, kültürel geçmiş, önceden edinilen bilgi ve ilgilerin çeşitliliğini barındırır. Bu çeşitlilik, eğitim ortamlarında öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını ortaya çıkarır. Bu bağlamda farklılaştırılmış öğretim, her öğrencinin eğitim gereksinimlerini karşılayabilecek bir yaklaşım veya felsefe olarak değerlendirilebilir. Bu yaklaşım, öğretim pratiğinde her öğrencinin eğitimden en iyi şekilde faydalanabilmesi için bireysel ihtiyaçlarına ve özelliklerine duyarlı bir eğitim ortamı oluşturmayı amaçlar. Bu, aynı sınıfta farklı özellikler gösteren öğrencilere yönelik çeşitlenmiş içeriklerin geliştirilmesine, uygun öğrenme ve öğretim stratejilerinin seçilmesine, her bir öğrencinin bireysel başarı ve öğrenme potansiyelini üst düzeye çıkaracak etkinliklerin planlanmasına ve sürekli değerlendirme yapılmasına olanak sağlar.

Öğrenme süreçleri ve ortamları; öğrencilerin bireysel gereksinimleri, ilgileri ve mevcut bilgi düzeylerine uygun bir şekilde tasarlanmalıdır. Bu yaklaşım, her öğrencinin kendi potansiyelini en iyi şekilde geliştirmesine ve öğrenme deneyiminden en fazla düzeyde faydalanmasına olanak tanır. Her öğrenci, kendine özgü öğrenme hızına, stiline ve yöntemine sahiptir. Öğretmenler olarak bizler, bu farklılıkları göz önünde bulundurarak her öğrencinin kendini değerli ve başarılı hissetmesini sağlamalıyız. Bu süreçte sınıf içi etkileşimlerin artırılması, iş birliğine dayalı öğrenme ortamlarının yaratılması ve öğrencilere özgüven kazandırılması büyük önem taşır.

Bu kılavuzun, her bir öğrencinin kendine özgü özelliklerini göz önünde bulundurarak onlara en iyi şekilde rehberlik etmenize yardımcı olacağını umuyoruz. Unutmayın ki her bir öğrencinin yüreğinde parlayan ışığı ortaya çıkarmak ve onların geleceğe güvenle adım atmalarını sağlamak, öğretmen olarak sizlerin elindedir. Her çocuğun içinde saklı olan potansiyeli keşfetme ve onu büyütme yolculuğunda sizin azminiz ve kararlılığınız en büyük ilham kaynağı olacaktır. Bu yolculukta sizlere başarılar diliyor ve her bir öğrencinizin hayatına dokunarak onları aydınlatacağınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Doç. Dr. Ufuk ÖZKUBAT

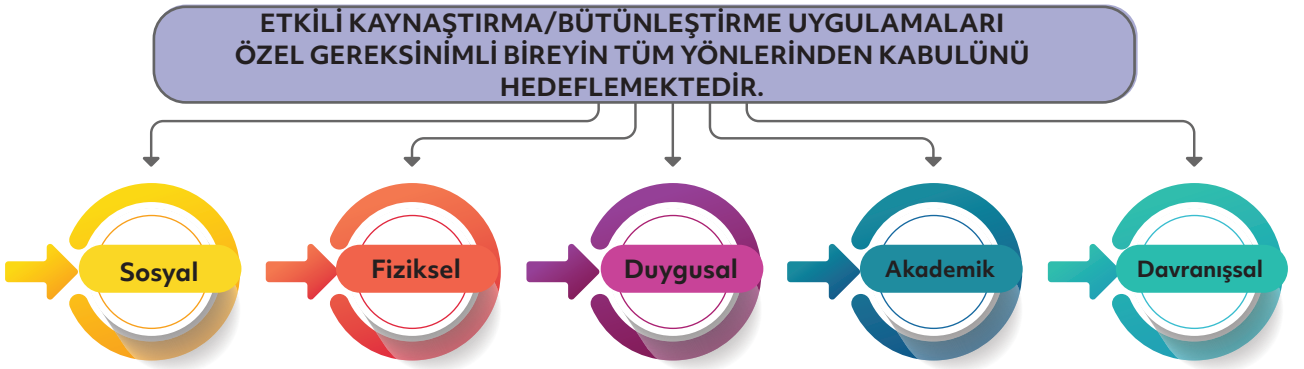
Koordinatör Akademisyen

SUNUŞ	3
ÖN SÖZ	4
Kaynaştırma Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Sosyal Kabul	6
Sosyal Kabul	6
Sosyal Kabulün Başlıca Amaçları	6
Sosyal Kabulü Etkileyen Faktörler	7
Kaynaştırma Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Olumlu Sınıf İklimi ve Olumlu Davranışsal Destek	8
Kaynaştırma Bütünleştirme Yoluyla Eğitimde Etkili Sınıf Yönetimi Stratejileri	9
1. Aşama: Ders Öncesi Yapılması Gereken Düzenlemeler	9
2. Aşama: Derse Başlandığında Yapılması Gereken Düzenlemeler	11
3. Aşama: Ders Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Düzenlemeler	12
4. Aşama: Ders Sonunda Yapılması Gereken Düzenlemeler	12
Olumlu Sınıf İklimi Oluşturmak İçin Öğretmenlere Öneriler	13
Sosyal Kabulü ve Sınıf Etkileşimini Değerlendirme Yöntemleri	14
SEN OLSAYDIN (FELSEFE)	15
Etkinlik Tablolarının Yapısına Ait Kılavuz	17
10. Sınıf Farklılaştırılmış Öğretim Etkinlikleri	19
11. Sınıf Farklılaştırılmış Öğretim Etkinlikleri	81

KAYNAŞTIRMA BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİMDE SOSYAL KABUL

Kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamaları, özel gereksinimli öğrencilerin sınıflarda etkin katılımcılar olarak akranlarıyla etkileşimde bulunmalarını ve sosyal becerilerini geliştirmelerini hedefler. Bu süreç, öğrencilerin sosyal kabulünü artırarak eğitimde tam katılımlarını sağlamak için kritik öneme sahiptir.

Kaynaştırma ve bütünleştirme süreçlerinde sosyal kabul, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimin her alanında etkin ve anlam dolu bir rol oynamalarını sağlayacak koşulların oluşturulmasını ifade eder. Bu süreç, öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerine, özgüvenlerinin artmasına ve olumlu bir benlik görüşü kazanmalarına yardımcı olur. Özel gereksinimli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin, bu öğrencilerin diğer öğrencilerle eşit şartlarda eğitim görebilmeleri için gerekli yetkinliklere ve bu ortamda sosyal kabulü teşvik edecek stratejilere sahip olmaları önemlidir.

Öğretmenler, özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünü artırmak için sınıf içinde ve okul genelinde işbirliği ve dayanışmayı teşvik ederek her öğrencinin katılımını sağlamalı ve farklılıklara saygı duyulmasını vurgulamalıdır. Bu stratejiler, öğrenciler arasında kapsayıcı bir ortam yaratılmasına ve her bireyin kendini değerli hissetmesine yardımcı olur.

Öğretmenler, sosyal kabulü artırmak ve olumlu bir sınıf iklimi oluşturmak için öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alarak çeşitli önleyici ve pozitif yönetim stratejileri belirlemelidir. Bu süreç, özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak sınıf ortamını farklılaştırmayı ve her öğrenci için işlevsel bir ortam sağlamayı gerektirir.

SOSYAL KABUL

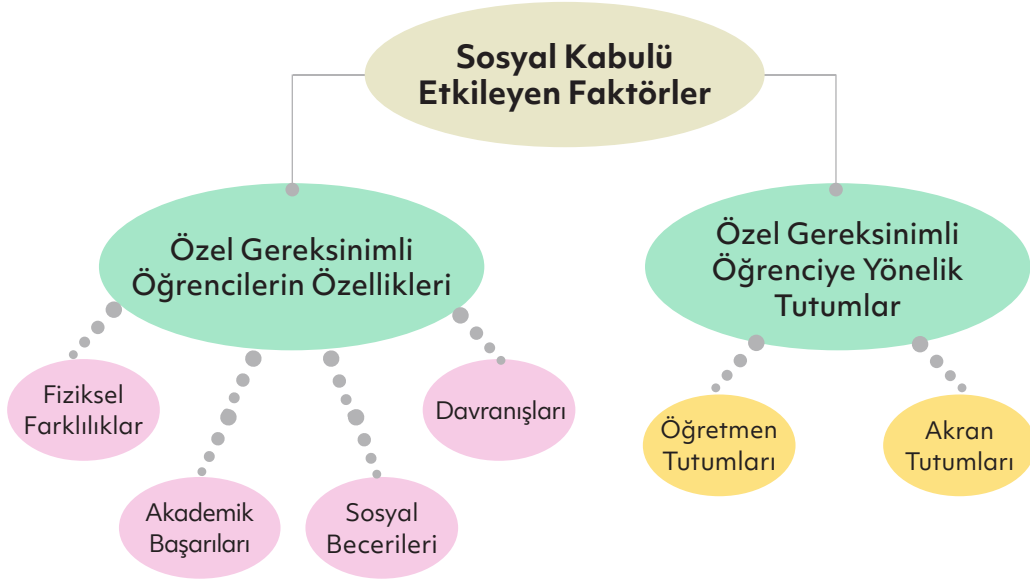
Sosyal kabul, özel gereksinimli öğrencilerin gelişimi olağan seyreden akranları tarafından grup çalışmaları veya etkinliklere dahil edilmeleriyle sağlanır, bu durum da tüm öğrencilerin eşit haklara sahip olduğunu ve birlikte eğitim, çalışma ve sosyalleşme fırsatına sahip olduklarını gösterir. Öğretmenler, öğrenciler arasında bu tür bir kapsayıcı atmosferi teşvik ederek, öğrencilerin birbirlerinin farklılıklarına saygı duymalarını ve ortak hedefler doğrultusunda işbirliği yapmalarını sağlayarak her öğrencinin sosyal kabulünü artırmada önemli bir rol oynar.

SOSYAL KABULÜN BAŞLICA AMAÇLARI

Sosyal kabul, basit bir grup üyeliği olmanın ötesinde, bireylerin kendilerini değerli ve saygın hissetmelerine, diğer insanlarla etkileşim kurmalarına ve sosyal kurallara uyum sağlamalarına yardımcı olan karmaşık bir ihtiyaçtır. Dinamik bir süreç olarak, toplumsal değişikliklerle birlikte sürekli olarak yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir. Sosyal kabulün birçok farklı amacı vardır ve kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimde Sosyal kabul öğretmen rehber kitabında, sınıf içinde uygulanabilecek etkinliklerle birlikte, bu amaçlar belirli kavramlar çerçevesinde ele alınmış ve açıklanmıştır.

SOSYAL KABULÜ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünde etkili olan iki temel faktör bulunmaktadır: öğrencinin bireysel özellikleri ve ona yönelik toplumsal tutumlar. İlk faktör, öğrencinin fiziksel özellikleri, akademik performansı, sosyal yetenekleri ve davranışları gibi kişisel özelliklerini kapsar. İkinci faktör ise, öğrenciye karşı öğretmenlerin ve akranlarının sergilediği tutumları içerir ve bu tutumlar öğrencinin sosyal kabul düzeyini doğrudan etkileyebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler, fiziksel görünüş, akademik başarıları, sosyal beceriler ve davranışlar gibi alanlarda akranlarından ayrışabilir. Bu farklılıklar, öğrencinin öğretmenleri ve akranları tarafından sosyal olarak kabul edilme derecesini etkileyebilir.

Öğrenciler arasındaki benzerlikler, sosyal kabullerini kolaylaştırırken farklılıklar, dışlanma ve sosyal kabul sorunlarına yol açabilir; özellikle **fiziksel ve belirgin farklılıklar** arttıkça bu öğrencilerin sosyal kabulü azalmaktadır. Eğitimcilerin ve akranlarının özel gereksinimli öğrenciler hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamaları, iletişimde belirsizlik ve kaygı yaratarak bu öğrencilere yönelik ön yargı ve dışlamaya neden olabilir.

Ortaöğretimde öğrencilerin **akademik başarıları**, sosyal kabul için belirleyici bir faktördür; özel gereksinimlerden kaynaklanan işlevsel kısıtlamalar, öğrencinin öğrenme sürecini olumsuz etkileyerek akranlarıyla arasındaki farkları derinleştirebilir ve sosyal kabulü zorlaştırabilir. Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için öğretim yöntemleri ve eğitim materyallerinde yenilikler yapılması, bu öğrencilerin akademik performansını ve dolayısıyla sosyal kabullerini artırmada kritik önem taşır. Öğrencinin akademik başarıları arttıkça, sosyal kabulü de kolaylaşacak, bu da onların sosyal ortamlarda daha aktif rol almalarını sağlayacaktır.

Sosyal beceriler, bireylerin başkalarıyla etkili bir şekilde etkileşim kurmalarını sağlayan, hem gözlemlenebilen hem de bilişsel süreçleri içeren öğrenilebilir davranışlardır. Özel gereksinimli öğrencilerde sosyal becerilerin gelişimi akranlarına göre daha yavaş ilerleyebilir, bu da özel gereksinimli öğrencilerin diğer öğrencilerin davranışlarını doğru algılamalarını ve tepki vermelerini zorlaştırabilir. Yetersiz sosyal beceriler, öğrencinin akademik performansını ve davranışsal uyumunu olumsuz etkileyerek sosyal kabulünü güçleştirebilir.

Öğretmenlerin ve akranların özel gereksinimli bireylere karşı sergiledikleri tutumlar, bu bireylerin sosyal kabul sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Smith'in (1968) tanımına göre, tutum, bireylerin bir konu hakkında düşünce, duygu ve davranışlarını belirleyen, bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenler içeren içsel bir eğilimdir. Özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutumlar, öğretmen ve akranlar tarafından şekillendirilir ve bu tutumların güçlü ve katı olması, genellikle daha değişmez ve etkileyici olabilir.

Öğretmenlerin kaynaştırma ve bütünleştirme süreçlerine ilişkin **tutumları**, sınıf yoğunluğu, eğitim materyallerinin kısıtlılığı, özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri ve öğretmenlerin bu konulardaki bilgi ve deneyim eksikliği gibi faktörler tarafından etkilenmektedir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilere yönelik algıları, bu öğrencilerin tanıları ve akranlarından farklı özellikleri bulunması durumunda olumsuz yönde değişebilir, bu da öğretmenlerin bu öğrencilere karşı düşük beklentilere sahip olmalarına yol açabilir. Öğretmenlerin yetersiz bilgi ve deneyimi, özel gereksinimli öğrencilere yönelik olumsuz tutumların oluşmasında önemli bir etkindir ve bu durum, sınıf içi etkileşimleri ve öğrencinin akademik başarısını sınırlayabilir. Öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrencilere yönelik daha bilinçli ve pozitif tutumlar sergilemeleri, sınıf içinde olumlu bir iklim yaratmaları sosyal kabulü artırabilir. Bu olumlu tutumlar, gelişimi olağan seyreden öğrencilerin özel gereksinimli akranlarını daha iyi kabul etmelerine yardımcı olabilir. Sonuç olarak, öğretmenlerin özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları hakkında daha fazla bilgi edinmeleri, özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutumlarını iyileştirebilir ve tüm öğrenciler için daha kapsayıcı bir eğitim ortamı sağlayabilir.

Kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamalarının başarısında, gelişimi olağan öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına karşı gösterdikleri pozitif **tutumlar** belirleyici bir rol oynamaktadır. Farklılıklara saygıyı vurgulayan eğitim programları, öğrenciler arasındaki önyargıları kırarak özel gereksinimli öğrencilerin daha iyi kabul edilmesine yardımcı olabilir. Sınıf içi etkileşimi artırmak için düzenlenen aktiviteler, öğrencilerin birbirlerini anlamalarını ve sosyal-duygusal olarak daha dengeli ilişkiler kurmalarını sağlar. Gelişimi olağan öğrencilerin olumlu iletişimi, özel gereksinimli öğrencilerin akademik ve sosyal başarısına katkıda bulunabilir. Öğretmenler, işbirlikçi ve küçük grup çalışmaları aracılığıyla özel gereksinimli öğrencilerin güçlü yanlarını ön plana çıkararak akranların tutumlarını olumlu yönde değiştirebilir. Bu stratejiler, kaynaştırma ve bütünleştirme süreçlerinin daha etkin ve verimli olmasını sağlayarak tüm öğrenciler için faydalı bir öğrenme ortamı yaratır.

KAYNAŞTIRMA BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİMDE OLUMLU SINIF İKLİMİ VE OLUMLU DAVRANIŞSAL DESTEK

Etkili sınıf yönetimi, hızla değişen teknolojik ve bilimsel ortamda öğretmenlikte daha da önemli hale gelmiştir. Modern öğretim yöntemleri, her öğrencinin bireysel yeteneklerini ve ilgi alanlarını göz önünde bulundurarak farklılaştırılmış eğitim sunmayı amaçlar. Bu yaklaşım, öğrencileri bir kalıba sığdırmak yerine her birine özgü öğrenme yolları oluşturarak onların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı hedefler. Öğretmenlerin, çeşitli becerileri bütünleştirerek esnek ve yaratıcı eğitim stratejileri geliştirmeleri beklenmektedir. Farklı öğrenme stilleri ve ihtiyaçlara uygun ders tasarımları yapmak, günümüz eğitim sistemlerinin temel gereksinimidir. Her öğrencinin benzersiz özelliklerini ve gelişim süreçlerini dikkate almak, özellikle özel gereksinimli öğrencileri içeren sınıflarda kritik öneme sahiptir.

Sınıf yönetimi, öğrenci katılımını ve işbirliğini artırmayı hedefleyerek etkili bir öğrenme ortamı sağlar ve öğretmenlerin ders planlamasını da içerir. Başarılı sınıf yönetimi, öğrencilerin derslere daha aktif katılmasını ve böylece akademik başarılarını yükseltmelerini teşvik eder. Öğretmenler, çeşitli öğretim metodlarını uygulama özgürlüğüne sahiptir. Bu durum da ders anlatımlarında yenilikçi yaklaşımlar geliştirmelerine olanak tanır. Her öğrencinin farklı gelişimsel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak bireyselleştirilmiş öğretim yaklaşımları uygulamak önemlidir. Geleneksel yöntemlerin yerini, öğrenci etkileşimini ve sorunları önleyici tedbirleri içeren modern yaklaşımlar almaktadır. Davranış sorunları yaşayan öğrencilere yönelik uygun pedagojik düzenlemeler, özellikle karma eğitim ortamlarında daha büyük önem taşımaktadır. Etkili sınıf yönetimi, çeşitliliğe ve öğrencilerin özel durumlarına göre şekillendirilmeli, tek bir modelin tüm durumlara uygun olmadığı kabul edilmelidir. Eğitim pratiğindeki araştırmalar, önleyici ve pozitif sınıf yönetimi stratejilerinin belirlenmesine katkı sağlayarak öğretmenlere rehberlik edebilir.

KAYNAŞTIRMA BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİMDE ETKİLİ SINIF YÖNETİMİ STRATEJİLERİ

Etkili sınıf yönetimi, eğitim ortamlarındaki zorlukların aşılmasında ve öğrencilerin potansiyellerinin tam anlamıyla kullanılmasında önemli bir rol oynar ve bu yönetim disiplin yöntemlerinden daha fazlasını içerir. Çeşitli evreleri kapsayan bu yönetim, ders öncesi, ders başlangıcı, ders sırası ve ders sonrası olmak üzere dört temel aşamada düzenlemeleri içerir. Bu düzenlemeler, öğrenme sürecini optimize etmek ve tüm öğrencilere uygun bir eğitim ortamı sağlamak için gerekli olan çok yönlü stratejileri barındırır.

1. AŞAMA: DERS ÖNCESİ YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER

Oturma Düzeni Ayarlaması: Sınıf düzeni, öğretim metotlarına ve aktivitelere göre özelleştirilmelidir. Örneğin, grup çalışmaları için öğrencilerin bir araya gelmelerini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir.

Araç-Gereç Hazırlığı: Kullanılacak öğretim materyalleri ders öncesinde hazırlanmalı ve kolay erişilebilir bir şekilde düzenlenmelidir. Bu işlem dersin akıcılığını artırır ve zaman kazandırır.

Araç-Gereç Seçimi: Seçilecek öğretim materyalleri öğrencilerin yaş, ilgi ve seviyelerine uygun olmalıdır; görsel ve interaktif araçlar soyut kavramların somutlaştırılmasına yardımcı olabilir.

Araç-Gereç Kullanımı: Öğretim sırasında tüm öğrencilerin materyalleri görebilmesi ve kullanabilmesi sağlanmalı, herhangi bir arıza ya da eksiklik hızla giderilmelidir.

Öğrenci Katılımının Artırılması: Sınıf içi görevler, öğrencilere aktararak onların ders süreçlerine aktif katılımını ve sorumluluk almasını teşvik etmek faydalıdır.

Sınıf Kurallarının Belirlenmesi: Sınıf kuralları, eğitim yılının başında öğrencilere açıkça anlatılmalı ve tutarlı bir şekilde uygulanmalıdır, bu, yıl boyunca potansiyel sorunların önlenmesine yardımcı olur.

Olumlu Sınıf İklimi Sınıfımızda

Kibar ve dürüst davranırız.

Saygılı hareket ederiz.

Birbirimizi dinleriz.

"Lütfen" ve
"Teşekkürler" deriz.

Güvenli bir şekilde
çalışırız ve oynarız.

Sıkı çalışırız ve
elimizden gelenin en
iyisini yaparız.

Kurallar Nasıl Oluşturulmalı?

Sınıf kurallarının okulun değerleriyle uyumlu, açık ve pratik olması önemlidir. Günümüz eğitim anlayışı, kuralların oluşturulmasında öğrencilerin de aktif olarak katılmasını ve fikirlerinin alınmasını teşvik etmektedir. Öğrencilerle birlikte kuralların belirlenmesi veya onların geri bildirimleriyle kurallarda gerekli düzenlemelerin yapılması yararlıdır. Kuralların amacı ve önemi öğrencilerle tartışılarak genel bir mutabakat sağlanabilir. Özel gereksinimli öğrencilerin belirlenen kuralları anlamadıkları durumlarda uyum sağlama zorlukları olabileceği dikkate alınmalıdır. Eğitim dönemi boyunca işlevsiz hale gelen kurallar kaldırılabilir veya sınıfın değişen ihtiyaçlarına göre yeni kurallar eklenebilir.

Kurallar Nasıl Öğretilmeli ve Uygulanmalı?

Eğer sınıfınızda işitmede güçlük yaşayan öğrenciler varsa, belirlenen kuralları görsel olarak sınıfın görünür bir yerine asarak herkes için erişilebilir kılınmalıdır. Kurallar, olumlu davranışları teşvik edecek şekilde formüle edilmeli ve görsel örneklerle desteklenmeli, örneğin "Söz almak için parmak kaldırırız" kuralı bir resimle gösterilebilir. Kurallar, öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak sınırlı sayıda tutulmalıdır. Kuralların olumlu sınıf atmosferi için neden önemli olduğu üzerine sıkça konuşulmalı ve öğrencilere ilk haftalarda kurallar tekrar tekrar hatırlatılmalıdır. Kurallara uyum gösteren öğrenciler sözlü olarak pekiştirilmeli, uyum sağlamayanlar için ise bireysel uyarı yerine genel hatırlatmalar yapılmalıdır.

2. AŞAMA: DERSE BAŞLANDIĞINDA YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER

Öğretmenin derse başlarken sınıfta öyle bir konumda olması gerekir ki, tüm öğrencileri rahatlıkla öğretmeni görebilsin. Derse başlar başlamaz masaya oturmak, sınıfa sırt dönmek, bilgisayar kullanmak veya bazı öğrencilerle özel sohbetler yapmak sınıf yönetimini zorlaştırabilir. Öğretmen, tüm öğrencilere eşit ve saygılı bir yaklaşım sergilemeli ve sınıfın genelini gözetmelidir. İlk dönemlerde, kurallar tam anlamıyla özümsemiye kadar, her dersin başında bu kuralların yapıcı bir üslupla tekrar edilmesi önerilir.

Ders Başlangıcı	
Önerilen Öğretmen Davranışları	Önerilmeyen Öğretmen Davranışları
	
Sınıfa hakim bir pozisyonda durmak	Sınıfa girer girmez masaya oturmak
Tüm öğrencileri rahatça görebileceği bir pozisyonda durmak	Bilgisayarla uğraşmak
Öğrencilere karşı adil ve saygılı davranmak	Sınıfa arkasını dönmek
Kuralları hatırlatmak	Kuralları hatırlatmamak
Öğrencilere karşı açık ve net bir iletişim kurmak	Bazı öğrencilerle bireysel sohbete dalmak
Ses tonunu ve beden dilini etkili bir şekilde kullanmak.	

Öğretmenler, öğrencilerle açık ve etkili iletişim kurmalı, ses tonu ve beden dilini uygun şekilde kullanmalıdır. Öğrencilerin sorularına dikkatle dinleyip, katılımlarını teşvik ederek herkesin derse aktif olarak katılmasını sağlamalıdır. Kuralları takip eden öğrencilere pozitif geribildirim vererek, onların motivasyonunu artırmalı ve sınıf içinde genel uyarılar yaparak disiplin sağlamaya çalışmalıdır. Ders başında öğrencilerin ilgisini çekmek için pozitif bir tavır sergilemeli ve ders konusunu özetleyip önemini vurgulamalıdır. Ders başlamadan önce gereken materyalleri belirtmeli ve öğrenciler hazır olana kadar beklemelidirler. Ayrıca, sınıf düzenini korumak ve öğrencilerin derslere odaklanmalarını sağlamak için ders içeriği ve beklentiler hakkında bilgi vermeleri önemlidir.

3. AŞAMA: DERS SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DÜZENLEMELER

Öğretmenler ders süresince sınıf içi hareketliliği sürdürmeli ve tüm öğrencilere erişebilir olmalıdır. Etkin ve anlaşılır talimatlarla öğrencilerin ders süreçlerini yönlendirmek önemlidir. Ders ve etkinliklerde geçişler net açıklanmalı, öğrencilere zaman yönetimi için araçlar sağlanmalıdır. Aktif öğrenci katılımı teşvik edilirken, aşırı hareketliliğin sınıf düzenini bozmamasına dikkat edilmelidir. Etkinliklerin amacı ve içeriği öğrencilere net bir şekilde ifade edilmeli, gereksinim duyulan malzemeler önceden bildirilmelidir. İstenmeyen davranışlarla karşılaşılması durumunda, genel hatırlatmalar yaparak öğrencilere doğru davranış modelleri gösterilmelidir. Sınıf içindeki sorunlar, çoğunlukla öğrencilerin dikkat çekme ihtiyacından kaynaklanabilir; bu nedenle öğretmenlerin dikkati adil bir şekilde dağıtılmalıdır. Derslerde öğrencilere seçenekler sunarak, onların öğrenme sürecine aktif katılımını artırmak yararlıdır. Sınıf yönetiminde esnek olunmalı ve öğrencilerin kişisel tercihlerine uygun alternatif aktiviteler sunulmalıdır. Öğretmen, özellikle özel gereksinimli öğrencilere ekstra ilgi ve destek göstererek onların eğitim sürecine katılımını teşvik etmelidir.

Ders Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Düzenlemeler

4. AŞAMA: DERS SONUNDA YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER

Etkili bir sınıf yönetimi, dersin zamanında ve başarılı bir şekilde sonuçlanmasını sağlar; iyi organize edilmemiş dersler öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmalarını engelleyebilir. Ders sonlarında kısa bir süre ayrılarak öğrencilere konunun özeti sunulmalı ve anlama düzeylerini test etmek için sorular yöneltilmelidir. Öğrencilere gelecek dersin içeriği ve günlük hayatta konunun uygulamaları hakkında bilgi vermek, ilgilerini ve motivasyonlarını artırabilir. Dersin sonunda verilen ödevler açıkça ifade edilmeli ve öğrencilerin anladığından emin olunmalıdır; ödevler çeşitlendirilerek her öğrencinin ilgi ve yeteneklerine uygun hale getirilmelidir. Öğretmenler, sınıf içindeki davranış yönetiminde hem müdahale edici hem de önleyici rol oynamalıdır, ancak öğrencilerin de kendi davranışlarının sorumluluğunu alabilmeleri teşvik edilmelidir. Öğretmenlik, performans sanatlarına benzer bir beceri gerektirir; öğretmenler derslerde motivasyon ve enerjiyle hareket etmeli, etkili beden dili ve

ses tonu kullanmalıdır. Sınıf yönetimi, öğretmenin tutkusuna ve dersi sunum şekline bağlı olarak değişebilir; coşkulu öğretmenler genellikle daha başarılı sınıf yönetimi sergiler. Pozitif bir sınıf atmosferi oluşturmak için öğretmenlerin sınıfa olumlu duygularla girmeleri ve öğrencilerle sağlıklı iletişim kurmaları gereklidir. Öğretmenler, gerektiğinde seslerini yükseltmek yerine pozitif ve yapıcı geribildirimle sınıf içi disiplini sağlamaya çalışmalıdır. Öğretmenlerin dersi sunuş biçimleri, öğrenciler tarafından sınıfın genel atmosferini belirleyen en önemli faktördür ve bu, öğrencilerin derslere olan katılımını doğrudan etkiler.

OLUMLU SINIF İKLİMİ OLUŞTURMAK İÇİN ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

Olumlu sınıf iklimi, öğrencilerin öğretmenleri ve öğrenme süreciyle sağlıklı etkileşim kurdukları bir ortamı tanımlar ve bu, eğitim sürecinin yanı sıra öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimine de destek olur. Böyle bir ortamda öğrenciler, derslere yüksek bir motivasyon gösterir ve öğrenme sürecine olumlu bir yaklaşım sergiler. Bu durum da öğretimin genel verimliliğini artırır. Öğretmenler için olumlu bir sınıf atmosferi yaratma önerileri bu bağlamda sunulmuştur.

Öğretmenler, öğrencilerle güçlü ve pozitif ilişkiler kurarak, saygılı ve işbirlikçi bir sınıf atmosferi yaratmalıdır. Açıkça tanımlanmış sınıf kuralları ve beklentileri ile öğrencilerin ne yapmaları gerektiğini netleştirerek disiplin süreçlerini tutarlı bir şekilde uygulamalıdır. Ders planlamalarını önceden yapmak, çeşitli öğretim teknikleri kullanarak farklı öğrenme stillerine hitap etmek ve ders materyallerini etkili kullanmak önemlidir. Pozitif davranışları teşvik etmek için övgü ve takdir gibi yöntemler kullanarak öğrenci motivasyonunu artırmalı, olumsuz davranışlara karşı adil ve mantıklı yaptırımlarla yaklaşmalıdırlar. Öğretmenler, planlarını gerektiğinde esnek bir şekilde uyarlamalı ve sürekli gelişim içinde olmalıdır. Eğitim süreçlerinde başarılı bir sınıf yönetimi için, öğretmenlerin kendi deneyimlerinden öğrenmeleri ve profesyonel gelişim fırsatlarını değerlendirmeleri gerekmektedir. Bu çabalar, her öğrencinin eğitim potansiyelini en iyi şekilde kullanmasına yardımcı olur ve her öğrencinin başarıya ulaşabileceği bir ortamın temelini atar.

SOSYAL KABULÜ VE SINIF ETKİLEŞİMİNİ DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Sosyal kabul ve sınıf içi etkileşim, özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler için kritik öneme sahiptir. Öğrencilerin hem akademik hem de sosyal gelişimlerini izlemek, uygun müdahaleleri planlayıp uygulamak adına elzemdir. Bu nedenle, öğretmenler çeşitli değerlendirme tekniklerini aktif olarak kullanmaktadırlar.

Bireysel görüşmeler, özel gereksinimli öğrenciler ve onların aileleri ile yapıldığında, sosyal kabul ve sınıf içi etkileşim hakkında değerli bilgiler sağlayabilir. Bu görüşmeler sırasında öğrencilerin akran ilişkileri, duygusal deneyimleri ve sınıf içindeki yaşantılarına dair sorular yöneltilir. Aynı zamanda, ailelerden de çocuklarının sosyal etkileşimleri ve arkadaşlık ilişkileri üzerine bilgi edinmek mümkündür.

Sosyal kabul ve sınıf etkileşimi değerlendirmeleri, özel gereksinimli öğrenciler için hayati öneme sahiptir çünkü bu değerlendirmelerden elde edilen sonuçlar, öğrencilerin sosyal ve akademik gelişimlerini izlemek ve desteklemek için bireysel eğitim programlarının (BEP) geliştirilmesine olanak tanır. Bu programlar, öğrencinin sosyal becerilerini ve akran ilişkilerini güçlendirmeye yöneliktir. Ayrıca, bu değerlendirmeler öğretmenler ve ailelere öğrenciyi nasıl daha iyi destekleyebilecekleri konusunda rehberlik ve bilgi sağlar, böylece öğrencilerin eğitimdeki potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmelerine yardımcı olur.

SEN OLSAYDIN (FELSEFE)

ETKİNLİK ADI

Sen Olsaydın

ÖĞRENME HEDEFİ

Her bireyin gerekli koşullar ve uygun destek sağlandığında başarılı olabileceğini fark eder.

BİLGİLENDİRME

Öğretmen "Aşağıdaki görseldeki kişiyi tanıyor musunuz?" diye sorar. Görseli tanıyan öğrenci varsa bildiklerini anlatmasını ister.

UYGULAMA/CANLANDIRMA

Öğretmen, öğrenciye ilk olarak aşağıdaki üç soruyu sorar.

1. Ünlü bir filozof olsaydın neyi savunurdun?
2. Felsefe alanında bir okul oluşturmak için nasıl çalışmalar yapardın?
3. Peki özgürlüğünün kısıtlandığı ve bedensel yetersizliğe sahip olduğunu düşün, çalışmalarına aynı şekilde devam edebilir miydin?

Öğretmen ikinci aşamada görseldeki kişinin "Epiktetos" olduğunu söyler ve şu bilgileri paylaşır:

Epiktetos, MS 55 yılında Hierapolis'te (günümüzde Pamukkale) köle olarak doğmuş Yunan stoacı bir filozoftur. Kölelikten azat edildikten sonra Roma'da felsefe eğitimi aldı ve kendi felsefe okulunu kurdu. MÖ 55–MÖ 135 yılları arasında yaşamış olan Antik Yunan Stoacı felsefe okulunun önemli bir temsilcisidir. Kendisi, Helenistik dönemin en etkili filozoflarından biri olarak kabul edilir.

Bazı kaynaklar, çocukken bir bacak hastalığı geçirdiğini ve engelli olarak yaşımına devam ettiğini, bazıları ise felç geçirdiğini ya da kölelik döneminde sahibinden kaynaklı olarak fiziksel bir engeli olduğunu öne sürmektedir.

Epiktetos, Stoacı felsefenin önde gelen isimlerinden biri olarak, kişisel gelişim, ahlaki değerler, doğanın düzeni gibi konularda önemli fikirler geliştirmiştir. Özellikle, insanın mutluluğunun, içsel dinginlik ve ruhsal huzurun; dışsal koşulların değil, içsel tutumun ve akıl yürütmenin sonucu olduğunu savunmuştur.

Felsefesinde "ataraksi" kavramını öne çıkarmıştır, bu terim Stoacı felsefede içsel huzur ve dinginlik anlamına gelir. Ayrıca, insanın iradesinin özgür olduğunu ancak bu özgürlüğün ancak doğaya uyum sağlandığında gerçekleşebileceğini öne sürmüştür.

Epiktetos'un felsefi görüşleri, ahlaki erdemlilik, özgür irade ve yaşamın anlamı gibi konularda günümüzde de ilgi çekmektedir. Onun düşünceleri, Stoacı felsefenin ve Antik Yunan felsefesinin genel olarak anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

TARTIŞMA

Öğretmen, öğrencilere aşağıdaki soruları yöneltir ve cevaplar üzerine tartışılır.

- Siz Epiktetos'un yerinde olsaydınız nasıl bir hayatınız olurdu?
- Siz Epiktetos'un yerinde olsaydınız neler hissederdiniz?
- Sizce Epiktetos'un ünlü bir filozof olmasının nedenleri neler olabilir?
- Siz Epiktetos olsaydınız nasıl bir destek görmek isterdiniz?

DEĞERLENDİRME

Öğretmen, "Bazı özel durumları nedeniyle zorluk yaşayan bireylere destek olmak onların potansiyelini ortaya çıkarmaya katkı sağlayabileceği gibi bizim de empati, yardımlaşma, iletişim ve adalet duygularımıza katkı sağlar. Ön yargılı davranmaktansa her bireye yönelik olumlu tutum ve inanç geliştirerek yeni Epiktetos'ların hayatındaki destekleyicilerden biri olabiliriz." der.

"Sizler de yaşamlarında karşılaştıkları güçlüklerle rağmen felsefe alanında başarılı çalışmalar yapmış olan bilim insanlarını araştırınız." diyerek öğrencileri araştırmaya yönlendirebilir.

UYARLAMA

- Görmede güçlük yaşayan öğrenci için görsel boyutu öğrencinin özelliğine göre seçilebilir.
- Bilişsel güçlük yaşayan öğrenci için değerlendirme aşamasında grup çalışması tercih edilebilir.
- İşitmede güçlük yaşayan öğrenci için gerekirse öğretmen, okuduğu metnin yazılı halini öğrencilere verebilir.

ETKİNLİK TABLOLARININ YAPISINA AİT KILAVUZ

Bu bölüm, öğrenme çıktılarının gerçekleştirilmesi için gereken bilgi birimlerinin sıralı ve mantıksal bir şekilde düzenlenmesini içerir. Bu yaklaşım, öğrencilerin karmaşık bilgi ve becerileri daha küçük, yönetilebilir parçalara ayırarak öğrenmelerini kolaylaştırır.

Öğrencilerin ünite/tema/ öğrenme alanı ile ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmeler, öğretim programlarında temel kabuller olarak ifade edilmektedir. Öğrencilerin bildiği kabul edilen öğrenmeleri kapsayan temel kabuller, öğretime hazırlık sürecinin gözlenebilir ve ölçülebilir bir aşamasını oluşturmaktadır.

Belirlenen tema çerçevesinde öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını ve öğrenme süreçlerini desteklemek için gerekli olan özel düzenlemeleri kapsar. Öğrencilerin farklı öğrenme stilleri, hızları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak öğretim süreci kişiselleştirilir. Bu, her öğrencinin kendi potansiyelini en üst düzeye çıkarmasını sağlar.

İçerik, Sınıfta nelerin öğrenileceğidir. Öğrencilerin ön bilgileri, ilgileri ve performansları doğrultusunda öğrenilecek içerik farklılaştırılabilir. Öğretim materyalleri, öğrencilerin farklı ilgi alanlarına ve öğrenme stillerine hitap edecek şekilde düzenlenir.

Süreç içeriğin nasıl öğretileceğidir. Tüm öğrencilerin sunulan öğretimden eşit düzeyde yararlanmaları için öğretim düzenlemelerinde, yöntemlerinde, tekniklerinde ve süresinde uyarlamalara gidilebilir.

Ürün; öğrencilerin neyi ne kadar öğrendiğidir, öğrenmenin sonucudur.

Öğrenme sürecinin gerçekleştiği fiziksel veya dijital ortamlar düzenlenir. Öğrenme ortamları, öğrencilerin rahat ve güvenli bir şekilde öğrenmelerini sağlamak için düzenlenir.

Programın temel öğelerinden biri olan dersin hedefleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanan öğretim programlarında "öğrenme çıktıları" olarak ifade edilmektedir. Öğrenme çıktıları, öğretim programlarının genel amaçları ve ilgili dersin öğretim programının özel amaçları ile tutarlı bir şekilde belirlenmiştir.

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını ve gelişim sürecini sorgulayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Felsefenin anlamını merak eder. b) Felsefenin kesin olarak tanımlanmasına şüphe ile yaklaşır.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bu üniteye ilgilendirilen disiplinlerin temel niteliklerini, dünya medeniyetlerinin genel özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir. • Öğrenciler felsefenin bir bilim dalı olduğu yanıtına düşebilirler. • Öğrenciler soyut olan kavramların zihinlerindeki karşılığını tam olarak yansıtmakta zorlanabilirler. • Öğrenciler olaylar ve durumlar karşısında kendi düşüncelerini diğer öğrencilerin kabul etmesi için zorlayabilirler.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen, kırmızı kalem yerine öğrencilerin dikkatini çekecek farklı görsel, dokunsal ya da işitsel bir materyal kullanabilir. İF2: Öğretmen "Bilge kişi kimdir?" sorusunu dijital platformlardan yazarak öğrencilere yansıtabilir ve soruya tüm öğrencilerden cevap alabilir. Sözel olarak cevap vermek zorlanan öğrenciler cevaplarını tahtaya ya da kâğıda yazarak da verebilirler. İF3: Öğretmen, filozofların felsefeye ilgili farklı tanımların olduğunu video, görsel, animasyon, yazık anlatım gibi kaynaklardan herhangi biri ya da birkaçını kullanarak anlatabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen, KWL grafiği tablosunu öğrencilerin hazırlamasını isteyebilir. Formu hazırlamakta ve doldurmakta güçlük çeken öğrenciler için yanındaki (sıra) arkadaşından yardım alarak ekran desteği sağlayabilir. SF2: Öğretmen, beyin fırtınası sürecinde öğrencilerin fikir geliştirmelerini desteklemek için öğrencileri küçük gruplara ayırabilir ya da ekran öğretimi yapabilir. SF3: Öğretmen, felsefenin kelime anlamının ilgili olduğu kavramları öğrencilere kazandırmak için kavram haritası veya eşleştirme kullanabilir. SF4: Öğretmen, inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencinin etkinliğe katılımına ve gerekli durumlarda ekran desteği olmasını sağlayabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen, "Bildiklerim", "Bilmek İstediklerim" ve "Öğrendiklerim" kısımlarının karşılaştırması sırasında yazmakta güçlük çeken öğrencilere ek süre verebilir, kendini yazarak ifade edemeyecek öğrencilerden sözel olarak cevap alabilir. ÜF2: Öğretmen gruplara performans görevi sunumlarını; şiir, drama, düz yazı, röportaj, gazete yazısı, karikatür, animasyon, kısa film, resim, fotoğraf, video, demonstrasyon vb. şekillerde hazırlayabileceklerini belirtebilir. Grup olarak kendilerine en uygun sunum şeklini seçebileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖÖD1: Öğrencilerin daha rahat şekilde tartışma yapabilmeleri ve küçük grup - büyük grup teknikleri için sınıf ortamı U düzeni ya da çember şeklinde düzenlenebilir.

Etkinliğin odaklandığı özelleştirilmiş konu veya alt başlık burada belirtilir. Bu, genel tema içindeki daha dar bir alanı ifade eder. Konunun belirlenmesi, öğretim sürecine odaklanılmasını ve etkinliğin amaçlarına ulaşmasını sağlar.

Bu bölümde, planlanan etkinliğin adı belirtilir. Etkinlik adı, içeriği ve amacı hakkında bilgi verilir.

Hedefler, öğrencilerin etkinlik sürecinde neler öğreneceklerini ve hangi becerileri geliştireceklerini açıkça ortaya koyar. Bu kısımda, etkinliğin sonunda öğrencilerin kazanması beklenen bilgi, beceri ve tutumlar açıklanır.

Etkinliğin gerçekleştirilmesi için gerekli olan araç, gereç ve materyaller burada listelenir. Bu, öğretmen ve öğrenciler için hazırlık sürecini kolaylaştırır. Materyallerin önceden belirlenmesi, etkinliğin kesintisiz ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlar.

Sürenin belirlenmesi, etkinlik planlamasının etkili bir şekilde yapılmasını ve zaman yönetimini sağlar. Etkinliğin ne kadar süreceği burada belirtilir.

Etkinliğin genel yapısı, amacı ve işleyişi hakkında detaylı bilgi burada verilir. Etkinlik açıklaması, öğretmenlerin etkinliği nasıl yürüteceklerini anlamalarına yardımcı olur. Bu bölüm, etkinliğin her aşamasını açıkça tanımlar ve öğretmenlere yol gösterir.

Bu kısım, etkinliğin adım adım nasıl uygulanacağını detaylandırır. Her adım, sırasıyla ve açık bir şekilde açıklanır. Bu kısım, etkinliğin planlı ve sistematik bir şekilde yürütülmesine yardımcı olur.

Bu bölümde, öğrencilerin etkinlik sürecinde ve sonunda nasıl değerlendirileceği belirtilir. Değerlendirme yöntemleri ve ölçütleri açıkça ifade edilir. Değerlendirme kısmı, öğrencilerin öğrenme sürecinde ne kadar ilerlediklerini ve hedeflere ne ölçüde ulaştıklarını belirleme konusunda yardımcı olur.

Bu kısımda, etkinlikte kullanılan evrensel tasarım prensipleri ve öğeleri belirtilir. Bu, etkinliğin tüm öğrencilerin erişimine ve katılımına açık olmasını sağlar. Evrensel tasarım, tüm öğrencilerin eşit öğrenme fırsatlarına sahip olmasını ve öğrenme sürecine tam katılımını teşvik eder.

Etkinlik Adı	Felsefenin Derinlikleri
Konu	Felsefenin Doğası
Öğrenme Hedefleri	a) Felsefenin anlamını merak eder. b) Felsefenin kesin olarak tanımlanmasına şüphe ile yaklaşır.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem • KWL Grafiği Tablosu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; semantik düzenleyici (karşılaştırma tablosu, KWL grafiği tablosu), beyin fırtınası, doğrudan anlatım yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Semantik Düzenleyici (KWL Grafiği Tablosu): Öğrencilere bilginin tanımı ve özne-nesne ilişkisi açıklandıktan sonra KWL grafiği tablosu dağıtılır ve öğrencilerden ilk bilgilerini, öğrenmek istedikleri bilgileri ve ders sonunda öğrendikleri bilgilerini karşılaştırmaları istenir. Semantik Düzenleyici (Karşılaştırma Tablosu): Öğretmen hayvanlar ve insanlar arasındaki benzerlikler ile farklılıkların yazılacağı boş bir tablo oluşturur. Öğrencilerden aldığı cevaplara göre tabloyu doldurur. Öğretmen, derse başladığında tahtaya herkesin görebileceği şekilde "Hayvanlar" ve "İnsanlar" başlıklarını yazarak bir karşılaştırma tablosu (benzerlikler-farklılıklar) oluşturur. Sonrasında tüm öğrencilere "Şimdi sizlerden hayvanlar ve insanlar arasındaki farklılıklar ile benzerlikleri söylemenizi istiyorum. Önce benzerliklerden başlayalım." şeklinde yönerge verir. Öğrencilerden gelen cevapları tabloya yazar. Öğrencilerden "İnsani diğer canlılardan ayıran temel özelliğin düşünme becerisi olduğu" ifadesinin gelmesi beklenir. Eğer böyle bir cevap gelmezse öğretmen, düşünmenin insana özgü bir özellik olduğunu ve bu özellik sayesinde bilginin üretim sürecinin gerçekleştirildiği vurgular ve farklılıklar kategorisine büyük harflerle yazar. Öğretmen düşünme ve insan ilişkisi üzerinde durur. Bilginin özne ve nesne arasındaki ilişkiden ortaya çıkan ürün olduğu vurgulanır. Buradaki öznenin algılayan, nesnenin ise algılanan olduğu çeşitli nesneler üzerinden örneklerle somutlaştırılır. Örneğin; öğrencilere kırmızı bir kalem gösterdiğimizde kalemin kırmızı olduğu bilgisi, algılayan özne için bir üründür (F1). Bilginin tanımı ve özne-nesne ilişkisi açıklandıktan sonra felsefenin kökeni üzerinde durulur. Bu noktada öğretmen tüm sınıfa "Bildiklerim, Bilmek istediklerim" ve "Öğrendiklerim" kategorilerinden oluşan KWL grafiği tablosunu dağıtır (SFT). Öğrencilerden, "Şimdi ilk olarak önünüzdeki semada bulunan 'Bildiklerim' kategorisine bildiğiniz filozofları ve felsefeyle ilişkili kavramları yazmanızı istiyorum. Ardından bu ders boyunca öğrenmek istediğiniz bilgileri 'Bilmek istediklerim' ve ders sonunda ise öğrendiklerinizi 'Öğrendiklerim' kısmına yazacaksınız." diyerek tablonun nasıl doluracağını açıklar. Daha sonra öğretmen öğrencilere "Bu şekilde önceki bilgileriniz ile öğrendikleriniz arasında bir karşılaştırma yapabileceksiniz." şeklinde yönerge verir. Öğretmen daha sonra tabloyu doldurmaları için öğrencilere 3-5 dakika süre tanır. Tüm öğrencilerin KWL grafiği tablosunu tamamlamalarından sonra öğretmen felsefe teriminin kökenini ve anlamını açıklar. Öğretmen, felsefenin temel anlamının "bilgeliliği sevmek, bilgeliliği arama" olduğunu söyler. Öğretmen, beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilere "Bilge kişi kimdir?" sorusunu yönetir; sırasıyla tüm öğrencilerin verdiği cevapları düzeltme yapmadan tahtaya yazar.
Uygulama Süreci	Öğretmen öğrencilerin KWL grafiği tablosunu inceyerek kendilerini değerlendirme-lerini ister. Sonrasında da öğrencilerin doldurmuş olduğu "KWL Grafiği Tablosu"nu toplar ve öğrencilerin özellikle "Öğrendiklerim" kategorisinde ne yazdıklarını değerlendirir. Eksik ya da yanlış olan kısımlar varsa buraları düzelterek dönüt sağlar.
Değerlendirme	• İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzunluşturulan zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazık, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.
Kullanılan Evrensel Tasarım İlkeleri	

FELSEFE

10. SINIF

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ LİSTESİ

Sıra	Tema	Öğrenme Çıktısı	Etkinlik Adı	Sayfa No
1	FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını ve gelişim sürecini sorgulayabilme	Felsefenin Derinlikleri	21
2	FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme	Felsefe İle İşler Yolunda	24
3	FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme	Felsefi Düşünceyi Tanıyorum	29
4	FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme	Benim Felsefi Sorum	33
5	FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme	Akıl Hazinesi	37
6	FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme	Safsata Dedektifleri	40
7	VARLIK FELSEFESİ	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Ninemin Yumağı Var mı?	45
8	BİLGİ FELSEFESİ	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Bilgi Arayışı	49
9	BİLGİ FELSEFESİ	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Nesi Var?	52
10	AHLAK FELSEFESİ	FEL.10.5.1. Ahlak felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Ortak Değerler	56
11	ESTETİK VE SANAT FELSEFESİ	FEL.10.6.1. Estetik ve sanat felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Birtakım Estetik Kaygılar	60
12	SİYASET FELSEFESİ	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Güç, Otorite, Meşruiyet	63
13	SİYASET FELSEFESİ	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Ütopya Festivali	67
14	DİN FELSEFESİ	FEL.10.8.1. Din felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Anlamanın Hikâyesi	74
15	BİLİM FELSEFESİ	FEL.10.9.1. Bilim felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	Neymiş Bu Bilim?	78

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 1

TEMA: FELSEFENİN DOĞASI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını ve gelişim sürecini sorgulayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Felsefenin anlamını merak eder. b) Felsefenin kesin olarak tanımlanmasına şüphe ile yaklaşır.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bu üniteye ilişkilendirilen disiplinlerin temel niteliklerini, dünya medeniyetlerinin genel özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğrenciler felsefenin bir bilim dalı olduğu yanılığine düşebilirler. • Öğrenciler soyut olan kavramların zihinlerindeki karşılığını tam olarak yansıtmakta zorlanabilirler. • Öğrenciler olaylar ve durumlar karşısında kendi düşüncelerini diğer öğrencilerin kabul etmesi için zorlayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen, kırmızı kalem yerine öğrencilerin dikkatini çekecek farklı görsel, dokunsal ya da işitsel bir materyal kullanılabilir. İF2: Öğretmen “Bilge kişi kimdir?” sorusunu dijital platformlardan yazarak öğrencilere yansıtabilir ve soruya tüm öğrencilerden cevap alabilir. Sözel olarak cevap vermekte zorlanan öğrenciler cevaplarını tahtaya ya da kâğıda yazarak da verebilirler. İF3: Öğretmen, filozofların felsefeyle ilgili farklı tanımların olduğunu video, görsel, animasyon, yazılı anlatım gibi kaynaklardan herhangi biri ya da birkaçını kullanarak anlatabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen, KWL grafiği tablosunu öğrencilerin hazırlamasını da isteyebilir. Formu hazırlamakta ve doldurmakta güçlük çeken öğrenciler için yanındaki (sıra) arkadaşından yardım alarak akran desteği sağlanabilir. SF2: Öğretmen, beyin fırtınası sürecinde öğrencilerin fikir geliştirmelerini desteklemek için öğrencileri küçük gruplara ayırabilir ya da akran öğretimi yaptırabilir. SF3: Öğretmen, felsefenin kelime anlamının ilişkili olduğu kavramları öğrencilere kazandırmak için kavram haritası veya eşleştirme kullanabilir. SF4: Öğretmen, inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencinin etkinliğe katılmasını ve gerekli durumlarda akran desteği almasını sağlayabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen, “Bildiklerim”, “Bilmek İstediklerim” ve “Öğrendiklerim” kısımlarının karşılaştırması sırasında yazmakta güçlük çeken öğrencilere ek süre verebilir, kendini yazarak ifade edemeyecek öğrencilerden sözel olarak cevap alabilir. ÜF2: Öğretmen gruplara performans görevi sunumunlarını; şiir, drama, düz yazı, röportaj, gazete yazısı, karikatür, animasyon, kısa film, resim, fotoğraf, video, demonstrasyon vb. şekillerde hazırlayabileceklerini belirtebilir. Grup olarak kendilerine en uygun sunum şeklini seçebileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Felsefenin Derinlikleri
Konu	Felsefenin Doğası
Öğrenme Hedefleri	a) Felsefenin anlamını merak eder. b) Felsefenin kesin olarak tanımlanmasına şüphe ile yaklaşır.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem • KWL Grafiği Tablosu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; şematik düzenleyici (karşılaştırma tablosu, KWL grafiği tablosu), beyin fırtınası, doğrudan anlatım yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Şematik Düzenleyici (KWL Grafiği Tablosu): Öğrencilere bilginin tanımı ve özne-nesne ilişkisi açıklandıktan sonra KWL grafiği tablosu dağıtılır ve öğrencilerden ilk bilgilerini, öğrenmek istediği bilgileri ve ders sonunda öğrendiği bilgilerini karşılaştırmaları istenir. Şematik Düzenleyici (Karşılaştırma Tablosu): Öğretmen hayvanlar ve insanlar arasındaki benzerlikler ile farklılıkların yazılacağı boş bir tablo oluşturur. Öğrencilerden aldığı cevaplara göre tabloyu doldurur. Beyin Fırtınası: Öğretmen “Bilge kişi kimdir?” sorusuna cevap almak için beyin fırtınası tekniğini kullanır. Öğrencilerden aldığı cevapları düzeltme yapmadan tahtaya yazar. Doğrudan Anlatım: Öğretmen, felsefenin kelime anlamını ve ilişkili olduğu kavramları doğrudan anlatım yöntemiyle anlatır.
Uygulama Süreci	Öğretmen, derse başladığında tahtaya herkesin görebileceği şekilde “Hayvanlar” ve “İnsanlar” başlıklarını yazarak bir karşılaştırma tablosu (benzerlikler-farklılıklar) oluşturur. Sonrasında tüm öğrencilere “Şimdi sizlerden hayvanlar ve insanlar arasındaki farklılıklar ile benzerlikleri söylemenizi istiyorum. Önce benzerliklerden başlayalım.” şeklinde yönerge verir. Öğrencilerden gelen cevapları tabloya yazar. Öğrencilerden “insanı diğer canlılardan ayıran temel özelliğin düşünme becerisi olduğu” ifadesinin gelmesi beklenir. Eğer böyle bir cevap gelmezse öğretmen, düşünmenin insana özgü bir özellik olduğunu ve bu özellik sayesinde bilginin üretim sürecinin gerçekleştiğini vurgular ve farklılıklar kategorisine büyük harflerle yazar. Öğretmen düşünme ve insan ilişkisi üzerinde durur. Bilginin özne ve nesne arasındaki ilişkiden ortaya çıkan ürün olduğu vurgulanır. Buradaki öznenin algılayan, nesnenin ise algılanan olduğu çeşitli nesneler üzerinden örneklerle somutlaştırılır. Örneğin; öğrencilere kırmızı bir kalem gösterdiğimizde kalemin kırmızı olduğu bilgisi, algılayan özne için bir üründür (İF1). Bilginin tanımı ve özne-nesne ilişkisi açıklandıktan sonra felsefenin kökeni üzerinde durulur. Bu noktada öğretmen tüm sınıfa “Bildiklerim, Bilmek İstediklerim” ve “Öğrendiklerim” kategorilerinden oluşan KWL grafiği tablosunu dağıtır (SF1). Öğrencilerden, “Şimdi ilk olarak önünüzdeki şemada bulunan “Bildiklerim” kategorisine bildiğiniz filozofları ve felsefeyle ilişkili kavramları yazmanızı istiyorum. Ardından bu ders boyunca öğrenmek istediğiniz bilgileri ‘Bilmek İstediklerim’ ve ders sonunda ise öğrendiklerinizi ‘Öğrendiklerim’ kısmına yazacaksınız.” diyerek tablonun nasıl dol durulacağını açıklar.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Daha sonra öğretmen öğrencilere “Bu şekilde önceki bilgileriniz ile öğrendikleriniz arasında bir karşılaştırma yapabileceksiniz.” şeklinde yönerge verir. Öğretmen daha sonra tabloyu doldurmaları için öğrencilere 3-5 dakika süre tanır. Tüm öğrencilerin KWL grafiği tablosunu tamamlamalarından sonra öğretmen felsefe teriminin kökenini ve anlamını açıklar. Öğretmen, felsefenin temel anlamının “bilgiyi sevmek, bilgiyi arama” olduğunu söyler. Öğretmen, beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilere “Bilge kişi kimdir?” sorusunu yöneltir; sırasıyla tüm öğrencilerin verdiği cevapları düzeltme yapmadan tahtaya yazar **(SF2, İF2)**. Tüm öğrenciler cevap verdikten sonra alınan cevaplar doğrultusunda bilge kişinin her şeyi bilme iddiasında olmadığı ancak bilgi arayışında olan kişi olduğu sonucuna ulaşılması beklenir. Eğer verilen cevaplardan bu sonuca ulaşılamazsa öğretmen kendisi açıklar. Öğretmen; “Felsefe, evren ve insanla ilgili her şeyi konu edinir. Dolayısıyla gündelik hayatta karşılaştığımız bir problemi veya olayı felsefeyle ilişkilendirebiliriz.” diye derse devam eder. Bilge kişinin özelliklerinin ne olduğuyla ilgili beyin fırtınasına gönderme yapılarak aynı soruya herkesin farklı farklı cevaplar verdiğine dikkat çekilir. Öğretmen, felsefenin kelime anlamını ve ilişkili olduğu kavramları doğrudan anlatım yöntemiyle tanımlar **(SF3)**. Öğretmen, filozofların felsefeyle ilgili farklı tanımlarını söyler **(İF3)**. Buradan yola çıkarak “felsefenin kesin bir tanımı olmadığı” sonucuna ulaşılır. Sonrasında öğretmen öğrencilere “Şimdi önünüzde bulunan tabloda yer alan “Öğrendiklerim” başlığının altına dersete neler öğrendiğinizi yazmanızı istiyorum.” der. Öğrencilerin bu kısmı doldurmaları için 3-5 dakika süre verilir. Öğrencilerin yazmaları bittikten sonra “Şimdi ‘Bildiklerim’ ve ‘Bilmek İstediklerim’ kısımlarını ‘Öğrendiklerim’ kısmıyla karşılaştırın. Bildikleriniz ve öğrenmek istediklerinizle öğrendikleriniz arasında nasıl bir fark olduğunu söylemenizi istiyorum.” yönergesini verir **(ÜF1)**. Öncelikle gönüllü öğrencilerden başlayarak tüm öğrencilerin cevaplarını alır **(SF4)**.

Öğrencilerin cevaplarını aldıktan sonra öğretmen felsefe ile ilişkili kavramlardan olan hakikat, hikmet, düşünme, bilgelik, sevgi kavramlarını kısaca özetler. Daha sonra öğretmen öğrencileri beş gruba böler. Her bir gruba belirtilen kavramlardan (hakikat, hikmet, düşünme, bilgelik ve sevgi) bir tanesini performans görevi olarak dağıtır. Ardından sınıfa “Diğer dersimizde her grubun verilen tema/konu hakkında araştırma yapıp, kısa bir sunum yapmasını istiyorum.” diyerek ödevlerini açıklar **(ÜF2)**.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilerin KWL grafiği tablosunu inceyerek kendilerini değerlendirme-lerini ister. Sonrasında da öğrencilerin doldurmuş olduğu “KWL Grafiği Tablosu”nu toplar ve öğrencilerin özellikle “Öğrendiklerim” kategorisinde ne yazdıklarını değerlendirir. Eksik ya da yanlış olan kısımlar varsa buraları düzelterek dönüt sağlar.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 2

TEMA: FELSEFENİN DOĞASI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Felsefi düşüncenin özellikleri üzerine derinlemesine düşünür.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bu üniteye ilişkilendirilen disiplinlerin temel niteliklerini dünya medeniyetlerinin genel özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Felsefi düşüncenin özelliklerinin tek tek ve ayrıştırılmış bir şekilde sunulması öğrencinin bilgiyi bir bütün olarak kavramasını zorlaştırabilir. Felsefi düşüncenin özelliklerinin açık olmaması bu özelliklerin öğrenciler tarafından fark edilmesini güçleştirebilir. Bu nedenle de örnek vermekte zorlanabilir. Somut örneklerin verilmesine ve bütün hâlindeki bir düşünme sürecinde bu özelliklerin gösterilmesine ihtiyaç vardır.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Hazırlanacak infografik dijital platformdan yansıtılırken görmekte güçlük çeken öğrenciler için görselin renklerinin canlılığına, görselin yansıtıldığı ekranın parlaklığına, ortam ışıklandırmasına, görselin boyutunun ayarlanabilir olmasına dikkat edilmelidir. Infografik daha büyük puntolu, arka plan rengi kontrast, okunaklı yazı karakteri/fontu kullanılarak çıktı da alınabilir. İF2: Hazırlanıp, dağıtılacak kartların görmekte güçlük çeken öğrenciler için; görselin renklerinin canlılığına, görselin detaylarının belirgin ve net olmasına, görselin büyüklüğüne, arka plan rengiyle kontrast olmasına dikkat edilmelidir.
Süreç	SF1: Yazmakta güçlük çeken öğrenciler için ek süre verilebilir. Kendini yazarak ifade etmekte zorlanan öğrenciler sözel olarak, çizerek ya da anlatmak istediği olayı canlandırarak da anlatabilir. SF2: Sözel olarak kendini ifade etmekte güçlük çeken öğrenciler yazarak ya da çizim yaparak anlatım yapabilir. Ayrıca öğrenci seçtiği örneği canlandırarak da anlatabilir.
Ürün	ÜF1: Yazmakta güçlük çeken öğrenciler için ek süre verilebilir. Kendini yazarak ifade etmekte zorlanan öğrenciler sözel olarak ya da çizerek de anlatabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğrencilerin daha rahat şekilde tartışma yapabilmeleri ve küçük grup - büyük grup teknikleri için sınıf ortamı U düzeni ya da çember şeklinde düzenlenebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Felsefi Düşünceyi Tanıyorum
Konu	Felsefenin Doğası
Öğrenme Hedefleri	a) Felsefi düşüncenin özellikleri üzerine derinlemesine düşünür.
Materyaller	• Tahta veya akıllı tahta • Felsefi düşüncenin özelliklerinin ismini, tanımını ve ilgili görseli içeren kartlar • Çeşitli felsefe metinleri, senaryoları içeren dokümanlar • Kağıt • Kalem • İnfografik • Öz Değerlendirme Formu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru - cevap, infografik, tartışma, esnek gruplama, öz değerlendirme formu ve zihin haritası yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru - Cevap: Öğretmen, öğrencilere ders süresince konu ile ilgili çeşitli sorular yöneltir ve cevaplar alır. Zihin Haritası: Öğretmen, fıkra sonrasında sorduğu sorularla öğrencilerin verdiği cevapları anahtar kavramları kullanarak zihin haritası şeklinde tahtaya yazar. Bu sayede öğrenciler; tahtada yazılan anahtar kelimelerden faydalanarak felsefi bilgi ile bu kavramlar arasındaki ilişkileri açıklar. İnfografik: Etkinlik sırasında öğretmen felsefi düşüncenin özelliklerini içeren ve görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarını kullanarak öğrencinin bilgiyi hatırlamasını, pekiştirmesini ve günlük hayatla ilişkilendirmesini sağlar. Tartışma: Öğretmen, felsefi düşüncenin özelliklerini öğrencilerin daha iyi anlamaları, kavramaları ve kendi düşüncelerini daha rahat ifade edebilmeleri için tartışma tekniğini kullanır. Esnek Gruplama: Her bir öğrencinin öğrenme ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kendi hızlarında ilerleme imkânı bulabilmeleri için esnek gruplama tekniği kullanılır. Öz Değerlendirme Formu: Öğretmen, öğrencilerin felsefi düşüncenin özelliklerini ne düzeyde anladıklarını tespit edebilmek için bu formu kullanır. Bu sayede öğrenciler kendilerini değerlendirirken öğretmen de onların cevaplarını kontrol ederek kendi değerlendirmelerini yapmış olur.
Uygulama Süreci	Öğretmen felsefe ve felsefi düşünmenin temel özelliklerini açıklamak için fıkra, örnek olay, video gösterimi vb. sunumlarla derse başlar. Örneğin öğretmen aşağıdaki fıkrayı anlatır. Böylelikle öğrencilerin derse ısınmaları için fırsat sağlamış olur. Devamında öğretmen soracağı sorular ile öğrencilerin derse katılımını sağlar.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

KAZAN DOĞURDU

Nasrettin Hoca bir komşusundan bir kazan ödünç alır. Ancak kazanı geri verirken içine küçük bir tencere koyar. Komşusu şaşırır ve durumu sorar. Hoca, "Kazan doğurdu, bu da onun yavrusu." diye cevap verir. Komşusu biraz şaşkınlıkla ama hoşnut bir şekilde küçük tencereyi de kabul eder.

Bir süre sonra Hoca yine aynı komşudan kazanı ödünç alır. Ancak bu kez kazanı bir türlü geri vermez. Komşusu birkaç kez sorar ve en sonunda Hoca'dan kazanı geri getirmesini ister. Nasrettin Hoca üzgün bir şekilde komşusuna "Üzgünüm, kazan öldü." der.

Komşusu öfkelenir ve "Nasıl olur, bir kazan nasıl ölür?" diye bağırır. Nasrettin Hoca ise cevap verir: "Kazanın doğurduğuna inandın da şimdi öldüğüne neden inanmıyorsun?"

Öğretmene Not:

Fıkradaki son kısım bizi tutarlılık üzerine bir sorgulamaya götürür. Bir kazanın "doğurduğu" kabul ediliyorsa aynı mantıkla "öldüğü" de kabul edilmelidir. Burada bir önermenin kabul edilmesinin onunla bağlantılı diğer önermeleri de mantıksal olarak zorunlu kıldığı görülür. Felsefede tutarlılık, bir düşünce sisteminin içinde çelişki olmadan birbiriyle uyumlu ve mantıklı önermeler zinciri oluşturmasıdır. Eğer kişi bir iddiayı kabul ediyorsa o zaman o iddianın mantıksal sonuçlarını da kabul etmek zorundadır.

Öğretmen fıkrayı anlattıktan sonra öğrencilere dönüp "Fıkradan ne anladınız?" ve "Fıkra'yı neden komik buldunuz?" gibi sorularını soru-cevap yöntemiyle cevaplamalarını ister. Birkaç öğrenciden cevap alır. Öğrencilerin verdiği cevapları, anahtar kavramlarla zihin haritası şeklinde tahtaya yazar. Daha sonra öğretmen tahtada yazılan anahtar kelimelerden yola çıkarak öğrencilere bu kavramları ve felsefi bilgi ile arasındaki ilişkileri açıklar.

Öğrencilerin derse ısınmalarının ardından öğretmen felsefi bilginin; hayret etme, merak etme, şüphe duyma, sorgulama, yığılımlı ilerleme, rasyonel, tutarlı, refleksif, eleştirel, sistemli ve evrensel olma gibi temel özelliklerini içeren önceden hazırlamış olduğu, görsellerle desteklenmiş infografiği tahtaya yansıtır (**İF1**). Öğretmen bilgiyi pekiştirmek için günlük hayattan ilişkili olan örnekleri infografikten destek alarak öğrencilere anlatır. Örneğin:

1. Hayret Etme:

Örnek: Bir çocuğun ilk defa gökkuşağını gördüğünde hissettiği hayret ve heyecan.

2. Merak Etme:

Örnek: Bir hobi olarak başladığınız bahçe işlerinde, bitkilerin daha hızlı büyümesi için hangi gübrenin daha iyi olduğunu araştırmak.

3. Şüphe Duyma:

Örnek: İnternette okuduğunuz bir sağlık tavsiyesini doktorunuza danışarak doğruluğunu teyit etmek.

4. Sorgulama:

Örnek: Okunan bir haberin farklı yönleriyle irdelenmesi.

5. Eleştirel Olma:

Örnek: Alışveriş yaparken ürün etiketlerini okuyup, içeriklerini değerlendirerek sağlıklı seçimler yapmak.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

6. Evrensellik:

Örnek: İnsanlar hayatta kalabilmek için oksijene ihtiyaç duyar ve nefes alarak bu gereksinimi karşılarlar. Bu durum kültürden, coğrafyadan veya yaşam biçiminden bağımsız olarak her insan için geçerlidir.

7. Sistemlilik:

Örnek: Bir kişinin sağlıklı olmak için doğru beslenme ve düzenli egzersiz yapma fikrini belirli bir plan ve program dahilinde uyguladığı bir yaşam tarzı benimsemesi.

8. Tutarlılık:

Örnek: Her gün aynı saatte uyanıp işe gitmek gibi düzenli rutinler veya söylediği söz ile kişinin eylemlerinin uyumlu olması.

9. Refleksif olma:

Örnek: Bir tartışmadan sonra kendi tutum ve davranışlarınızı gözden geçirmek. Günlük tutarken kendimizi gözden geçirmek.

Öğretmen sunumu yaptıktan sonra felsefi düşüncenin isimlerini ve temel özelliklerini içeren ve önceden hazırlamış olduğu kartları öğrencilere rastgele dağıtır (**İF2**). Her öğrenciye bir ya da birden fazla kart verilebilir. Bu seçim sınıfın büyüklüğüne ve öğrenci sayısına göre ayarlanır.

Öğretmen, öğrencilerden kartlarında yazan felsefi özelliğe uygun kendi hayatlarından veya tanık oldukları bir olaydan örnek yazmalarını ister (**SF1**). Örneğin, eleştirel olma kartını alan bir öğrenci sosyal medyada duyduğu bir haberi eleştirel bir şekilde nasıl değerlendirdiğini anlatabilir.

Daha sonra öğretmen sınıfı esnek grupta tekniğiyle 3 veya 4 kişilik gruplara ayırır (**FÖOD1**). Her grupta öğrencilerden sırayla kartlarında yazan felsefi özellik ve örnekleri gruba paylaşmalarını, açıklama yapan her öğrenciden sonra gruptaki diğer öğrencilerin bu örneklerle yorum yapmalarını ister (**SF2**). Öğretmen her gruba kısa süreli gezerek gözlemler yapar. Her öğrencinin söz aldığından emin olduktan sonra etkinliği bitirir ve öğrencilerin eski oturma düzenine geçmelerini ister.

Öğretmen yeni bir grup çalışması için bir öncekinden farklı öğrencilerin bir araya gelmesini gözeterek esnek grupta tekniğiyle 5 veya 6 kişilik gruplar oluşturur (**FÖOD1**). Her gruba daha önceden hazırlamış olduğu felsefi problemleri içeren senaryoların yazılı olduğu kartları dağıtır (**İF2**). Gruplardan 20 dakika içerisinde kartlarda belirtilen felsefi düşünce özelliklerini kullanarak bu problemlere çözüm üretmelerini ve bu çözümleri yazmalarını ister. Örneğin, öğretmen daha önceden hazırlamış olduğu "İklim Değişikliği" konusuna ilişkin senaryoyu, problem durumu ve soruları öğrencilere verir. Daha sonrasında, felsefi düşüncenin belirtilen özelliği (eleştirel ve sorgulayıcı olma, evrensellik, tutarlılık, refleksiflik vb.) çerçevesinde çözüm üretmelerini ister. Ürettikleri çözümde felsefi düşünceye ait olan o özelliği açıklamalarını bekler.

Örnek senaryo: İklim Değişikliği**Problem:**

İklim değişikliği küresel bir sorundur ve hemen her ülkeyi etkilemektedir. Fakat ülkeler arası gelir dağılımı farklılıkları, çözüm üretme ve uygulama konusunda zorluklar çıkarmaktadır.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	Felsefi Sorular: 1. Küresel ısınmayla mücadelede hangi ülkeler daha fazla sorumluluk almalıdır? 2. İklim değişikliğinin etkileri nasıl adil bir şekilde yönetilebilir? Gruplar problemi okuyup çözüm üretirken öğretmen grupları dolaşır ve gerekirse öğrencilere sözel ipuçları verir. Öğretmen tüm öğrencilerin sürece katılmasını soru-cevap yöntemiyle teşvik eder. Öğretmen verilen süre dolduktan sonra her gruptan bir kişi hangi probleme dair hangi felsefi soruyu nasıl çözdüklerini, bu çözümün ne olduğunu kısaca kendi cümleleriyle sınıfa sunmalarını ister. Ardından bu çözümde onlardan istenen felsefi özelliği nasıl kullandıklarını açıklamalarını ve her grubun konuşması bittikten sonra öğrencilerden derste yapılan etkinlikler sonucunda öğrendikleri bilgileri özetlemelerini ister (SF1).
Değerlendirme	Öğretmen daha önceden hazırladığı felsefi düşüncenin özelliklerini içeren üçlü likert tipinde oluşturduğu (anladım-kararsızım-anlamadım) öz değerlendirme formunu öğrencilere dağıtarak doldurmalarını ister. Öğretmen öğrencilerden bu süreç boyunca hangi aşamadan ve etkinlikten daha çok hoşlandığını, konuyu ne zaman daha iyi kavradığını, ne zaman yaratıcı düşündüğünü, ne zaman sorgulayıcı ve eleştirel olduğu gibi soruları kendi cümleleriyle ifade etmelerini söyler. Bu soruların cevaplarını birkaç öğrenciden sözlü olarak alır ayrıca her öğrencinin yazılı olarak sunmasını ister (ÜF1).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 3

TEMA: FELSEFENİN DOĞASI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Felsefi soruların temel özelliklerini ifade ederek felsefi soru sorar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Bu bölümde, öğrencilerin felsefenin anlamını, felsefi düşüncenin gelişimini, özelliklerini ve işlevlerini bildikleri kabul edilir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğretim süreci; okuduğunu anlamakta, kendini ifade etmekte zorlanan ve yaşamını sorgulamaktan hoşlanmayan öğrencileri zorlayabilir. Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımı zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen hayvanlara ve insana ait maketler, resimler, açık ve detaylı videolar, çizimler kullanabilir. Öğretmen sınıfa getireceği materyalin; renklerinin canlılığına, kontrastlığına, detaylarının net ve anlaşılır olmasına, video kullanacaksa sesli betimlemesinin ve altyazısının olmasına dikkat edebilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere getirmiş olduğu materyalin bire bir örneğini verebilir. İF2: Öğretmen felsefi, bilimsel ve pratik sorular sorulabilecek beş-altı farklı tema başlığını ve soru örneklerini dijital platformlar kullanarak yazıp, yansıtabilir. İF3: Öğretmen tahtaya yazdığı tema başlıklarına yönelik istediği soru tiplerine uygun görsel/işitsel/yazılı ipuçları sunabilir.
Süreç	SF1: Soruları cevaplamakta zorlanan öğrenciler anahtar kelimeler yazabilir, kendilerini sözel olarak ifade edebilir veya sınıfın imkanları dahilinde dijital platformlar kullanabilirler. SF2: Öğretmen felsefi, bilimsel ve pratik soru özellikleri ve örneklerini açıklamak için grafik düzenleyici/frayer modeli kullanabilir. SF3: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçerek söz hakkı verebilir. SF4: Öğretmen okuduğu metni anlamakta zorlanan öğrenciler için sınıftan bir öğrenci seçerek öğrenci tarafından metnin sesli bir şekilde okumasını isteyebilir. SF5: Öğretmen öğrencilerin metnin altında bulunan soruları, küçük tartışma grupları oluşturarak cevaplamalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye rol model olarak örnek bir felsefi soru hazırlayabilir. Daha sonra öğrenciye akran desteği sağlayabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen büyük grup tartışması için sınıftaki masaları/sıraları grupların rahat hareket edebileceği şekilde düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Benim Felsefi Sorum
Konu	Felsefenin Doğası
Öğrenme Hedefleri	b) Felsefi soruların temel özelliklerini ifade ederek felsefi soru sorar.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Felsefe alanları ile ilgili metinler • Dijital materyaller ve düzenlenmiş yazı kağıtları • Çeşitli hayvan ve insan resimleri/görselleri • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru - cevap, not alma, şematik düzenleyici, örneklendirme, büyük grup tartışması, tartışma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru - Cevap: Öğretmen, öğrencilere ders süresince konu ile ilgili çeşitli sorular yöneltir ve cevaplar alır. Grafik Düzenleyici (Karşılaştırma Şeması): 1. Öğretmen tahtayı üçe bölerek bir karşılaştırma şeması hazırlar. Birinci bölüme "Felsefi soru", ikinci bölüme "Bilimsel soru", üçüncü bölüme de "Pratik soru" başlıklarını yazar. 2. Öğretmen tahtaya hayatın içinden; felsefi, bilimsel ve pratik sorular sorulabilecek beş-altı farklı tema başlığı yazdığı bir tablo oluşturur. Büyük Grup Tartışması: Öğretmen tahtada yazılan üç başlık ile ilgili örnekler istedikten sonra bu örneklerden yola çıkarak öğrencilere "Felsefi soru nedir?" sorusuna yönelik büyük grup tartışması yaptırır. Tartışma: Öğretmen, etkinlik sürecinde öğrencilere felsefenin ne olduğuna dair bir metin verir. Öğretmen ve öğrenciler bu metnin sorularını tartışarak cevaplar.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen yanında getirmiş olduğu çeşitli hayvanlara ve bir insana ait görselleri gösterip soru cevap yöntemiyle; önce hayvan görsellerini gösterir ve "Bu nedir?" sorusunu yönelterek derse giriş yapar (İF1). Gönüllü öğrencilerin cevap vermelerini ister. Sonrasında insan görselini gösterir ve "Bu nedir?" sorusunu yineler. "İnsan" cevabını aldıktan sonra "İnsan ve hayvan arasındaki fark nedir?" sorusunu sorar ve birden çok öğrenciden cevap alır, öğrencilerden gelen cevapları tahtaya not eder (SF1). Daha sonra öğretmen tahtayı üçe bölerek bir karşılaştırma şeması hazırlar. Birinci bölüme "Felsefi Soru", ikinci bölüme "Bilimsel Soru", üçüncü bölüme de "Pratik Soru" başlıklarını herkesin görebileceği bir şekilde yazar. Altlarına açıklama olarak: Felsefi soruya, "Yaşama ve yaşam ötesine dair tüm bilgileri kavramaya ve düzenlemeye yöneliktir."

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Bilimsel soruya, “Somut bir durumu anlamaya, olgunun özelliğini betimlemeye yöneliktir.”

Pratik soruya, “Pratik ihtiyaçları gidermeye yöneliktir.” açıklamalarını yazar.

Öğretmen her bir başlığı öğrencilere örnek cümleler sunarak açıklar (**SF2**). Daha sonra öğretmen tahtaya hayatın içinden; felsefi, bilimsel ve pratik sorular sorulabilecek beş-altı farklı tema başlığı yazar (**İF2**). Ardından “İstediğiniz herhangi iki temayı seçerek önünüzde bulunan kâğıtlara üç soru tipine ilişkin örnekler yazın.” yönergesini verir (**İF3**). Öğretmen de tahtaya bir veya iki örnek yazar.

Tema: Doğa ve Çevre

- Felsefi: Doğanın değeri nedir? İnsanın doğaya karşı var olan sorumluluğu nedir?
- Bilimsel: İklim değişikliği nasıl oluşur?
- Pratik: Günlük hayatta çevreyi korumak için neler yapılabilir?

Tema: Teknoloji

- Felsefi: Teknolojinin insan doğası üzerindeki etkileri nelerdir?
- Bilimsel: Yapay zekâ alanındaki ilerlemenin hızı neden artmaktadır?
- Pratik: Teknoloji bağımlılığını önlemek için neler yapılabilir?

Öğrencilerin örnekleri yazmaları tamamlandıktan sonra gönüllü öğrencilerin oluşturdukları örnekleri söylemeleri istenir (**SF3**). Öğretmen bu örneklerden yola çıkarak felsefi soruyu diğer sorulardan ayırt edebileceklerini söyler.

Öğrenciler örnek verdikten sonra öğretmen sorusu eksik veya tam anlaşılmayan tema varsa bunlara ilişkin soru tahtaya yazar.

2.DERS

Öğretmen, “Verdiğiniz örneklerden yola çıkarak sizce felsefi soru nedir?” sorusunu sorar. Büyük grup tartışması tekniğini kullanarak tüm öğrencilerden cevap istenir (**FÖÖD1**). Öğrenciler verdikleri cevapları önlerinde bulunan kâğıda yazar (**SF1**).

Öğretmen öğrencilere felsefenin ne olduğuna dair OGM Materyal sitesinde “Etkileşimli Kitaplar” kategorisinde, 10.sınıf Felsefe kitabında bulunan “Bir felsefe sorusu nedir?” (s.25) metnini verir. Öğrencilerden metni sessizce okumaları istenir (**SF4**). Daha sonra öğrencilerden metnin altında bulunan soruları tartışarak cevaplamalarını ister (**SF5**).

Değerlendirme

Öğrencilerin soruları yazdıkları kâğıtları arkadaşlarıyla değiştirmeleri, arkadaşlarının hazırlamış oldukları soruların gerçekten bir felsefe sorusu olup olmadığını tartışmaları ve birlikte karar vermeleri istenir. Sonrasında öğrenciler, hazırladıkları kâğıtları öğretmene teslim ederler (**ÜF1**).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Ögeleri**

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- ÖĞrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ÖĞrenme materyallerine erişim de esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 4

TEMA: FELSEFENİN DOĞASI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	ç) Felsefenin bireysel ve toplumsal işlevlerini tartışır.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Bu bölümde öğrencilerin felsefenin anlamını, felsefi düşüncenin gelişimi ve özelliklerini bildikleri kabul edilir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci, okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımı zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen, görmekte güçlük yaşayan öğrenciler için yansıtılan metnin puntosuna, karakterinin okunaklı olmasına, arka plan renk kontrastlığına, ekranın parlaklığına dikkat edebilir, metnin çıktısını desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere dağıtabilir. Aynı zamanda öğretmen bir öğrenciden metni sesli okumasını da isteyebilir. İF2: Öğretmen görmekte güçlük çeken öğrenciler için bilgi notlarında yazının rengine, karakterine, puntosuna, arka planla kontrastlığına dikkat edebilir. Ayrıca desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için bilgi notlarını sadeleştirerek verebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen, felsefenin ahlak, eğitim, sanat, bilim, siyaset, ekonomi, sosyoloji ve psikoloji ile ilişkisini kavram ağı kullanarak açıklayabilir. SF2: Öğretmen, öğrencilere gruplarına anlatacakları bölümleri nasıl anlatacaklarına dair çizelge veya tablo verebilir. SF3: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için not alma kısmında ekran desteğinden yararlanabilir. Ayrıca öğrencinin not almasına yardımcı olacak anahtar kelimelerin yer aldığı bilgi kartı verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için doğru yanlış, soru-cevap vb. materyaller de kullanabilir ve desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere için ek süre verebilir. ÜF2: Öğretmen, boşluk doldurma materyalinin cevap anahtarını tahtaya yazarak veya dijital materyaller yardımıyla yansıtarak paylaşabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen, grupları sınıfın köşelerinde çalışma yapacakları şekilde küçük çember veya U düzeni de yapabilir. FÖOD2: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için kutudan seçtiği kâğıdı tahtadaki uygun yere yapıştırmasında öğrenciye kendisi yardım edebileceği gibi ekran desteği de sağlayabilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Felsefe ile İşler Yolunda
Konu	Felsefenin Doğası
Öğrenme Hedefleri	ç) Felsefenin bireysel ve toplumsal işlevlerini tartışır.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Felsefi metin • Dijital materyaller ve düzenlenmiş yazı kâğıtları • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem • Sınıf mevcudu kadar numaralandırılmış minik kâğıtlar • Çağlara ait bilgi notları • Çağlara ait bilgilerle ilgili yapışkanlı kâğıtlara yazılmış cümleler/anahtar kelimeler/filozof isimleri • Anahtar kelimelerin konulacağı kutu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, Jigsaw, zaman çizelgesi, tartışma, not alma, özetleme yöntem ve teknikleri kullanılabilir. Soru-Cevap: Öğretmen, öğrencilere ders süresince konu ile ilgili çeşitli sorular yöneltir ve cevaplar alır. Jigsaw: Öğretmen, etkinlik için öğrencileri 4 çağa (gruba) ayırır. Her öğrenci kendi çağına ait bilgileri öğrendikten sonra her çağ grubundan bir öğrenci olacak şekilde tekrar grup oluşturulur ve her bir öğrenci öğrendiği çağ ile ilgili bilgileri diğer grup arkadaşlarına anlatır. Böylece her öğrenci her çağ hakkında bilgi sahibi olur. Zaman Çizelgesi: Öğrenciler, kutudan çektikleri çağlara ait cümleleri/anahtar kelimeleri/filozofların isimlerini tahtada uygun yere yapııştırarak bu çağlara ait bir zaman çizelgesi oluşturur. Tartışma: Öğretmen, felsefenin bireysel ve toplumsal işlevlerinin neler olabileceğine dair tartışma konusu açarak öğrencilerin tartışmasını sağlar. Tartışma esnasında ortaya çıkan cevapları felsefenin bireysel ve toplumsal işlevleri şeklinde ayırarak öğrencilerden defterlerine not almalarını ister.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen sınıfa “Bugün sizinle dersimizin işleyişinde küçük bir değişiklik yapacağız. Şimdi sizlere kâğıda yazılmış sayılar dağıtacağım. Ders esnasında işlediğimiz konularla ilgili birtakım sorular soracağım ve numarasını söylediğim kişiden soruyu cevaplamasını isteyeceğim. Anlaşılmayan bir yer var mı?” şeklinde bir açıklama yaptıktan sonra önceden hazırlamış olduğu küçük kâğıtlara yazılı olan sayıları öğrencilere rastgele dağıtır. Daha sonra öğretmen Ömer Naci Soykan’ın “Felsefe Hayata Ne Yapar?” makalesinin giriş kısmından bir bölümü ekrana yansıtır (OGM Materyal Sitesi, 10.Sınıf Etkileşimli Felsefe Ders Kitabı, s.27) (İF1). Öğrencilere okumaları için yeterli süre verir. Süreç işlerken öğretmen tahtaya ahlak, eğitim, sanat, bilim, siyaset, sosyoloji ve psikoloji gibi alan isimlerini yazar. Okumak için ayrılan süre dolduğunda öğrencilere

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

metin aracılığıyla felsefenin işlevlerini anlamaya dönük aşağıdaki benzer sorular sorar;

- Metne göre felsefenin hayatımıza neler kattığı söylenebilir? (Örneğin; "Bakmak için durmak")
- "Sizce felsefenin yaşamımız üzerindeki etkileri neler olabilir?"
- "Tahtada yazılı alanlarla ilgili felsefi düşüncesinin katkılarını örnek verebilir misiniz?"
- "Felsefe olmasaydı hayatımız nasıl olurdu?"

Bu sırada ilgili metin etkileşimli tahtada açık olarak durur. Öğretmen bir sayı söyler ve numarası söylenen öğrenciden cevap vermesini ister. Aynı zamanda öğretmen motive edici (başarabilirsin, öğrendiklerini hatırlayabilirsin gibi) cümleler kurarak öğrencileri teşvik eder. Öğretmen felsefenin işlevleriyle ilgili aldığı cevapları ilgili alanların yanına not alır. Öğretmen, öğrencilerden önce bir iki alana ilişkin örnekleri kendisi verebilir (Örneğin; ahlak kurallarına uyma davranışı göstermemizin gerekçelendirilmesi, eğitimin amaçlarının veya müfredatın belirlenmesine yönelik sorgulamalar, ekonomik kaynakların dağıtımıyla ilgili ekonomik teoriler vb.) Öğretmen kendi görüşleri ile beraber aldığı cevapları değerlendirerek; ahlak, eğitim, sanat, bilim, siyaset, ekonomi, sosyoloji ve psikoloji gibi alanlarla ilişkilerini açıklar (SF1).

Öğretmen; öğrencilere ilk çağ, orta çağ, modern çağ ve çağımız filozoflarından örnekler vererek yaptıkları çalışmaların bireysel ve toplumsal yaşama yapmış olduğu katkılardan kısaca bahseder.

2.DERS

Öğretmen daha sonra sınıfı Jigsaw tekniğini kullanarak 4 gruba ayırır (FÖOD1). Her bir gruba daha önceden hazırlamış olduğu, o dönemin (ilk çağ, orta çağ...) filozoflarının bireysel ve toplumsal yaşama dönük katkılarını dair örnekler içeren bilgi notlarını dağıtır (İF2). Her bir grubun ilgili bilgi notunu okumasını ister ve kısa bir süre bu konuyu tartışmalarına imkân tanır. Bu etkinlik 6-7 dakika kadar sürer. Daha sonra öğretmen sınıftaki öğrencileri her gruptan bir kişi olacak şekilde dörder kişiden oluşan üst gruplara ayırır. Böylelikle her grubun temsilcisi yeni oluşturulan grup içerisinde kendi bölümünü anlatır (SF2). Öğrencilere bu tartışma etkinliği için 10-12 dakika süre verilir. Bu sırada öğretmen tahtaya bir zaman çizelgesi çizer. Çizdiği zaman çizelgesini 4 parçaya böler ve her çağ için bir nokta belirler. Öğretmen, öğrencilere "Şimdi sırasıyla tahtaya kalkıp elimde bulunan kutudan bir kâğıt seçmenizi istiyorum. Bu kâğıtlarda tartıştığınız konulara ilişkin anahtar kelimeler ve felsefenin işlevlerine dair önemli noktaları içeren cümleler var. İlk olarak seçtiğiniz kâğıtta yazanları sınıf arkadaşlarınıza okuyacaksınız. Sonrasında tahtada gördüğünüz zaman çizelgesinde uygun yere yapıştıracaksınız. Anlamadığınız bir yer var mı?" açıklamasını yapar ve etkinliği başlatır (FÖOD2). Öğretmen her öğrencinin sürecini takip eder ve yanlış yapılan noktalarda öğrencilere anlık geri bildirim sağlar. Ayrıca tüm sınıfa kâğıtta yer alan bilginin doğru konumu ve içeriği hakkında bilgi verir. Bu şekilde tüm öğrencilerin aktif olarak katılmaları sağlanır ve anlık geri bildirim verilir. Böylelikle felsefenin işlevlerinin farklı çağlarda neler olduğu sıralamaları sağlanır. Buradan yola çıkarak öğretmen, öğrencilerin felsefenin bireysel ve toplumsal işlevlerinin neler olabileceğine dair tartışmalarını sağlar. Tartışma esnasında ortaya çıkan cevapları bireysel ve toplumsal işlevleri diye ayırarak öğrencilerden defterlerine not almalarını ister (Gündelik hayattan örnekler verilerek/vermeleri sağlanarak destekleme faaliyetinde bulunabilir.) (SF3).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Değerlendirme	Öğretmen öğrencilere felsefenin bireysel ve toplumsal işlevlerini içeren bir boşluk doldurma etkinliği verir (ÜF1). Öğretmen etkinlik için verilen süre tamamlandıktan sonra tahtaya boşluk doldurma etkinliğinin cevap anahtarını yazar (ÜF2). Öğrenciler yazdıkları kâğıtları arkadaşlarıyla değiştirip tahtadan bakarak cevapları kontrol ederler. Cevapları kontrol ettikten sonra öğretmenlerine teslim ederler.
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 5

TEMA: FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Mantık ve argümantasyonla ilgili kavramları örneklendirerek inceler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin mantık hatalarını fark edebildikleri, doğru düşüncenin önemi ve gerekliliği hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Dil ve anlama becerilerinin yeterli seviyede olmasından kaynaklı zorluk yaşayabilirler. Mantıksal düşünme ve ilişki kurma becerisi açısından zorluk yaşayabilirler. Problem çözme yeteneği geliştirmekte zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen örnek yazmakta zorlanan öğrencilere bilgi notlarını ipucu olarak kullanabileceklerini söyleyebilir. Öğretmen bu kavramlara yönelik kendi örnek vererek öğrencilere rol model olabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen tümevarım, düşünme, akıl yürütme, analogi, argüman, önerme, doğruluk-yanlışlık, tümdengelim kavramlarını açıklarken OGM Materyal Canlı Felsefe Sözlüğü'nden yararlanabilir. https://ogmmateryal.eba.gov.tr/felsefe-sozlugu SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için belirlenmesi istenen kavramların ve kavrama karşılık gelen cümlelerin yer aldığı yarı doldurulmuş çalışma kağıdı verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerden mantık ve argümantasyona ilişkin kavramların olduğu günlük hayattan örnekler vermesini veya bunlara yönelik görsel veya yazılı metaforlar oluşturmalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen öğrencileri ikiyeşerli/üçerli gruplara ayırırken sınıfın fiziksel durumuna göre ve öğrencilerin daha rahat çalışma yapabilmesi için sıraları/masaları düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Akıl Hazinesi
Konu	Mantık ve Argümantasyon
Öğrenme Hedefleri	b) Mantık ve argümantasyonla ilgili kavramları inceler ve örneklendirir.
Materyaller	• Akıllı tahta • Kavram kartları • Örnek olay formu • Bilgi notları
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; doğrudan anlatım, örnek olay ve soru - cevap yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Doğrudan Anlatım: Öğretmen akıl yürütme ve düşünmenin temel kavramlarını doğrudan anlatım yoluyla açıklar. Örnek Olay: Öğretmen öğrencilere konuya ilişkin örnek olay verir, bu olaydan yola çıkarak konuyla ilgili bilgilere ulaşmasını sağlar. Soru - Cevap: Öğretmen ders süresince konu ile ilgili öğrencilere çeşitli sorular yöneltilir ve cevaplar alır.
Uygulama Süreci	Öğretmen “Şimdi sizlere bir örnek olay anlatacağım. Sonrasında olayın yazılı hâlini sizlere dağıtacağım. Bu örnek hikâyede birtakım akıl yürütme kavramları bulunmaktadır. Kavramların anlamları ve içeriklerini öğrendikten sonra bu akıl yürütme öğelerini metin üzerinde bulmanızı isteyeceğim.” açıklamasıyla derse başlar. “Eski zamanlarda yaşayan bir korsan olduğunuzu düşünün. Bir gün ele geçirdiğiniz bir ganimetin içerisinde harita buluyorsunuz. Ancak haritanın bazı parçaları eksik. Bulduğunuz harita sayesinde adım adım diğer haritalara ulaşp sonunda da hazineye ulaşmaya çalışacaksınız. Haritalarda çeşitli olaylar arasında doğru bağlantılar kurarak konumları bulabilirsiniz. Gemide hazine arama konusunda deneyimli bir tayfanız var. Daha önceki deneyimlerinizden yararlanarak ve haritalardaki benzerlikleri kullanarak hazineyi bulabilirsiniz. Fakat gemideki tayfa arasında hazineyi nasıl bulacakları ve yola ne zaman çıkacakları konusunda bir tartışma çıkar. Gemideki tayfanın büyük çoğunluğu gün doğumunda yapılan işler uğursuzluk getirir. Ancak içlerinden birisi gün doğumunda yapılan işler uğursuzluk getirir diye müdahale eder. ‘Gün doğumunda hava puslu olur, deniz canavarları da puslu havaları sever hatta geçen ay gün doğumunda denize açılan gemiden hâlâ ses yok.’ der. Diğerleri de ikna olurlar. Bunun üzerinde gün batımında denize açılmaya karar verilir. Başka bir kişi ise bu düşüncenin gerçeğe uygun olmadığını söyler. Fikir birliğine varamadıkları için geçmiş yolculukları gözden geçirirler. Geçmiş yolculuklarını gözden geçirdiklerinde gün doğumunda yola çıkmanın olumsuz bir etkisi olmadığına karar verirler.” Örnek olayı okuduktan sonra öğretmen, öğrencilere akıl yürütme ve düşünmenin temel kavramlarını içeren daha önceden hazırlamış olduğu bilgi notlarını dağıtır. Bununla beraber metin içinde bulunan kavramlardan tümevarım, düşünme, akıl yürütme, analogi, argüman, önerme, doğruluk-yanlışlık, tündengelem kavramlarını vererek doğrudan anlatımla açıklar (SF1).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Akıl yürütme ve düşünmenin temel kavramları açıklandıktan sonra öğrenciler sınıf mevcuduna göre ikiye ya da üçerli gruplara ayrılır (**FÖÖD1**). Öğretmen her gruba bir tane olacak şekilde daha önceden hazırladığı akıl yürütme ve düşünmenin temel kavramları kavramların isimlerinin yazdığı kavram kartlarını dağıtır. Öğretmen yazılan kartlardan rastgele seçimler yapar her gruba bir kavram kartı verir. Öğretmen öğrencilerden toplam iki örnek yazmalarını ister. Gruplara ayrılan öğrencilere 5 dakika süre verilir (**İF1**). Öğrencilerin örnek yazma işlemi tamamlandıktan sonra gruplar yazdıkları örnekleri sırayla sınıfla paylaşır. Öğretmen verilen örnekleri öğrencilerle birlikte tartışarak değerlendirir. Kavramların öğrenildiği anlaşıldığında dersin başında sözlü olarak sunduğu örnek olayın daha önceden hazırlamış olduğu basılı halini öğrencilere dağıtır. Her öğrencinin örnek olayda geçen cümlelerin hangi kavrama karşılık geldiğini bularak altını çizmesi beklenir (**SF2**).

Hikâyede geçen haritaların parça parça bulunarak bütün bir haritaya ulaşılması **tümevarım** olur.

Çeşitli olaylar arasında doğru bağlantılar kurularak ilerlemesi **akıl yürütmeye** örnektir. Daha önceki deneyimlerinden yola çıkarak define buldukları haritalardaki benzerlikleri kullanmaları **analojidir**.

Öğrencilerin hazineyi nasıl bulacaklarına dair fikirlerini belirtmesi **görüşür**.

Fikirlerini açıklayan kişilerin görüşünü nedenleriyle belirtmesi **argümandır**.

"Gün doğumunda yapılan işler uğursuzluk getirir." cümlesi bir **önermedir**.

Mürettebatların düşüncelerinin gerçeğe uygun olup olmaması **doğruluk ve yanlışlıkla** ilgilidir.

Uğursuzluk getireceğini düşünmelerine rağmen bir anlığına da olsa gün doğumunda yola çıkmayı düşünmeleri **çelişiktir**.

"Gün doğumunda yapılan işler uğursuzluk getirir." **tümdengelimdir**.

Gün doğumunda çıkma kararı başta alındığı için bu kararı gözden geçirme sonrasında gün doğumunda çıkmaları **tutarlılıktır**.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrenciler etkinliği tamamladıktan sonra akıllı tahtaya örnek olay formunun altı çizili hâlini yansıtır. Öğrencilerin metinde yer almayan akıl ilkelerini fark etmeleri beklenir, eğer fark etmemişlerse ya da yanlış eşleştirme yapmışlarsa öğretmen hata düzeltmesi yaparak kavramı açıklar. Öğrencilerin bir sonraki derse kadar mantık ve argümantasyona ilişkin kavramların yer aldığı bir metin yazmasını ister (**ÜF1**).

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 6

TEMA: FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme										
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Mantık ve argümantasyonla ilgili kavramları örneklendirerek inceler.										
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin mantık hatalarını fark edebildikleri, doğru düşüncenin önemi ve gerekliliği hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.										
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrencinin refleksif bakamaması dersi ve konuyu anlamasında zorluklar çıkarabilir. Öğrencinin yansıtıcı düşünmemesi ve deneyim eksikliklerinin oluşu güçlük yaşamasına neden olabilir. Öğrencinin çevreden edindiği ve alışkanlık hâline gelmiş olan düşünme kalıpları, safsataları tespit etme konusunda zorluklar çıkarabilir.										
Farklılaştırma Alanları											
İçerik	İF1: Öğretmen ekran, akıllı tahta vb. materyaller yoluyla benzer içeriğe sahip bir video, animasyon, hikâye ya da konuya uygun farklı bir içerik anlatabilir. İF2: Öğretmen, safsata senaryoları listesinde eşleştirilecek safsata türlerini senaryo sayısı kadar olacak şekilde yazabilir. İF3: Öğretmen senaryo içeriklerine yönelik olarak daha önceden hazırlamış olduğu afişi akıllı tahtaya yansıtabilir.										
Süreç	SF1: Öğretmen, akıllı tahta yoksa bunun için bir afiş/görsel hazırlayıp sınıfa getirebilir. Afişi/görseli tahtaya asar ve bu şekilde anlatabilir. SF2: Öğretmen, öğrencilere ikiye bölünmüş sol kısmında safsata örneklerinin sağ kısmında ise yeniden yapılandırılmış halinin yazılması için boş bırakılan bir tablo/grafik düzenleyici öğrencilere dağıtabilir. Bununla beraber içerisinde safsata türlerinin yazılı olduğu bir kese hazırlayarak oyunlaştırma etkinliği yapabilir. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Safsata Örnekleri</th><th>Yeniden Yapılandırılmış Hali</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>...</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>...</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>...</td></tr> <tr> <td>....</td><td></td></tr> </tbody> </table>	Safsata Örnekleri	Yeniden Yapılandırılmış Hali	1.	...	2.	...	3.	...		
Safsata Örnekleri	Yeniden Yapılandırılmış Hali										
1.	...										
2.	...										
3.	...										
....											
Ürün	ÜF1: Yapılan pano küçük bir sergide sergilenebilir. Veliler, diğer öğrenciler ve öğretmenler sınıftaki veya okuldaki bu sergiye davet edilebilir. Ayrıca verilen ev ödevi bir web2 aracında hazırlanıp paylaşılabılır.										
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖÖD1: Öğretmen, öğrencilerin senaryoları daha iyi tartışması ve hangi türe ait olduğunu bulmaları için grup yerleşmelerini ve sıraları/masaları düzenleyebilir.										

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Safsata Dedektifleri
Konu	Felsefe, Mantık ve Argümantasyon
Öğrenme Hedefleri	b) Mantık ve argümantasyonla ilgili kavramları örneklendirerek inceler.
Materyaller	• Bilgisayar • Akıllı tahta • Normal tahta • Kalem, kâğıt • Safsatalara ilişkin PowerPoint sunumu, bir afiş, broşür veya infografik • Grup tartışma soruları • Öğrencilere dağıtılmak üzere hazırlanmış üzerinde senaryoların yazılı olduğu etkinlik kâğıtları • Safsata senaryolarının yazılı olduğu büyük bir afiş • "Safsatalara Kanmıyorum" isimli boş pano
Süre	1 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte, doğrudan anlatım ve düşün-paylaş-yapıştır etkinliği yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Doğrudan Anlatım: Öğretmen doğrudan anlatım yoluyla mantık safsatalarını tanımlayıp en yaygın türlerini örneklerle anlatır. Düşün-Paylaş-Yapıştır Etkinliği: Öğretmen safsatanın ne olduğuna dair bir kanı geliştirmek ve öğrencilerin anlama seviyelerini bir üst basamağa çıkarmak için düşün-paylaş-yapıştır etkinliğini kullanır.
Uygulama Süreci	Öğretmen dersin konusunu sözlü olarak kısaca tanıtarak derse başlar. İçinde safsataya dair örnek barındıran ve komik bulunduğu bir fıkra anlatır (İF1). Dersin başında kullanılabilecek fıkra örneği: <i>"Bir adam her gece yatmadan önce canavarlardan korunmak için yatağının etrafına ayakkabılarını dizmişti. Arkadaşı bir gün sormuş: 'Gerçekten ayakkabılarının, yatakta canavarları uzak tuttuğuna inanıyor musun?'"</i> <i>Adam cevaplamış: 'Evet, çünkü bugüne kadar yatağımda bir canavar görmedim.'"</i> Safsata Türü: Yanlış Nedensellik Safsatası • Adam, canavarların olmamasını, ayakkabılarını yatağın etrafına dizmesine bağlıyor, bu mantıksız bir nedensellik ilişkisi kuruyor. Daha Mantıklı Düzenleme: • "Adam, arkadaşının şüphesine güler ve 'Biliyorum, kulağa saçma geliyor ancak bu benim bir uykuya dalma ritüelim. Aslında bunun canavarlarla bir ilgisi yok ama bu ritüel bana huzur veriyor.' demekle durumu daha mantıklı bir hale getirebilir."

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Ardından öğretmen öğrencilere dönüp "Anlattığım bu örneğe dair siz ne düşündünüz?" diye sorar. Öğrencilerin cevaplarını sözlü olarak alır ama yorum yapmaz. Sadece doğru anlaşıldığından emin olmak için onların cevaplarını kendi cümleleriyle tekrar edip öğrenciden onay alır ve diğer öğrenciye sözü verir. Birkaç öğrenciden yanıt aldıktan sonra teşekkür eder ve "İşte bu ders, bu sorunun cevabını arayacağız çocuklar. Biz bu duruma safsata diyoruz. Peki, siz safsata deyince ne anlıyorsunuz?" diyerek öğrencilere sorusunu yöneltir ve gönüllü öğrencilerden cevapları dinler.

Ardından öğretmen, akıllı tahtada daha önce hazırlamış olduğu sunumu açar, doğrudan anlatım yoluyla safsatalarını tanımlayıp en yaygın türlerini örneklerle anlatır (**SF1**). Sunumunu bitirdikten sonra öğretmen, tanım-kavram/örnek-kavram eşleştirme alıştırmalarını yönelik örnekler yaptırır. Öğrencilere anında dönüt verir. Bu aşamada artık öğrenciler safsatanın ne olduğuna dair bir kanı geliştirmiş ve yaygın örnekleri tanımış olur. Sonrasında öğretmen öğrencilerin anlama seviyelerini bir üst basamağa çıkarmak için düşün-paylaş-yapıştır etkinliğine geçiş yapar (**SF2**). Öncelikle öğrencilere etkinliği tanıtır ve ne yapacaklarına ilişkin etkinliğin yönergesini açık bir şekilde anlatır. Ardından etkinliği başlatır.

Etkinlik: Safsata Dedektifleri

1. Düşün:

Öğretmen, öğrencilere safsata senaryoları içeren bir liste dağıtır. Öğretmenin daha önceden hazırlamış olduğu ve safsata senaryo örneklerinin bulunduğu kağıtların alt kısmında senaryo sayısından bir kaç tane fazla olacak şekilde safsata türleri de yazılı olarak bulunmaktadır (**İF2**). Daha sonrasında öğretmen, öğrencilerden hangi senaryonun hangi türe ait olduğunu bulmalarını ister. Bu aşamadan sonra senaryonun düzeltilmiş hâlinin kâğıtta ilgili yere yazmalarını ister.

2. Paylaş:

Öğretmen, yazmaları bitince öğrencileri senaryo sayıları kadar gruplara ayırır ve her gruba safsata senaryolarından birini rastgele şekilde dağıtır (**FÖÖD1**). Her öğrenci grubu kendi içinde senaryoyu analiz eder, hangi türe ait olduğunu tartışır ve doğrusunu yazmaya çalışır. Sonrasında gruplar, diğer gruplarla paylaşmak üzere notlar alırlar. Bu sırada öğretmen, daha önceden hazırlamış olduğu senaryo içerikleri yönelik afişi herkesin ulaşabileceği ve görebileceği bir yere asar (**İF3**).

3. Yapıştır:

Ardından öğretmen her grubun sınıfın önüne çıkarak safsata senaryosunu diğer öğrencilerle paylaşmalarını ister. Öğrenciler senaryoyu anlatırken senaryonun hangi safsata türüne ait olduğunu açıklar, düzeltilmiş halini sunar ve sınıftaki diğer öğrencilerle tartışma yaparlar. Ardından öğretmenin hazırladığı senaryo örneklerine ait afişte kendi senaryolarının olduğu yere o safsatanın ismini yazarlar veya üzerine daha önceden hazırlanmış olan ve safsatanın ismini yazdıkları renkli kâğıdı yapıştırırlar.

Öğretmenin Kullanabileceği Örnek Mantık Safsataları ve Yeniden Yapılandırılmaları

1. Ad Hominem (Kişiliğe saldırı) Safsatası

Safsata 1: "Bu ekonomistin ekonomiyle ilgili görüşlerini ciddiye almayın çünkü çok kaba bir kişi."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Bu ekonomistin ekonomiye dair argümanları bazı eleştirilere açık olabilir. Örneğin, [X argümanı] böyle bir eksikliği içerir..."

2. Yanlış Sebep Safsatası

Safsata 2: "Her yağmur yağdığında takımım maçı kaybediyor. Demek ki yağmur oyuncularımızın performansını düşürüyor."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Takımım genellikle yağmurlu havalarda maçı kaybediyor, bu da bize hava koşullarının performans üzerinde etkisi olabileceğini düşündürüyor. Ancak bu durumun daha fazla araştırılması gerekiyor."

3. Kaydırma Safsatası

Safsata 3: "Çevreciler her türlü endüstriyel gelişmeye karşı çıkıyor, bu yüzden onların her şeyi durdurma girişimlerini göz ardı etmeliyiz."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Çevreciler, sürdürülebilir yöntemlerle yapılan endüstriyel gelişmeleri desteklediklerini belirtiyorlar. Bu konuda daha dengeli bir tartışma yürütmek gerekir."

4. Yanlış İkilem

Safsata 4: "Ya bize katılırsınız ya da başarısız olursunuz."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Bizimle çalışmak bir seçenek ancak farklı yöntemlerle de başarıya ulaşılabilir. Her organizasyonun veya bireyin kendi stratejisine göre hareket etmesi olasıdır."

5. Yükü Savunana Aktarma Safsatası

Safsata 5: "Uzaylıların var olduğunu kanıtlayamazsınız, bu yüzden benim uzaylıların olmadığına dair inancım doğrudur."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Uzaylıların var olduğuna dair şu ana kadar kesin bir kanıt sunulamamıştır. Bu konu hâlâ açık bir araştırma alanıdır ve daha fazla veri gerektirir."

6. Dilin Yanıltıcı Kullanımı Safsatası

Safsata 6: "Doktor, bir tıp uzmanıdır. Bu kişi bir doktor, o yüzden hasta tedavi etmeli."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Doktor unvanı tıp alanında ve akademik alanlarda kullanılabilir. Bir kişinin tedavi uygulaması için tıp eğitimi almış ve lisanslı bir tıp doktoru olması gerekmektedir."

7. Yanlış Analoji Safsatası

Safsata 7: "Bilgisayarlar insan beyni gibi çalışır, dolayısıyla bilgisayarların da insanlar gibi düşünebileceğini varsayabiliriz."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Bilgisayarlar bazı işlemleri insan beyni gibi yapabilse de bilinç veya duygular gibi insan özelliklerine sahip değildirler. Bu yüzden bilşsel yetenekleri tam olarak karşılaştırmak doğru olmaz."

8. Sahte Seçenek Safsatası

Safsata 8: "Çocukların davranış problemleri ya genetik ya da disiplin eksikliğinden kaynaklanır."

Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Çocukların davranış problemlerinin birçok olası nedeni vardır. Bu nedenler arasında genetik faktörler, çevresel faktörler ve psikolojik durumlar bulunur. Her bir vakanın ayrı ayrı değerlendirilmesi gereklidir."

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	9. Yokuş Yukarı Çıkmak Safsatası Safsata 9: "Eğer okul kurallarında küçük bir gevşeklik yaparsak sonunda kargaşa çıkar ve bu durum disiplinsiz bir okula yol açar." Yeniden Yapılandırılmış Hâli: "Okul kurallarında yapılacak düzenlemelerin sonuçları dikkatlice değerlendirilmelidir ancak her değişiklik mutlaka disiplinsizliğe yol açacak diye bir kural yoktur. Her önerilen değişiklik olası sonuçlarıyla birlikte tartışılmalıdır."
Değerlendirme	Ev Ödevi Konuyu daha iyi kavramaları için öğretmen, öğrencilere o hafta karşılaştıkları safsataları yazılı olarak rapor etmeleri için ödev verir. Buna ilişkin aşağıdaki gibi basit bir şablon sunar. <i>Safsata durumu:</i> <i>Safsatanın ismi:</i> <i>Safsata olmasının sebebi:</i> <i>Düzenlenmiş hâli:</i> ... Safsataları fark etmenin insan hayatında ve toplumsal yapıda ne gibi farklılıklar ve fayda yaratacağını düşünüp not etmelerini, bu süreçte hangi konularda zorlandıklarını belirtmelerini ister. Ödevler geldikten sonra öğretmen sınıfta "Safsatalara Kanmıyorum" panosu yapar. İlgi çekici ve doğru örnekleri panoya asar (ÜF1).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gerekisini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişim de esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 7

TEMA: VARLIK FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	c) Varlık felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	• Öğrencilerin felsefenin anlamını, özelliklerini ve yöneldiği konuları; varlığı hem felsefenin hem de bilimin konu edindiğini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımı zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin animasyonlardan, videolardan, konuya ilişkin kitap alıntılarında, film kesitlerinden faydalanabilir veya düşündürücü bir soru sorabilir. İF2: Öğretmen akımlarla ilgili animasyonlardan, videolardan ve OGM Materyal sitesinde yer alan Canlı Felsefe Sözlüğü'nden faydalanabilir. https://ogmmateryal.eba.gov.tr/felsefe-sozlugu
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi etkinliğe katılması için seçebilir ve gerekli durumlarda akran desteği almasını sağlayabilir. SF2: Desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler panoları incelerken, notlar bırakırken, sorular sorarken ve yorumlar yaparken akran desteğinden faydalanabilir. SF3: Öğretmen öğrencilerin ana temaları, fikirleri, benzerlikleri ve farklılıkları belirlemek için karşılaştırma tablosu, şekil-anlam tablosu, kavram ağı kullanmalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin derse ilişkin kazandıkları bilgileri ölçmek için aşağıdaki linkleri kullanabilir. Ayrıca şematik düzenleyiciler, kavram haritası, zihin haritası gibi değerlendirme araçlarını kullanmalarını isteyebilir. http://meb.ai/U21ZApw http://meb.ai/UaCr55D
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen sınıfı öğrenme galerisi tekniğine göre öğrencilerin rahat hareket edebileceği bir düzene getirebilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin galeri içindeki materyallere erişimi için fiziksel ortamı düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen fiziki erişimde sıkıntı yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebilmesi için galeriler arasındaki mesafeyi ayarlayabilir. Fiziki erişimde sıkıntı yaşayan öğrencilerin yazdıklarını yapıştırmaları için ortam düzenlemesi yapabilir ve akran desteği sağlayabilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Ninemin Yumağı Var mı?
Konu	Varlık Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	c) Varlık felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Dijital görsel materyaller • Not kağıtları • Tahta kalemi • Fon kartonu, kâğıt, kalem, keçeli kalem, yapıştırıcı • Canlı Felsefe Sözlüğü-OGM Materyal
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, öğrenme galerisi, büyük grup tartışması yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru-Cevap: Öğretmen öğrencilere varlık felsefesinin temel problemlerine yönelik sorular sorar ve öğrencilerden cevaplar alır. Öğrenme Galerisi: Öğretmen öğrencileri gruplara ayırır. Her gruba varlık felsefesinin temel problemlerine ilişkin felsefi akımlar hakkında derinlemesine düşünebilmeleri için varlık felsefesinin temel problemlerine ilişkin akımlardan (nihilizm, realizm, idealizm, materyalizm, düalizm, oluş felsefesi, fenomenoloji, varoluşçuluk) birini verir. Öğretmen her bir akım ile ilgili olarak daha önceden hazırlamış olduğu ilgili resimler, grafikler, diyagramlar, tablolar ve çeşitli görsel materyallerle açıklayıcı bilgiler içeren not kağıtları (dergi, makale, kitap vb.) dağıtır. Öğrencilerin verilen materyalleri inceleyip pano oluşturmalarını ister. Büyük Grup Tartışması: Öğrenciler büyük grup tartışmasıyla ortaya çıkan ana temaları ve fikirleri belirler. Bu tartışmayla farklı grupların panolarındaki benzerlikleri ve farklılıkları tartışarak öğrencilerin felsefi akımlar hakkında daha geniş bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olur.
	1. DERS Öğretmen öğrencilere derste varlık felsefesinin temel problemleri bağlamında çeşitli felsefi görüşleri inceleyeceklerini, bu bağlamda görüş ve argümanları değerlendirecekleri bilgisini verir. Daha sonra öğretmen öğrencilerin motivasyonlarını ve derse ilgilerini artırmak için mutluluk-hayat ilişkisine dair şu örnek olay ile derse başlar (İF1). "Kırk sene öncesini düşünelim; bir kış günü, sıcak bir evde torununa kazak ören bir ninenin elindeki yün yumağına odaklanalım. Bu yün yumağı evdeki kedi için oynamaya, eğlenmeye yarayan bir nesne iken ninenin torunu için üşümesini engelleyen bir giysi, nine için ise torununa olan sevgisinin ifadesidir. Bir an için bu yün yumağının zaman makinesiyle bir şekilde bin yıl sonraya gittiğini varsayalım. Dünya değişmiş yün ve ipliğin olmadığı bir yer hâline gelmiş. İnsanlar yün yumağını gördüklerinde anlam vermekte zorlanırlar. Yün yumağını belki de kimi topa benzer bir spor malzemesi kimi de egzotik bir hayvanın salgısı olarak nitelendirir. Aynı dönemde yaşayan bir kedi için

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Uygulama Süreci

yumağın anlamında bir değişim olur mu? Bir de zaman makinesi ile bu yün yumağının kendisini anlamlandıracak bilinçli bir varlığın olmadığı, geçmiş bir zamana gittiğini hayal edin. Böyle bir ortamda bu yün yumağına gerçekten var denilebilir mi?" diyerek hikâyeyi bitirir. Bu hikâyenin sonunda öğretmen öğrencilere varlık felsefesinin temel problemlerine yönelik aşağıdaki soruları sorar:

- Varlığın anlamı bireysel deneyimlerimizle sınırlı mıdır?
- Varlık sadece fiziksel dünyada mı mevcuttur?
- Varlık kavramı insan zihninin ürünü müdür?
- Varlık sürekli değişim hâlinde midir?"

Öğrencilerden gönüllü olarak söz alanların soruları sözlü bir şekilde cevaplamalarını ister **(SF1)**.

Öğretmen öğrencilere varlık felsefesinin temel problemlerine ilişkin felsefi akımlar hakkında derinlemesine düşünmeleri için bir öğrenme galerisi etkinliği yapılacağını açıklar. Öğrenciler her bir felsefi akımı temsil edecek şekilde sekiz gruba ayrılır **(FÖOD1)**. Öğretmen her gruba varlık felsefesinin temel problemlerine ilişkin akımlardan (nihilizm, realizm, idealizm, materyalizm, düalizm, oluş felsefesi, fenomenoloji, varoluşçuluk) birini verir. Öğretmen her bir akım ile ilgili olarak daha önceden hazırlamış olduğu ilgili resimler, grafikler, diyagramlar, tablolar ve çeşitli görsel materyaller ile açıklayıcı bilgiler içeren not kağıtlarını (dergi, makale, kitap vb.) dağıtır **(İF2)**. Öğretmen gruplardan ellerindeki malzemeleri inceleyip sorumluluğunu aldıkları akımla ilgili akımı tanıtan bir pano hazırlamalarını ve panoların bir köşesinin boş bırakılmasını böylece diğer öğrencilerin de katkıda bulunabilecekleri bir alan olmasını ister.

2. DERS

Öğretmen panolar tamamlandığında öğrencilerin sınıfta dolaşarak diğer grupların panolarını incelemeleri için bir galeri yürüyüşü düzenler. Gruplar sınıfta belirli yerlere yerleştirilir. Akabinde öğrencilerin diğer grupların panolarını dolaşırken panoları inceleyip notlar bırakmalarını, sorular sormalarını ve yorumlar yapmalarını ister. **(SF2, FÖOD2)**. Bu bağlamda öğretmen öğrencilerin not alabilmeleri ya da soruları yazabilmeleri için yapışkan kağıtları panonun önünde hazır bulundurur. Soru, yorum veya yapılacak herhangi bir katkı yapışkanlı not kağıtlarıyla panolarda boş bırakılan ilgili yerlere yapıştırılır.

Öğretmen galeri yürüyüşünden sonra sınıfı fiziki olarak eski hâline getirir. Öğrencilerden galeri yürüyüşü sırasında gözlemledikleri ve dikkatlerini çeken noktaları paylaşımlarını ister. Her öğrencinin konuşmasına fırsat verir. Her grubun panosuna yapılan katkıları ve yorumları sınıfta birlikte soru-cevap şeklinde gözden geçirir. Öğrencilerin bu katkılara verdikleri tepkileri ve düşüncelerini anlatmalarını isteyerek sınıfta büyük grup tartışması yapılır. Büyük grup tartışması sırasında ortaya çıkan ana temaları ve fikirleri belirler. Farklı grupların panolarındaki benzerlikleri ve farklılıkları tartışarak öğrencilerin felsefi akımlar hakkında daha geniş bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olur **(SF3)**.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilerden bir sonraki ders için bu derste öğrendiklerini (çalıştıkları akımın diğer akımlar ile ilgili benzerlik ve farklılıklarını da içeren) ağ günlüğü (blog) yazısı veya video günlük (vlog) olarak hazırlamalarını ister **(ÜF1)**.

10.SINIF - FARKLILAŖTIRILMIŖ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Ögeleri**

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleŖtirilmiŖ okuma materyalleri sağlama. İçeriği anlamayı kolaylaŖtırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluŖturma.
- ÖĞrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ÖĞrenme materyallerine erişim de esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 8

TEMA: BİLGİ FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	c) Bilgi felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bilginin önemini, genel olarak bilginin ne olduğunu ve bilgiye nasıl ulaşıldığını bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Düşünme üzerine düşünme yeteneği geliştirmekte zorluk yaşayabilirler. Filozofların görüşleri üzerine yorum yapmakta zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tahtaya yansıttığı görsellerin çıktılarını verebilir, çıktılara betimleyici yazılar yazabilir, görsel yansıtıldığında detaylı şekilde betimleyebilir. İF2: Öğretmen tabloyu önceden hazırlayarak tahtada yansıtabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tablonun çıktısını verebilir. İF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yapılandırılmış metni anahtar kavramların altı çizili, kalın şekilde yazılmış, renkli formatta sunabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen öğrencilere örnek senaryolar vererek öğrencilerin bilginin doğruluğu ve göreliliğiyle ilgili kısımları bulmasını isteyebilir. SF2: Öğretmen argümanları akıllı tahtada yazıp yansıtabilir, desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için yönlendirici soruların yazılı olduğu bir kağıt hazırlayıp öğrencilere verebilir. SF3: Öğretmen önceden hazırlanan infografik, kavram karikatürü, görsel, işitsel ve yazılı materyaller ile görüşleri anlatabilir. SF4: Öğretmen kendisinin önceden hazırladığı örnek bir mektubu öğrencilere okuyabilir ya da akıllı tahtaya yansıtabilir. SF5: Öğretmen septiklerin şüpheciliği ve Descartes'ın şüpheciliği arasındaki farkı anlamaları için Descartes'ın "Rüya Argümanı"na yönelik sorgulama, tartışma gibi teknikler kullanabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin oluşturdukları veya buldukları metafor ve analogi örneklerini görsel, animasyon, karikatür şeklinde yapabileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen yapacağı etkinlik için sınıftaki sıraları/masaları grupların ve fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği biçimde düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Bilgi Arayışı
Konu	Bilgi Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Bilgi felsefesinin temel problemlerini anlar.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar veya projeksiyon • Kalem, kâğıt • Metin örnekleri • Yapışkanlı kâğıt
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte soru - cevap, doğrudan anlatım, grafik düzenleyici, RAFT yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru - Cevap: Öğretmen öğrencilere bilginin kesin doğruluğa sahip olup olmayacağına düşünüp tartışmaları için çeşitli sorular sorar. Doğrudan Anlatım: Öğretmen doğru bilginin mümkün olup olmadığını, Descartes'in metaforunu doğrudan anlatım yöntemiyle açıklar. Grafik Düzenleyici: Öğretmen tahtada bir tablo oluşturarak bir tarafa doğru bilginin mümkün olmadığını savunan sofistleri ve septikleri, diğer tarafa doğru bilginin mümkün olduğunu savunan filozofları yazar. RAFT: Öğretmen öğrencilerin septik ve dogmatik filozofların argümanlarını daha iyi kavramalarını sağlamak için belirli roller alıp, konuya ilişkin argümanları savunmaları için bu tekniği kullanır.
Uygulama Süreci	"Bugün hava soğuk mu, sıcak mı?" "Bugün hava kaç derece?" "10 dakika uzun bir süre midir?" "Sevdiğiniz biriyle 10 dakika yeterli bir süre midir?" "Hava durumu ya da zamana ilişkin bilgiler kesin doğruluğa sahip olabilir mi?" Etkinliğin birinci bölümünde öğretmen yukarıdaki sorular üzerinden bilginin doğruluğu ve göreliliğine ilişkin bir tartışma ile etkinliğe başlar (SF1). Etkileşimli tahta üzerinden fiziksel illüzyon örnekleri (göz yanıltması vb.) göstererek duyulardan elde ettiğimiz bilgilerin kesin doğruluğuna ilişkin tartışmayı ilerletir (İF1). Öğrencilerin bilginin kesinliğine ilişkin şüpheli yaklaşımları yanında kesin doğru bilgilerin olabileceğine dair örnekler vermeleri de beklenmektedir. Öğrencilerin beklenen sonuçlara ulaşmasında öğretmen yönlendirici olmalıdır (SF2). Etkinliğin ikinci aşamasında doğaya, nesnelere ilişkin kesin ve doğru bilgilere ulaşılamayacağını ileri süren "septik" filozoflardan Gorgias'ın: "Hiçbir şey var değildir, olsaydı da bilemezdik, bilseydik de başkasına aktaramazdık." argümanı ile kesin ve doğru bilgilere ulaşılabileceğine ilişkin "dogmatik" filozoflardan G.E.Moore'un: "Doğanın ve nesnelerin kesin bilgilerine sağduyu ve bilim ile ulaşmak mümkündür." argümanı tahtaya yazılır. Daha sonrasında doğru bilginin mümkün olduğunu savunan filozofların görüşlerinden bahsedilir. Öğretmen tahtada bir tablo oluşturarak bir tarafa doğru bilginin mümkün olmadığını savunan sofistleri ve septikleri, diğer tarafa doğru bilgi-

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

nin mümkün olduğunu savunan filozofları yazar (Sokrates, Platon, Aristoteles) **(İF2)**. Rasyonalist filozofların doğru bilginin kaynağını “akıl” olarak gördükleri anlatılır. Sokrates, Platon ve Aristoteles’in bilgi ile ilgili görüşlerine değinilir. Bilgilen-dirme doğrudan anlatım şeklinde gerçekleştirilir **(SF3)**.

Daha sonra öğrencilerden tahtada yazılan argümanlardan yola çıkarak kendi düşünceleri çerçevesinde septikler ya da dogmatikler kategorilerinden birini seçmeleri istenir. Seçtikleri kategoriden bir filozof rolüne bürünürler, filozofun ağızından başka bir filozof rolüne bürünmüş arkadaşına görüşlerinin doğru olmadığını ve kendi görüşlerinin doğru olduğunu anlatıp, filozofu ikna etmeye çalışan bir mektup yazmaları istenir **(SF4)** (Örneğin; septikleri seçen bir öğrenci Gorgias rolüne bürünüp dogmatiklerden Aristoteles’e bir mektup yazar.). Öğrencilere mektup yazmaları için 10 dakika süre tanınır. Mektuplar tamamlandıktan sonra öğrencilerden gönüllü olanlardan birkaç tanesinin sınıfın önünde mektupları karşılıklı olarak canlandırmaları istenir **(FÖÖD1)**.

Rol	İzleyici	Format	Tema
Sokrates	Antik Yunan Halkı	Mektup	Dogmatik
Aristoteles	Antik Yunan Halkı	Mektup	Dogmatik
Gorgias	Antik Yunan Halkı	Mektup	Septik
...	...	...	...

Etkinliğin son bölümünde Descartes’ın “Rüya Argümanı”nı açıklayan yapılandırılmış bir metin verilir **(İF3)**. Buradaki amaç septiklerin şüpheciliği ve Descartes’ın şüpheciliği arasındaki farka dikkat çekmektir. Descartes’ın rüya argümanından yola çıkarak öğrencilere “Rüya gördüğümüzde bunun bir rüya olup olmadığını anlar mıyız?” sorusunu yöneltir. Verilen cevaplardan sonra öğrenciler “Yaşadığımız her şeyin bir rüya olmadığından nasıl emin olabiliriz?” sorgulamasına yöneltilir **(SF5)**. Descartes’ın bu sorgulamaya cevabı “Sepetteki Elma Metaforu” ile öğrencilere aktarılır. Bu metafor; “Zihnimizdeki bilgileri birbiriyle etkileşim içerisinde olduğu için bilincimizde yanlış bilgiler yer edinebilir. Bunu sepetteki elmalara benzetirsek içlerindeki çürük bir elma diğerlerinin de çürümesine sebep olabilir. Sepetteki tüm elmaları döküp her birini teker teker kontrol ettikten sonra içlerinden çürük olmayanları seçip sepete atmalıyız. Bu şekilde diğer elmaların sağlam kalmasını sağlayabiliriz.” şeklinde açıklanır.

Bu örnekten yola çıkarak Descartes’ın şüpheciliğinin doğru bilgiye ulaşmak için bir araç olarak kullanıldığı, septiklerin şüpheciliğinin sonucunda ise doğru bilgiye ulaşmanın mümkün olmadığını şüphenin bir amaç olarak kullanıldığının vurgulanması gerekir.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilerden bir sonraki derse kadar bir metafor ve analogi örnekleri bulması veya kendisinin oluşturtmasını isteyebilir **(ÜF1)**.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (sözlü, yazılı, gr-sel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş ğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 9

TEMA: BİLGİ FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	c) Bilgi felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bilginin önemini, genel olarak bilginin ne olduğunu ve bilgiye nasıl ulaşıldığını bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğretim süreci okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımda zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Yansıtılacak görsellerin görmekte güçlük çeken öğrenciler için; görsellerin renklerinin canlılığına, yansıtıldığı ekranın parlaklığına, ortam ışıklandırmasına ve boyutunun ayarlanabilir olmasına dikkat edilebilir. İF2: Öğretmen tahtada yer alan bilgilerin tamamının ya da bir kısmının yer aldığı not kağıtlarını ihtiyaç duyan öğrencilere verir. İF3: Öğretmen tahtaya bilginin kaynağına yönelik bilgileri, öğrencilerin cevaplarını ve argümanları yazarken görmekte güçlük çeken öğrencileri de düşünerek yazının; büyüklüğüne, okunaklı olmasına, kalem rengine ve rengin arka planla kontrast olmasına dikkat edilebilir. İF4: Tahmin etme sürecinde gönüllü olan öğrenci tüm argümanları sorduktan sonra eğer seçilen bilgi akımının ne olduğunu tahmin edemezse öğretmen bilgi akımına yönelik dersin başında doğrudan anlatım kısmında kullandığı içerik görsellerini ipucu olarak sunabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen bilginin kaynağı problemine yönelik akımları anlatırken https://ogmmateryal.eba.gov.tr/felsefe-sozlugu linkine bağlanarak Canlı Felsefe Sözlüğü'nden faydalanabilir. SF2: Öğretmen öğrencilere bilginin kaynağı problemine yönelik bilgi kavram eşleşmesi, doğru-yanlış, boşluk doldurma gibi çalışma kağıtları verebilir. SF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere bilginin kaynağı ile ilgili bir akıma ait 5 adet anahtar kavram ya da temel argümanın yazılı olduğu bilgi kartlarında da sunabilir. SF4: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi etkinliğin uygulanışını birkaç kez görmesini sağladıktan sonra inisiyatif kullanarak etkinliğe katılması için seçebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin mevcut durumlarına ve performanslarına göre şiir, şarkı, düzyazı, afiş, kitap alıntısı, film kесiti, animasyon, atasözü, deyim, özdeyiş, fotoğraf, resim gibi çeşitli yazılı/görsel materyal hazırlamalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖÖD1: Öğretmen seçilecek gönüllü öğrencinin etkinlik esnasında tahtaya yazılanları görmemesi ve konuşulanları duymaması için sınıfı düzenleyebilir. (Örn; paravan getirmek vb.)

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Nesi Var?
Konu	Bilgi Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	c) Bilgi felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Dijital görsel materyaller • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem • Canlı Felsefe Sözlüğü-OGM Materyal • Göz bandı • Kulaklık
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; doğrudan anlatım, sokratik tartışma, not alma, oyunlaştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Doğrudan Anlatım: Öğretmen bilginin kaynağı ile ilgili akımları ve argümanları açıklayarak anlatır, öğrencilere not aldırır. Sokratik Tartışma: Öğretmen ders girişinde öğrencilere konu ile ilgili sorular sorar. Sorduğu sorularla öğrencinin konu hakkındaki var olan bilgilerini ortaya çıkarır, yanlış bilgilerini fark etmesini ve doğru bilgiye ulaşmasını sağlar. Not Alma: Öğretmen, öğrencilerden seçtiği bilgi akımına ait argümanları not almalarını ister. Oyunlaştırma: Öğretmen “Nesi Var?” etkinliğiyle öğrencilerin bilginin kaynağı ile ilgili akımları tahmin ederek bulmalarını amaçlar.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen öğrencilere “Bugün öğrendiğiniz bir şeyi düşünün. Bu bilgiyi nereden edindiniz ve bu kaynağın güvenilirliği konusunda ne düşünüyorsunuz?”, “Matematiksel bilgilerin kaynağı nedir?”, “Duygular öğrenilir mi?”, “Korku ve sevgi gibi duygulara dair bildiklerimizin kaynağı nedir?” gibi sorular sorar. Bu şekilde öğrencilerin bildiklerinin kaynağına yönelik düşünmeye başlamalarını sağlar ve öğrencilere düşünmeleri için birkaç dakika süre tanır. Sonrasında gönüllü öğrencilerden gelen cevapları tahtaya yazarak herkesin görmesini sağlar. Öğretmen öğrencilere bilginin kaynağına ilişkin akımlarla (akılcılık, deneycilik, kriticizm, sezgicilik) ilgili açıklayıcı bilgiler içeren not kağıtları dağıtır ve öğrencilerin okumaları için süre verir. Öğretmen tahtada yazılı olan cevaplar üzerinden bilgi türleri ve akımları hakkındaki doğru ve yanlış cevapları belirtip gerekiyorsa birbirleri ile ilişkili kavramları birleştirir. Ortaya çıkan kavramları bilginin kaynağı (akılcılık, deneycilik, kriticizm, sezgicilik) problemine yönelik akımlar ile ilişkilendirerek doğrudan anlatım yöntemi ile açıklar (SF1). Öğretmen anlatımı güçlendirmek için akımla ilgili görsel malzemeleri akıllı tahtaya yansıtır (İF1). Öğretmen öğrencilere dağıtmış olduğu not kağıtlarına bilginin kaynağı problemine yönelik kısa notlar aldırır (SF2).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

2.DERS

Öğretmen öğrencilere bilginin kaynağı problemi ile ilgili eğlenceli “Nesi Var?” adında bir etkinlik yapacakları bilgisini verir ve “Bu etkinlikte önce sınıftan bir gönüllü seçeceğiz. Bu gönüllü öğrenci sınıfın içinde kapının önünde göz bandı ve kulaklık takarak bekleyecek. **(FÖÖD1)**. O öğrenci beklerken sizler bana bilginin kaynağı ile ilgili bir akıma ait 5 adet anahtar kavram ya da temel argümanı önünüzdeki notlardan faydalanarak tahtaya yazdıracaksınız ve sizler de aynı şekilde not alacaksınız **(İF2, SF3)**. Daha sonrasında ben tahtayı silip bekleyen arkadaşınızın göz bandını ve kulaklığını çıkaracağım. Arkadaşınız size “Nesi Var?” diye soracak sizler de not aldığınız kavram veya argümanlardan birini söz alarak söyleyeceksiniz. Siz söyledikçe arkadaşınız hangi akım olduğunu tahmin etmeye çalışacak ama bir kuralımız var. İlkinde doğru cevabı bulmuş olsanız bile en az 3 kez ‘Nesi var?’ diye sormanız gerekiyor. Ancak 3 kez sorduktan sonra tahmin edemezseniz de “Nesi var?” diye sormaya devam edebilirsiniz. Seçilen arkadaşınız akımı tahmin edip doğru bildiğinde bir başka gönüllü ile diğer akıma geçeceğiz.” diyerek etkinliği anlatır. Ardından öğretmen “O zaman etkinliğimize başlayalım. Kim gönüllü olmak ister?” diye sorar, gönüllü bir öğrenci seçilir, sınıf kapısının önünde gözünde göz bandı ve kulağında kulaklık takılı olarak bekler. Seçilen öğrenci sınıfın içinde kapının önünde göz bandı ve kulaklıkla beklerken öğretmen bilginin kaynağı problemine yönelik düşünce akımlarından birini seçer, ardından öğrencilerin kendisine tahtaya onunla ilgili temel argümanları yazdırmasını sağlar **(İF3)** ve öğrencilere not aldırır. Öğretmen herkesin not aldığından emin olduktan sonra tahtayı siler. Tahtayı sildikten sonra “Şimdi kapıda bekleyen arkadaşınızın göz bandını açıp kulaklığını çıkaracağım ve size ‘Nesi var?’ diye soracak siz de cevap vereceksiniz.” dedikten sonra öğrencinin göz bandını ve kulaklığını çıkarır. Öğrenci “Nesi var?” diye sorar öğretmenin seçtiği bir öğrenci söz hakkı alarak cevap verir **(SF4)**. Öğrenci doğru cevabı bulmuş olsa bile etkinlik kuralına uygun olarak 2 kez daha “Nesi var?” diye sorduktan sonra tahminini söyler. Tahminler sonucunda seçilen akım bulunduğu bir sonraki gönüllü öğrenci seçilir ve etkinlik akımlar bitinceye kadar sürdürülür **(İF4)**.

Değerlendirme

Öğretmen, dersin sonunda öğrencilerden bilginin kaynaklarına yönelik akımlardan kendi ilgilerine yönelik olarak birini seçmesini ister. Eğer seçilmeyen alan kalırsa öğretmen müdahale eder, akımların dengeli bir şekilde dağılmasını sağlar. Akımlar dengeli bir şekilde dağıtıldıktan sonra öğrencilerin akımlarla ilgili sınıfta sergilenmek üzere poster hazırlayacaklarını söyler **(ÜF1)**.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişim de esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 10

TEMA: AHLAK FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.5.1. Ahlak felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Ahlak felsefesinin temel problemlerini açıklar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin iyi, kötü, özgürlük ve sorumluluk içeren davranışlara günlük hayattan örnekler verebildiği; olgu ve değer yargısı ayırımını yapabildiği kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler soyut kavramları pratik yaşamla ilişkilendirmekte zorluk yaşayabilir. Öğrenciler gerçek dünyadaki etik zorlukları değerlendirmekte zorlanabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin film/kitap kesiti, şarkı, video gibi içerikler sunabilir. İF2: Öğretmen sunulan örneklere yönelik kültürel içeriklerden (video, dergi, belgesel) faydalanabilir. İF3: Öğretmen filozofların görüşlerinin yer aldığı bilgi kartları dağıtabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen özgürlük - sorumluluk kavramlarını ve ilişkilerini anlatmak için kavram haritaları, grafik düzenleyiciler, bilgi notları da kullanabilir. SF2: Öğretmen evrensel ahlak ilkelerini kabul eden ve reddeden filozofları dijital ortamda oluşturduğu grafik düzenleyicilerle de gösterebilir. SF3: Öğretmen evrensel ahlak ilkelerini kabul eden ve etmeyen filozofları sınıflandırmak için linkte yer alan etkinliği de kullanabilir. http://meb.ai/U2Hkbi7 SF4: Öğretmen öğrencilerin gerekçelerinin yazılı olduğu gerekçe notlarına ilişkin konuşma halkası oluşturmalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin argümanlarını gerekçeleriyle ifade edebilmeleri için balık kılıcı tekniğini kullanabilir. ÜF2: Öğretmen bir sonraki ders için performans ödevi olarak özgürlük - sorumluluk ilişkisi ile ilgili münazara ödevi verir. http://meb.ai/UFgh5MY (Sınıf içi değerlendirme 17. etkinlik/sayfa. 72)
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen, öğrencilerin daha rahat şekilde tartışma yapabilmeleri ve esnek grupta teknikleri için masaları/sıraları düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen bir sonraki etkinlik için sınıftaki masaları/sıraları eski düzenine getirebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Ortak Değerler
Konu	Ahlak Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Ahlak felsefesinin temel problemlerini açıklar.
Materyaller	• Akıllı tahta ya da diğer dijital platformlar • Kağıt, kalem • “Evrensel Ahlak İlkelerini Kabul Ediyorum” - “Kararsızım” - “Evrensel Ahlak İlkelerini Kabul Etmiyorum” yazılı kağıtlar • Yapılandırılmış grid kağıdı
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte soru-cevap, grafik düzenleyici, görüş geliştirme, esnek gruplama yöntemi ve teknikleri kullanılmıştır. Soru-Cevap: Öğretmen ders süresince öğrencilere sorular sorar ve öğrencilerden cevaplar alır. Grafik Düzenleyici: Öğretmen evrensel ahlak ilkelerini kabul eden ve reddeden filozofları tahtada oluşturduğu tabloda gösterir. Doğrudan Anlatım: Öğretmen özgürlük ve sorumluluk ilişkisine ait görüşleri (determinizm, indeterminizm, otodeterminizm, fatalizm ve liberteryanizm) ve görüşlere ait tüm kavramları doğrudan anlatım yöntemiyle açıklar. Görüş Geliştirme: Öğretmen öğrencilerin evrensel ahlak ilkelerini daha iyi sorgulaması ve filozofların görüşlerini kavrayabilmeleri için görüş geliştirme tekniğini kullanır. Esnek Gruplama: Öğretmen öğrencilerin evrensel ahlak ilkelerine ait görüşlerini belirtmeleri için öğrencileri esnek gruplama tekniğiyle gruplara ayırır.
Uygulama Süreci	Öğretmen “Evet şimdi özgürlük ve sorumluluk kavramlarına ve bu kavramlar arasındaki ilişkiye bakacağız. Özgürlük konusunda neler düşünüyorsunuz? Özgür olduğunuzu düşünüyor musunuz?” gibi sorular ile sınıfı yeni kavramlara hazırlar. Daha sonrasında sorumluluk ile ilgili benzer sorular sorar (İF1). Öğrencilerin görüşlerini aldıktan sonra özgürlük ve sorumluluk ilişkisinde beş ayrı görüş olduğundan söz eder. Bunların da determinizm, indeterminizm, otodeterminizm, fatalizm ve liberteryanizm olduğunu söyler ve teker teker tüm kavramları doğrudan anlatım yöntemiyle açıklar (SF1). Aşağıdaki linkleri kullanarak kelime tahmin ve sınıflandırma oyunlarını akıllı tahta aracılığıyla öğrenciler ile beraber yapar. http://meb.ai/UGy4UKR http://meb.ai/6drdQT Öğretmen bir önceki dersin sonunda öğrencilerden farklı kültürlerde ahlaki olarak kabul edilen davranışları araştırmalarını istemiştir. Öğretmen, öğrencilerden bu araştırmayı isterken evrensel ahlak ilkelerinin var olup olmadığı konusunu “Tüm toplumlar ve insanlar için geçerli bir iyiden ve kötüden bahsedebilir miyiz?” sorusu ile daha iyi sorgulamalarını amaçlamıştır.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Öğretmen “Geçen hafta farklı kültürlerde ahlaki olarak toplumdan topluma değişiklik gösteren davranışları araştırmanızı istemiştim. Araştırdığınız bilgileri de göz önünde bulundurarak verdiğim örneklerin ahlaki olarak uygun olup olmadığına karar vermenizi istiyorum.” diyerek seçmiş olduğu örnekleri yansıtır **(İF2)**.

Öğretmen evrensel ahlak ilkelerinin varlığına ilişkin görüşlerin iki farklı başlık altında toplandığını, evrensel ahlak ilkelerini kabul eden ve reddeden filozofların olduğunu söyler.

Evrensel ahlak ilkelerini kabul eden filozofların Sokrates, Fârâbî, İ.Kant ve J.S Mill; kabul etmeyenlerin ise Epiküros, T.Hobbes, M.Stirner, J.Bentham olduğunu tablo şeklinde tahtaya yazar **(İF3, SF2)**. Tabloyu oluşturduktan sonra filozofların görüşlerini açıklar **(SF3)**.

Bu anlatım sonrasında öğretmen görüş geliştirme tekniğini kullanmak amacıyla öğrencilere kağıt dağıtır **(ÜF1)**. Ardından “Size dağıttığım kağıtlara evrensel ahlak ilkelerini ‘kabul ediyorum, kabul etmiyorum veya kararsızım’ ve ‘Kendimi filozofun görüşüne yakın hissediyorum, çünkü...’ şeklinde görüşlerinizi gerekçesiyle birlikte yazmanızı istiyorum.” der.

Öğretmen öğrenciler görüşlerini yazarken “Evrensel ahlak ilkelerini kabul ediyorum.” “Kararsızım.” ve “Evrensel ahlak ilkelerini kabul etmiyorum.” yazılı kağıtları sınıfta üç ayrı kısma asar. Öğrenciler görüşlerini yazdıktan sonra öğretmen “Evrensel ahlak ilkelerine karşı geliştirdiğiniz görüşünüze uygun köşeye gidin.” der **(FÖÖD1)**. Böylelikle esnek grupta tekniğini kullanarak aynı görüşü seçen öğrencileri sınıfın belli bir noktasında toplamış olur. Öğrenciler görüşlerini temsil eden köşeye gittikten sonra herkesin gerekçelerinin yazılı olduğu gerekçe notlarına ilişkin kısa süreli bir tartışma imkânı sağlanır **(SF4)** ve bu gerekçelerin bir bütün hâline getirilmesi istenir. Bu aşama için öğretmen öğrencilere 5 dakika süre tanır. Daha sonra grupların belirlediği gerekçeleri mümkünse hayattan birer örneklerle ilişkilendirerek savunmalarını ister. Her grubun gerekçelerini savunmaları için 3'er dakika süre verir. Gruplar gerekçelerini sunduktan sonra 3-5 dakika da grupların diğer gruplara karşı eleştirdikleri noktaları söylemeleri için fırsat tanır. Gönüllü öğrenciler savundukları grubun gerekçelerini paylaştıktan sonra öğretmen “Dersin başında evrensel ahlak ilkesini kabul edip etmediğinize ya da kararsız olma durumunuza göre görüşler geliştirmiştiniz. Yaptığınız tartışmalar dahilinde görüşü değişen var mı? Görüşü değişen kişiler sınıfta belirlenen köşeye gidebilir, görüşü değişmeyenler kendi yerinde kalmaya devam edebilir.” der. Daha sonrasında öğretmen görüşünü değiştiren öğrencilere görüşlerini neden değiştirdiklerini sorar ve açıklamalarını sağlar. Öğretmen yapılan görüş geliştirme etkinliğine yönelik olarak evrensel ahlak ilkeleriyle ilgili eksik ve yanlış öğrenmeler varsa geribildirim vererek düzeltir, öğrencilerden bu noktaya kadar anlamadıkları bir yer olup olmadığını sorduktan sonra (varsa cevaplar) öğrencilerin normal sınıf düzenine geçmelerini ister **(FÖÖD2)**.

Değerlendirme

Öğretmen (OGM Materyal Sınıf içi değerlendirme 15.etkinlik) “Ahlak Felsefesi-Yapılandırılmış Grid” kağıtlarını öğrencilere dağıtır, öğrencilerin “Ahlak felsefesinin konu ve problemleri” ile ilgili kavramları içeren yapılandırılmış gridda kutucuk numaralarını kullanarak bu konuyla ilgili soruları cevaplaması istenir **(ÜF2)**. (<https://meb.ai/UFgh5MY> - Sınıf içi değerlendirme 15.etkinlik/sayfa 68)

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Öğeleri**

- Gereklinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Erişilebilir teknoloji araçları (ekran okuyucular, özel klavyeler vb.) sağlama.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Sessiz çalışma alanları ve bireysel çalışma seçenekleri sunma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturun ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 11

TEMA: ESTETİK VE SANAT FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.6.1. Estetik ve sanat felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Estetik ve sanat felsefesinin temel problemlerini anlar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin estetik ve güzellik kavramlarının birbiriyle ilişkili olduğunu, sanatın terim anlamını ve önemini, sanatın farklı alanları olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler, materyaller okuma güçlüğü ve akademik zorluk çeken öğrenciler için ilgi çekici ve seviyelerine uygun olmalıdır.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin videolardan, yazılı/görsel/işitsel/ materyallerden ve dijital platformlarda bulunan içeriklerden yararlanabilir. İF2: Öğretmen okulun ve sınıfın imkânlarına göre öğrencilerin çizimlerini dijital platformlar kullanarak yapmalarını isteyebilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için çizilecek objenin aynısını öğrencilere verebilir veya ekran desteği sağlayabilir. İF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yönlendirici sorular ve önemli noktalara yönelik görsel/işitsel/yazılı ipuçları verebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir. SF2: Öğrenciler ana fikirleri ve önemli noktaları belirlemek için kavram haritası, zihin haritası ve şematik düzenleyici kullanabilir. SF3: Öğretmen tartışma sırasında desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yazılı, sözlü ya da görsel ipucu ve anahtar kelimeler sunarak tartışmaya etkin katılım göstermelerini sağlayabilir. SF4: Öğretmen dersin özetini kavram haritası, zihin haritası, öğrencilerle soru-cevap yaparak, şematik düzenleyici kullanarak yapabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere frayer şablonunu nasıl dolduracağına yönelik bilgi kartları veya yönerge kartları verebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖÖD1: Öğretmen esnek gruplama için sınıftaki masaları/sıraları grupların rahat hareket edebileceği şekilde düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Birtakım Estetik Kaygılar
Konu	Sanat Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Estetik ve sanat felsefesinin temel problemlerini anlar.
Materyaller	• Görsel materyaller • Bilgi Kağıtları • Tahta kalemi • Kâğıt, kalem • Frayer Modeli şablonları
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte esnek gruplama, grafik düzenleyici, soru-cevap, özetleme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Esnek Gruplama: Öğrencilerin ilgi ve hazır bulunuşluklarına göre öğretmen heterojen şekilde gruplar oluşturur. Grafik Düzenleyici (Frayer Modeli): Farklı yaklaşımları destekleyen durumları gösteren ifade kartları ve çeşitli sanat teorilerinin özelliklerini yansıtan sanat eserlerinin örnek görsellerine ait bilgileri yazmaları istenir. Soru-Cevap: Öğretmen tartışma boyunca öğrencilerin tartışma süreci ve tartışılan fikirler üzerine duygu ve düşüncelerini soru - cevap tekniği kullanarak sözlü olarak yansıtmasını ister. Özetleme: Öğretmen öğrencilerin ders boyunca öğrendiklerini kısa cümlelerle özetlemelerini ister.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen öğrencilere günün konusu olan sanat akımları ve etkinlikler hakkında kısa bir bilgi verir. Sanat teorileri; taklit, yaratma ve oyun olarak sanat hakkında kısa bir özet geçer (İF1). Ardından tahtaya "taklit, yaratma ve oyun" yazarak ders boyunca öğrencilere ipucu sağlar. Öğretmen öğrencilere iki çizim yapmalarını isteyeceğini söyler ve ilk çizim için seçtiği bir objeyi sınıfın görünür bir noktasına yerleştirir. Öğretmen öğrencilere boş bir kağıt dağıtır ya da öğrencilerden boş bir kağıt çıkarmalarını ister. İlk önce objenin gerçek hâlini çizmelerini ister. İkinci yapacakları çizim için önlerindeki kâğıdın yarısını kullanmalarını söyler. Daha sonra kâğıdın diğer yarısına aynı objeyi bu kez hayal güçlerini kullanarak farklı bir biçimde çizmelerini ister (İF2). Öğretmen öğrencilere çizimler arasındaki farkları ve hangi teoriyle daha uyumlu olduklarını düşündüklerini sorar ve gönüllü öğrencilere söz hakkı verir (SF1). Daha sonra öğretmen öğrencileri esnek gruplara ayırır (FÖÖD1). Her gruba farklı bir sanat teorisi ile ilgili açıklayıcı bilgiler içeren not kağıtları, frayer modeli şablonu ve çeşitli sanat teorilerinin özelliklerini yansıtan sanat eserlerinin örnek görsellerini verir. Öğretmen öğrencilere kendilerine verilmiş olan belgelerden yola çıkarak frayer modeli şablonunu nasıl dolduracaklarının bilgisini verir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	2.DERS Gruplar not kağıtlarını okuyup ana fikirleri ve önemli noktaları belirler (SF2). Her grup kendi teorileri için kendilerine verilmiş frayer modeli şablonunu doldurur (ÜF1). Frayer modeli şablonunda “tanım, özellikler, örnekler, olumsuz durumlar (örnek olmayanlar)” kategorileri yer almaktadır. Bu etkinlik sırasında öğrenciler okudukları teoriyi daha iyi analiz eder ve kavramsal anlamalarını artırır. Öğrenciler gruplar hâlinde frayer modelindeki bulgularını tamamladıktan sonra sınıfla paylaşır. Öğretmen gönüllü öğrencilerden birinci derste çizdikleri resimleri sınıfa sunmalarını ister (SF1). Her grup diğer grupların analizleri ve öğrencilerin kendi çizimleri hakkında sorular sorar ve tartışmaya katılır (SF3). Öğretmen tartışmanın yönünü belirlemek için araya girer, sorular sorar ve önemli noktaları vurgular (İF3).
Değerlendirme	Öğretmen grupların paylaştığı bulguların ve seçtikleri örneklerin teorilerin orijinal görüşlerine ne kadar sadık kaldığını değerlendirir. Öğrenciler ders boyunca öğrendiklerini kısaca özetlerler (SF4). Öğretmen dersin sonunda öğrencilerden alınan geri bildirimlerle değerlendirme yapar.
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 12

TEMA: SİYASET FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Siyaset felsefesinin temel problemlerini açıklar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin siyaset kavramına ilişkin fikir sahibi oldukları, birey ve vatandaşlık bilincine sahip oldukları, toplumsal hayata ilişkin temel problemlerin farkında oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler siyaset felsefesinin temel kavramları (devlet, iktidar, egemenlik vb.) ve kavramlara ilişkin yeterli bilgiye sahip olmayabilir. Öğrenciler iktidarın kaynağı ve meşruiyetin ölçütü arasındaki ilişkiyi fark etmekte zorlanabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin görsel, yazılı, işitsel içeriklerden ve dijital platformlarda olan kaynaklardan yararlanabilir. İF2: Öğretmen soruyu herkesin görebileceği şekilde tahtaya yazabilir, dijital platformlar kullanarak yansıtabilir. İF3: Öğretmen rollere yönelik kostüm/aksesuarlar getirebilir veya bir önceki ders öğrencilere rollerle ilgili bilgi verip kostüm/aksesuar getirmelerini isteyebilir. İF4: Öğretmen oluşan grupların anayasa yazabilmeleri için konuya ilişkin görsel, yazılı, işitsel ipuçları verebilir. Öğrencilerin anayasayı okulun ve sınıfın imkânlarına göre dijital platformlarda da hazırlamaları sağlanabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçerek etkinliğe katılmasını ve gerekli durumlarda akran desteği almasını sağlayabilir. SF2: Öğretmen öğrencilerle düzenin gerekliliği ya da düzen olmaması durumunda neler olabileceği üzerine beyin fırtınası yapabilir. SF3: Öğretmen öğrencileri gönüllülerden seçebilir. Ayrıca inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi de seçebilir, etkinliğe katılması için teşvik edebilir. SF4: Öğretmen iktidarın kaynağına ve meşruiyetin ölçütüne yönelik münazara yapabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin ölçüt sorularından istediğini seçebileceklerini söyleyebilir. Ayrıca devlet tasarımı; şarkı, şiir, düz yazı, resim, animasyon, karikatür, afiş, poster, web2 araçlarıyla hazırlamalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen RAFT etkinliğinde fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebilmesi için sınıftaki sıraları/masaları düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Güç, Otorite, Meşruiyet
Konu	Siyaset Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Siyaset felsefesinin temel problemlerini açıklar.
Materyaller	• Kağıt, kalem • Akıllı tahta • Rollere ait açıklamalar
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, RAFT, büyük-küçük grup tartışması yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru - Cevap: Öğretmen dersin işleyişinde özellikle öğrencileri yönlendirmek istediği kısımlarda onlara yönlendirici sorular sorar. RAFT: Öğretmen öğrencilerin iktidarın kaynağına yönelik görüşlerine yönelik RAFT tekniği kullanarak etkinlik düzenler. Büyük-Küçük Grup Tartışması: Öğretmen dersin bazı kısımlarında sınıfın tamamını katarak bazı kısımlarında da sınıfı gruplara ayırarak tartışma yaptırır.
Uygulama Süreci	Öğretmen sınıfa girer, selamlaşmadan sonra aşağıda yer alan hikâyeyi anlatarak derse başlar (İF1): “Hep birlikte uzun bir yolculuğa çıkıyoruz. Ancak bu çıktığımız yolculukta bazı terslikler çıkıyor ve kaza geçiriyoruz. Hiç kimsenin olmadığı bir adaya düşüyoruz. Bu arada da sizden sorumlu olabilecek ve sizi yönlendirebilecek kimse yok. Bir süre sonra da gündelik ihtiyaçların karşılanmasıyla ilgili problemler çıkmaya başlıyor. Herkese belirli bir süre yetecek yiyecek ve su var. Ancak kaynaklar sınırlı miktarda. Bunun yanında dışsal tehlikeler de bulunmakta.” diyerek hikâyeyi bitirir ve aşağıdaki soruyu sorar (İF2). “Yaşayabileceğiniz sosyal, fiziksel problemler neler olabilir?” Öğrencilerden defterlerine veya boş bir kağıda cevaplarını yazmaları istenir. Sonrasında gönüllü öğrencilerden sözlü olarak cevap alınır (SF1). Verilen cevaplar üzerinden düzenin gerekliliği ya da düzen olmaması durumunda neler olabileceği üzerine bir tartışma başlatılır (SF2). Bütün toplulukların ve insanların bir şekilde bu aşamalardan (düzenin bozulduğu ve/veya olmadığı) geçtiğini ve toplumsal yaşamın düzenle mümkün olduğu aktarılır. Öğretmen “Toplumsal düzen olması için ne yapılması gerekir?” diye sorar. Öğrenciler bu soruya verdikleri cevaplar üzerinden yöneten(iktidar), yönetilen(halk) ayrımının gereğini fark ederler. İktidarın kaynağına ilişkin öğretmen tarafından önceden belirlenen ve aşağıda verilen roller (monarşik, teokratik, sözleşmeye dayalı, doğalcı yaklaşım) kura ile belirlenen dört öğrenciye dağıtılır (İF3, SF3). Öğrenciler 3-5 dakika rollerine hazırlandıktan sonra canlandırma yaparlar (SF4, FÖÖD1). Rolü olan her öğrenci diğer öğrencileri kendi safına katmak için ikna etmeye çalışır. Bunun için rol alan her öğrenciye 2-3 dakika süre verilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

- 1. Rol (monarşik):** Ben çok zengin ve soylu bir aileden geliyorum. Benim ailemde yönetici olduğu için benim yönetici olmam daha doğru olur. Çünkü bu benim genlerimde var.
- 2. Rol (teokratik):** Bütün bu olanlar Tanrı'nın planıydı. Bu başımıza gelenler benim yönetici olmam için ilahi bir güç tarafından bize verilen bir işaretti.
- 3. Rol (doğalcı yaklaşım):** Şu an yaşadığımız ortamda bir çok tehlike var. Sizi iç ve dış tehlikelere karşı en iyi ben korurum. Aynı zamanda erdemli bir topluluk oluşturmamız lazım. Bunu en iyi ben sağlarım çünkü en bilge olanınız benim.
- 4. Rol (sözleşmeye dayalı):** Ben yönetici olursam bir sözleşme imzalayacağız. Bu sözleşme sayesinde haklarınızın bir kısmını bana devretmiş olacaksınız ama diğer yandan da sizi diğer kişilerden korumuş olacağım.

Rol	İzleyici	Format	Tema
Monarşik	Yönetilen Halk	Siyasi Hitabet	Zengin Soylu
Teokratik	Yönetilen Halk	Siyasi Hitabet	Tanrı/İlahi Güç
Doğalcı Yaklaşım	Yönetilen Halk	Siyasi Hitabet	Koruyucu Bilge
Sözleşmeye Dayalı	Yönetilen Halk	Siyasi Hitabet	Sözleşme

Sınıfta bulunan diğer öğrenciler kendi görüşlerine yakın buldukları adayların saf-larına katılır. Bu şekilde öğrenciler iktidarın kaynağına ve meşruiyetin ölçütüne yö-nelik dört farklı yönetim biçimini temsil eden gruplar oluşturmuş olurlar. Daha son-ra grupların diğer grupları kendi ekiplerine katılmalarına ikna etmek için hazırlık yapmaları, bu süreçte neden kendilerine katılmaları gerektiği hakkında argüman geliştirmeleri ve diğer grupların yaklaşımlarını eleştirmeleri istenir. Bu bağlamda grupların savundukları yönetim biçimine uygun olarak 10 maddeden oluşan temel yasalar oluşturmaları ve yazmaları istenir (**İF4**). Yazılan yasaları rolü oynayan öğ-renci sınıfın önünde diğer öğrencilere okur. Bu sürecin sonunda karşıt gruplardan ikna olanlar grup değiştirebilirler. Neden grup değiştirdiklerini de kısaca açıklamaları istenir. Böylece etkinlik sona erer.

Öğretmen öğrencilerden herkesin mutluluk içerisinde yaşadığı bir devlet tasarımı yazmalarını ister. Bu tasarımı yaparken göz önünde bulundurmaları gereken ölçüt-ler şunlardır:

1. Devletin ekonomik düzeni nasıldır?
2. Bireylerin yaşadığı evlerin yapısı nedir?
3. Devletin eğitim politikası nasıl uygulanmaktadır?
4. Sosyal ve kültürel yaşam nasıl düzenlenmektedir?
5. Hukuk sistemi nasıl uygulanmaktadır, temel alınan ölçüt nedir?

Bu kriterler öğretmen tarafından çoğaltılabilir (**ÜF1**).

Değerlendirme

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Ögeleri**

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- ÖĞrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ÖĞrenme materyallerine erişim de esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 13

TEMA: SİYASET FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.7.1. Siyaset felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	c) Siyaset felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin siyaset kavramına ilişkin fikir sahibi oldukları, birey ve vatandaşlık bilincine sahip oldukları, toplumsal hayata ilişkin temel problemlerin farkında oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler toplumsal dinamikler üzerine eleştirel bir bakış açısına sahip olmaya bilir. Öğrenciler farklı toplumsal yapılar olacağının ve bu yapılar değiştiğinde de toplumun kendisinin değiştiğini fark etmekte zorlanabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen örnek olaylara ilişkin hikâye kartları oluşturarak gönüllü öğrencilere kartları verip okumalarını isteyebilir. İF : Öğretmen ideal toplum düzeni problemiyle ilgili video, animasyon, kitap/ belge/ film/ makale kesiti sunabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir, öğrenciyi vereceği hikâyeyi sadeleştirebilir, hikâyedeki önemli yerlerin altını çizebilir, kalın/italik/renkli yazabilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere soruları yazılı olarak verebilir, soruları sadeleştirebilir ve soruların sayısını azaltıp çoğaltabilir. SF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ideal toplum düzeni problemiyle ilgili hazırlamış olduğu infografiğin çıktısını dağıtabilir. Ayrıca konuya yönelik anahtar kavram kartları verebilir. SF4: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi daha rahat anlaşabileceği akranlarının olduğu gruba dahil edebilir. SF5: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi görev/etkinlik yönerge formunun önemli yerlerini kalın/italik/renkli/altı çizili ve anahtar kelimelerin olduğu şekilde hazırlayıp verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere görev form örneklerini nasıl dolduracaklarına ilişkin yarı doldurulmuş form veya yönerge kartları verebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen etkinliği gerçekleştirmek için fiziki erişimde sıkıntı yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği şekilde sıraları/masaları düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin hazırladıkları posterleri asabilmeleri için yardım edebilir veya akran desteği sağlayabilir, asılacak diğer posterleri rahat görebilmeleri için ortam düzenlemesi yapabilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Ütopya Festivali
Konu	Siyaset Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	c) Siyaset felsefesinin temel problemlerine yönelik düşünce ve argümanları değerlendirir.
Materyaller	• Örnek olay metinleri • Akıllı tahta • İdeal toplum düzeni infografiği • Görev form örnekleri • Poster oluşturmaları için renkli kağıt, kalem vb. materyaller
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte ters yüz öğrenme, soru-cevap, beyin fırtınası, doğrudan anlatım ve esnek gruplama yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Ters Yüz Öğrenme: Öğretmen bir önceki derste herkesin mutluluk içerisinde yaşadığı bir toplum tasarımına ilişkin araştırma yapmalarını öğrencilerden ister. Rol Yapma: Öğretmen öğrencilerin “ideal” olanın mümkün olup olmaması üzerine rol yaparak bir tartışma yapmalarını sağlar. Soru - Cevap: Öğretmen öğrencilerin kendi ütopyalarını oluştururken ütopyayı oluşturan kriterleri anlayabilmeleri adına kendi yaşadıkları toplumdan yola çıkarak problem alanları oluşturabilmeleri için soru - cevap yöntemini kullanır. Beyin Fırtınası: Öğretmen öğrencilerin oluşturulan problem alanlarına yaratıcı çözümler bulabilmeleri için beyin fırtınası tekniğini kullanır. Doğrudan Anlatım: Öğretmen ideal düzenin mümkün olup olmadığı tartışmasında kavramları açıklamak için düz anlatım yöntemini kullanır. Esnek Gruplar: Öğretmen öğrencileri toplumsal problemlere ilişkin slogan oluşturma, görsel oluşturma, öykü yazma görevlerini yerine getirmek üzere öğrencileri beşer kişilik heterojen gruplara ayırır.
Uygulama Süreci	Bir önceki derste öğretmen öğrencilere herkesin mutluluk içerisinde yaşadığı bir toplum tasarımına ilişkin araştırma yapmalarını istemiştir. Bununla ilgili dersin ilk 5-10 dakikasında öğrencilerden yaptıkları araştırmaları sınıfla paylaşmaları istenilerek etkinlik başlar. Aşağıdaki örnek olay tahtaya yansıtılarak gönüllü beş öğrenciden diyalogu rol yapmaları/canlandırmaları istenir (İF1,SF1). “Tamer, Derya, Merve, Ruşen Ali ve Selami Lisesinde 10. sınıfa devam eden ve birbirleriyle bazı konularda farklı fikirlere sahip olan yakın bir arkadaş grubudur. Felsefe dersinden çıktıkları bir teneffüste “ideal” olanın mümkün olup olmaması üzerine bir tartışma başlatmışlardır. Tamer (Nihilist): “İdeal” demek bütün üstünlükleri kendisinde toplayan demektir. Üstünlük ya da mükemmelliği tek bir bilgide, varlıkta, tek bir sanatsal üründe bulmamız mümkün değildir. Diğer toplumları düşündüğümüzde bir toplum için ideal olan başka toplum için hiçbir anlam ifade etmeyebilir. Hem bireysel hem toplumsal anlamda “ideal” olamaz.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Derya (Sofist): Sana katılıyorum. İnsan her şeyin ölçüsüdür, her şey kişiden kişiye değişir. Herkes için geçerli “ideal” anlayışı mümkün değildir.

Merve (Özgürlükçü Yaklaşım): Size katılmıyorum arkadaşlar. Herkesin özgür olduğu bir toplum herkesin mutlu olduğu ideal bir toplumdur.

Ruşen Ali (Eşitlikçi Yaklaşım): Sana bir konuda katılıyorum. “ideal” olan mümkündür ancak bu özgürlükle değil eşitlikle sağlanabilir. “Selami sen ne düşünüyorsun?” diye sorar.

Selami (Adaletçi Yaklaşım): Ben de “ideal” toplumun var olabileceğini düşünüyorum. Ancak sadece özgürlük temelinde ya da sadece eşitlik temelinde ideal toplumu oluşturmak mümkün olamaz. İdeal toplum ikisini birlikte barındırmalı ve adaleti temel almalıdır.”

Diyalogları okuma süreci tamamlandıktan sonra öğretmen sınıfın tamamına aşağıdaki soruları yöneltir (SF2).

- Siz bu tartışmada kime katılıyorsunuz? Neden?
- Konuya ilişkin farklı bir görüşünüz var mı? Neden?

Öğrenciler cevaplarını verdikten sonra öğretmen “ideal toplum düzeni” problemine ilişkin görüşlere dair önceden hazırlanmış olduğu infografiği ekrana yansıtır ve bunun üzerinden öğrencilere anlatır (İF2, SF3).

Ardından öğretmen “Yaşadığınız toplumda karşılaştığınız ve değişmesini istediğiniz problemler nelerdir?” sorusunu öğrencilere yöneltir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar anahtar kelimeler şeklinde tahtaya yazılır. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda ütopya yazmak üzere oluşturulacak toplumsal problem alanları belirlenmiş olur. Belirlenen toplumsal problemlere ilişkin slogan oluşturma, görsel oluşturma, öykü yazma görevlerini yerine getirmek üzere öğrenciler beşer kişilik heterojen gruplara ayrılır (FÖOD1, SF4). Gruplar oluşturulduktan sonra öğretmen “Şimdi size toplamda üç görev vereceğim. Bu görevleri sırasıyla yerine getireceksiniz. Başka bir deyişle ilki bittikten sonra diğerine başlayacaksınız. Her görev için size görevinize ilişkin yönerge sunacağım ve görevi tamamlamak için 10 dakika süreniz olacak. Bu noktada grup bireyleri olarak öncelikle problem alanlarına ilişkin çözüm önerilerinizi beyin fırtınası tekniği ile belirleyeceksiniz, daha sonra verilen görevi bu önerileriniz çerçevesinde yerine getireceksiniz. Gerçekleşmesi mümkün olmayan öneriler de sunabilirsiniz çünkü bildiğiniz gibi ütopya gerçekte var olması mümkün olmayan öğeleri de içerir.” yönergesini verir.

Her görev için öğretmen tarafından önceden hazırlanmış olan görev/etkinlik yönergeleri form şeklinde sırasıyla gruplara dağıtılır ve gruplardan belirlenen süre içerisinde görevi gerçekleştirmeleri istenir (SF5). İlk olarak öğretmen “Slogan Oluşturma” görevine ilişkin yönerge formunu bütün gruplara dağıtır. Bu şekilde üç görev tamamlandıktan sonra son olarak ürettikleri çözüm önerilerine ilişkin yazdıkları sloganlar, oluşturdukları görsel/görseller ve yazdıkları öyküleri kullanarak bir ütopya tasarımları istenir (ÜF1).

Değerlendirme

Yapılan çalışmaları poster sunumla bir çıktı hâline getirmeleri istenir. Görevleri tamamlandıktan sonra oluşturulan posterler sınıf duvarlarına asılır (FÖOD2). Bütün öğrencilerin posterleri incelemesiyle etkinlik sona erdirilir. Örnek problem alanları aşağıda gösterilmiştir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Görev Form Örnekleri:**Görev: Slogan Üretme**

Yönerge: Bu bölümde sizden beklenen çözüm önerileriniz doğrultusunda oluşacak ideal toplumu anlatan sloganlar yazınız.

Grup adı:

Gruptaki Öğrenciler:

Üretilen sloganlar:

Örnek Sorun Alanları:

1. Yönetimsel problemler	9. Doğa ve canlı yaşamına ilişkin problemler
2. Hukuk sistemine ait problemler	10. İnanç/yaşam tarzı
3. Ekonomik problemler	11. İletişim ve medya
4. Eğitim sistemi ile ilgili problemler	12. Spor-kültür-sanat alanına ilişkin problemler
5. Uluslararası ilişkiler	13. Sağlık sorunları
6. Çalışma hayatı	14. Dezavantajlı gruplara dair problemler
7. Şehirleşme/mimari ve şehir yaşamı	
8. Aile biçimi	

Görev: Görsel Oluşturma

Yönerge: Bu aşamada çözümleriniz sayesinde oluşturduğunuz ideal toplumu anlatan görsel/ görseller oluşturunuz.

Grup adı:

Gruptaki Öğrenciler:

Üretilen görseller:

Örnek Sorun Alanları:

1. Yönetimsel problemler	9. Doğa ve canlı yaşamına ilişkin problemler
2. Hukuk sistemine ait problemler	10. İnanç/yaşam tarzı
3. Ekonomik problemler	11. İletişim ve medya
4. Eğitim sistemi ile ilgili problemler	12. Spor-kültür-sanat alanına ilişkin problemler
5. Uluslararası ilişkiler	13. Sağlık sorunları
6. Çalışma hayatı	14. Dezavantajlı gruplara dair problemler
7. Şehirleşme/mimari ve şehir yaşamı	
8. Aile biçimi	

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Görev: Metin Oluşturma

Yönerge: Bu aşamada çözüm önerileriniz doğrultusunda oluşacak ideal toplumu anlatan bir metin yazınız.

Grup adı:

Gruptaki Öğrenciler:

Üretilen metinler:

Örnek Sorun Alanları:

1. Yönetimsel problemler	9. Doğa ve canlı yaşamına ilişkin problemler
2. Hukuk sistemine ait problemler	10. İnanç/yaşam tarzı
3. Ekonomik problemler	11. İletişim ve medya
4. Eğitim sistemi ile ilgili problemler	12. Spor-kültür-sanat alanına ilişkin problemler
5. Uluslararası ilişkiler	13. Sağlık sorunları
6. Çalışma hayatı	14. Dezavantajlı gruplara dair problemler
7. Şehirleşme/mimari ve şehir yaşamı	
8. Aile biçimi	

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Ögeleri**

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- ÖĞrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ÖĞrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 14

TEMA: DİN FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.8.1. Din felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Din felsefesinin temel problemlerini anlar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin din ile ilişkili temel kavramları bildikleri, farklı dinlerin ve inançların farkında oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler Tanrının varlığı ile ilgili kanıtlar açıklanırken bağlantı kurma açısından evrenin oluşumu ile ilgili bilimsel ve mantıksal açıklamalarla ilgili yeterli fikir sahibi olmayabilir. Öğrenciler konuya felsefi açıdan yaklaşmayı mümkün kılan eleştirel ve sorgulayıcı tavrı göstermekte zorlanabilir. Öğrenciler konunun içeriği itibarıyla dinî ve kültürel bağlamın kurulmasında zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya yönelik video, dizi/film/kitap kesiti, animasyon gibi içerikler de kullanabilir. İF2: Öğretmen içkinlik ve aşkınlık kavramlarına yönelik görsel/yazılı ve işitsel içerikler sunabilir. İF3: Öğretmen teleolojik kanıtlarla ilgili video, görsel/işitsel içerikler de kullanabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için soruları sadeleştirebilir. SF2: Öğretmen inisiyatif alarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir. SF3: Öğretmen içkinlik ve aşkınlık kavramlarını infografik hazırlayarak anlatabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere kavramlarla ilgili anahtar kelimelerin yer aldığı bilgi kartları verebilir. SF4: Öğretmen içkinlik ve aşkınlık kavramlarını, Tanrı'nın varlığı ve yokluğuyla ilgili görüşlerini kavram ağı, infografik, venn şeması kullanarak da açıklayabilir. SF5: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere öğrenme menüsüne ait davetiyedeki yönergelerin nasıl yapılacağına yönelik yönerge kartları ve davetiyedeki kavramlarla ilgili bilgi notları verebilir, davetiyedeki önemli yerleri kalın/italik/renkli/altı çizili yazabilir ve yönergeleri öğrencilere göre sadeleştirebilir, azaltabilir. SF6: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tahtaya yansıttığı hikâyeyi çıktı olarak verebilir, hikâyeyi kendisi okuyabilir ya da sınıftan bir öğrencinin okumasını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerden kozmolojik kanıt, ontolojik kanıt ve kötülük kanıtından birini seçip onunla ilgili kompozisyon, metafor, özet cümleler oluşturmasını isteyebilir. ÜF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere hikâye oluşturmaları için yönlendirici sorular ve yönerge kartları verebilir, ek süre tanıyabilir ve inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi hikâyesini paylaşması için seçebilir. ÜF3: Öğretmen gruplar arası akran değerlendirmesi yapabilir veya kontrol listesi kullanabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Anlamın Hikâyesi
Konu	Din Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Din felsefesinin temel problemlerini anlar.
Materyaller	• Akıllı Tahta • Öğrenme Menüsü Davetiyesi • Örnek Hikâye • Derecelendirilmiş Puanlama Anahtarı
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, öğrenme menüsü, hikâye oluşturma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru-Cevap: Öğretmenin içkinlik üzerine hazırladığı etkinlikte içkinlik ve aşkınlık kavramlarını daha somut bir hâle getirmek için sorulan sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar içkinlik kavramını gündelik hayata taşımalarını sağlayacaktır. Öğrenme Menüsü: Bu etkinlik sayesinde öğrenciler konuyu öğrendikten sonra istedikleri etkinlikleri seçme şansı bulacaklardır ve eksik öğrenmeler ortaya çıkacaktır. Hikâye Oluşturma: Öğretmen Tanrı'nın varlığının ve yokluğunun ispatları konusunda öğrencilerden kısa hikâye örneği oluşturmalarını ister. Kendi yazdıkları hikâyeler aracılığıyla konuyu içselleştirmelerini sağlar.
Uygulama Süreci	Öğretmen derse şu örnekle başlar: “Bir yazılım programındaki kodlar olduğunuzu düşünün. Öyle dizayn edilmişsiniz ki yazılım zamanla kendi kendini geliştirecek şekilde tasarlanmış ve zamanla karmaşık işlemler yapabilen kompleks bir yapıya ulaşabileceksiniz. Her biriniz bu yazılımın farklı bir işlevini yerine getiren parçası hâline geleceksiniz.” der. Bu sırada öğrencilere konsantre olabilecekleri bir müzik açar ve gözlerini kapatmalarını ister (İF1). Öğretmen öğrencilere konu hakkında düşünceleri için birkaç dakika süre verir. Ardından müziği kapatır ve aşağıdaki sorularla derse devam eder (SF1). • Her biriniz farklı farklı işlevlere sahipsiniz ancak aynı bütünün bir parçası aynı öze ait olduğunuzu hisseder misiniz? • Farklı işlevleri yerine getiren kodlar olarak her bir kodu diğeri için öteki olarak mı, yoksa aynı özün farklı görünüşleri olarak mı görürsünüz? • Bu yazılımın kodları olarak sürekli değişim ve gelişim hâlinde olduğunuzu düşünün. Bunu yaparken de internetten faydalaniyorsunuz. İnternet bu sürecin içinde midir, dışında mıdır? Gönüllü öğrencilerin verdikleri cevaplardan sonra öğretmen yönlendirmeleriyle içkinlik ve aşkınlık kavramlarına gönderme yapar (SF2). Daha sonra öğretmen içkinlik ve aşkınlık kavramlarının tanımı yapar (İF2, SF3). İçkinlik ve aşkınlık kavramlarının Tanrı'nın varlığı ile ilgili görüşlerin anlaşılabilmesi için önemli olduğunu vurgular. Tanrı'nın varlığı ve yokluğuyla ilgili görüşleri kavram haritası oluşturarak açıklar (SF4). Ders “Öğrenme Menüsü” etkinliğiyle devam eder. Öğretmen herkese aşağıdaki davetiyeyi dağıtır (SF5). Öğrenme menüsü ile ilgili davetiyede (kağıtlarda) ilgili soruların alt kısımlarında öğrencilerin cevaplamaları için yeterli boşluklar bırakılır. Çalışma sonunda öğrenme menüleri toplanır.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

“Semavi Duyuşlar Etkinliğine Davetlisiniz”**Salatalar****(Bunu herkes yapmalı.)**

- Teist görüşe uygun dinlere örnek yazın.

Başlangıç**(Bunlardan birini seçmelisin.)**

- Deizmin özelliklerinden 3 tanesini yazın.
- Panteist ve panenteist görüşün birbirinden farklı bir özelliğini ve ortak bir özelliğini yazın.

Ana Yemek**(Bu sorulardan en az ikisini seçmelisin.)**

- Tanrı'nın varlığını kabul eden görüşlerden 3 tanesini yazın.
- Tanrı'nın varlığını reddeden görüşü yazın.
- Tanrı'nın varlığının bilinip bilinemeyeceğini savunan görüşü yazın.

Tatlı**(İstersen cevaplayabilirsin.)**

- Agnostisizme göre Tanrı'nın varlığı neden bilinemez? Örneklendirerek yazın.

Öğrencilerden gönüllü olanlar seçilerek sorulara verdikleri cevapları sınıfa açıklamaları istenir **(SF2)**. Eksik ve yanlış öğrenmeler öğretmen tarafından düzeltilir.

Daha sonra Tanrı'nın varlığı ve yokluğuyla ilgili kanıtlara geçilir. Bunun için teleolojik kanıtla ilgili hazırlanmış olan örnek bir kısa hikâyeye tahtaya yansıtılır ve öğretmen tarafından okunur **(İF3, SF6)**. Tanrı'nın varlığı ve yokluğuyla ilgili kanıtlar öğretmen tarafından anlatıldıktan sonra öğrencilerden kozmolojik kanıt, ontolojik kanıt ve kötülük kanıtından birini seçip onunla ilgili kısa bir hikâyeye yazması istenir **(ÜF1)**. Herkesin bir kanıtı yönelmemesi için her kanıt için eşit sayıda öğrenci görevlendirilmeye çalışılır.

Örnek hikâye:

“Gökyüzünde bir yıldız vardı. Bu yıldız diğer tüm yıldızlar gibi belirli bir yörüngede hareket ederdi. Ancak bir gün yıldızın yörüngesinden çıkıp serbestçe dolaşmayı denemek istedi. Evrenin büyük düzeninde her şeyin bir amacı ve yeri vardı. Yıldız bunu fark ettiğinde tekrar yörüngesine dönüp eski düzenine kavuştu. Bu sayede gökyüzü tekrar eski huzuruna kavuştu ve yıldız evrenin muhteşem senfonisinin bir parçası olarak parlamaya devam etti.”

Hikâyelerin oluşturulması için 10 dakika süre verilir. Daha sonrasında gönüllü öğrencilerden kendi hikâyelerini sınıfla paylaşmaları istenir **(ÜF2)**. Eksik veya yanlış öğrenmeler varsa düzeltilir ve etkinlik sonlandırılır.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Değerlendirme	Öğrenme menüsünde yer alan sorular öğrenciler tarafından cevaplandıktan sonra etkinlik sonrasında davetiyeler öğrencilerden toplanır. Derecelendirilmiş puanlama anahtarı oluşturularak öğrencilerin cevapları değerlendirilir (ÜF3).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 15

TEMA: BİLİM FELSEFESİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.10.9.1. Bilim felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Bilim felsefesinin temel problemlerini anlar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin bilimsel bilginin özelliklerini, bilimsel yöntemin aşamalarını bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımda zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen klasik ve çağdaş bilim anlayışları hakkında video, kitap kesitleri gibi içerikler de kullanabilir. İF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için görsel/işitsel/yazılı ipuçları kullanabilir veya akran desteği sağlayabilir. İF3: Öğretmen bilim anlayışlarının doğası hakkında yapılan tartışma sonucunda ortaya çıkan temel özellikler, benzerlik ve farklılıkları şematik düzenleyiciler kullanarak tablo hâline getirebilir, dijital platformlardan yansıtabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen tartışmanın sonucunda çiftlerin; klasik ve çağdaş bilim anlayışlarını karşılaştıran her iki anlayışın temel özelliklerini, benzer ve farklı yönlerini özet çıkarmalarını, sunum yapmalarını isteyebilir. SF2: Öğretmen inisiyatif kullanarak birkaç örnekten sonra desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir ve hazırladıkları şemayı sunmalarını isteyebilir. SF3: Öğretmen öğrencilerin sorular sormasını ve yorum yapmasını teşvik etmek için sembol pekiştireçleri (artı vermek, değerlendirmede ek puan vb.) kullanabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin soru oluşturabilmeleri ve sorabilmeleri için akış diyagramı, bilgi kartları verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencileri değerlendirmek için kontrol listesi, rubrik kullanabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin grup oluşturması ve rahat şekilde hareket edebilmesi için sıraları/masaları düzenleyebilir.

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Neymiş Bu Bilim?
Konu	Bilim Felsefesi
Öğrenme Hedefleri	b) Bilim felsefesinin temel problemlerini anlar.
Materyaller	• Not Kağıtları • Kâğıt, Kalem • Venn şeması
Süre	1 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; düşün-eşleş-paylaş, şematik düzenleyici (Venn şeması) yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Düşün-Eşleş-Paylaş: Öğretmen öğrencilerin klasik ve çağdaş bilim anlayışları hakkında her iki anlayışın temel özelliklerini, felsefi temellerini ve uygulamadaki farklılıklarını belirlemeleri için düşün-eşleş-paylaş tekniğini kullanır. Şematik Düzenleyici (Venn Şeması): Öğretmen öğrencilerin klasik ve çağdaş bilim anlayışları hakkında her iki anlayışın temel özelliklerini, benzerlik ve farklılıklarını belirlemeleri için Venn şemasını kullanır.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen önce dersin amacı ve yapacakları etkinlik hakkında öğrencileri bilgilendirir. Öğretmen bilimin tarihçesi ve önemli bilim insanları hakkında kısa bir giriş yapar; • Antik Yunan: Doğa felsefesinin doğuşu (Thales, Aristoteles, Hipokrat) • İslam Bilimi: Bilimsel gelişmeler (İbni Sina, Harezmi) • Rönesans: Yöntemsel devrim, gözlem ve deney (Galilei, Newton, Kopernik) • Aydınlanma ve 19. yüzyıl: Rasyonalizm ve sanayi devrimi (James Watt, Darwin, Maxwell) • 20. yüzyıl: Kuantum mekaniği, genetik bilimi (Einstein, Rosalind Franklin) Öğretmen öğrencilere klasik ve çağdaş bilim anlayışları hakkında kısa bir metin verir ve okumalarını ister (İF1). Metin her iki anlayışın temel özelliklerini, felsefi temellerini ve uygulamadaki farklılıklarını içermelidir. Öğretmen öğrencilerden metni okuduktan sonra şu sorular üzerinde bireysel olarak düşünmelerini ister; Düşün: • Klasik bilim anlayışının temel özellikleri nelerdir? • Çağdaş bilim anlayışının temel özellikleri nelerdir? • Bu iki bilim anlayışı arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Eşleş: Öğretmen öğrencileri çiftler hâlinde eşleştirir (FÖÖD1). Her çiftin bireysel düşüncelerini birbirleriyle paylaşıp ve tartışmalarını ister. Çiftler farklı görüşleri tartışarak ortak bir sonuca varmaya çalışır. Öğretmen tartışmanın sonucunda çiftlerin klasik ve çağdaş bilim anlayışlarını karşılaştıran her iki anlayışın temel özelliklerini, benzer ve farklı yönlerini Venn şeması şeklinde hazırlamalarını ister (İF2, SF1).

10.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	Paylaş: Öğretmen, gönüllü öğrencilerin hazırladıkları venn şemalarını sınıfla paylaşmalarını sağlar (SF2). Öğretmen paylaşımlar sırasında diğer öğrencilerin sorular sormasını ve yorum yapmasını teşvik eder (SF3). Böylelikle çiftlerin sundukları venn şemaları üzerinde sınıfça tartışma yapılır bu sayede bilim anlayışlarının doğası hakkında genel bir tartışma yürütülmüş olur. Öğretmen tartışma sırasında önemli noktaları seçerek her iki anlayışın temel özelliklerini, benzer ve farklı yönlerini tahtaya yazar (İF3).
Değerlendirme	Öğretmen etkinlik sonunda öğrencilerden Venn şemalarını toplayarak değerlendirir (ÜF1).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

FELSEFE

11. SINIF

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ LİSTESİ

Sıra	Tema	Öğrenme Çıktısı	Etkinlik Adı	Sayfa No
16	ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE	FEL.11.1.1. Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme	Çevre Kahramanları	83
17	ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE	FEL.11.1.2. Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Doğanın Avazı	88
18	ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE	FEL.11.1.2. Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Düşünce Çemberi	91
19	TEKNOLOJİ VE HAYAT	FEL.11.2.2. Teknoloji ve hayat ilişkisiyle ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Teknofels	97
20	AKIL VE İNANÇ	FEL.11.3.1. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme	İnanca Yolculuk	100
21	AKIL VE İNANÇ	FEL.11.3.2. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Aklımın ve İnancımın Hikayesi	103
22	AKIL VE İNANÇ	FEL.11.3.2. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	İnanca Dair	109
23	EDEBİYAT VE FELSEFE	FEL.11.4.1. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili soru ve problemleri anlayabilme	Senin Kurgun	114
24	EDEBİYAT VE FELSEFE	FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Edebiyatla Düşünüyorum	118
25	EDEBİYAT VE FELSEFE	FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme	Edebiyatla Felsefe Yapıyorum	122
26	HAYATIN ANLAMI	FEL.11.5.1. Hayatın anlamına ilişkin felsefi soru ve problemleri anlayabilme	Hayatı Düşün	130
27	HAYATIN ANLAMI	FEL.11.5.2. Hayatın anlamına ilişkin felsefi düşünce ortaya koyabilme	Kim Anlamış Ki?	136
28	HAYATIN ANLAMI	FEL.11.5.2. Hayatın anlamına ilişkin felsefi düşünce ortaya koyabilme	İçsel Yolculuğumuz	140
29	HUKUK VE FELSEFE	FEL.11.6.1. Hukukun doğasına yönelik soru ve felsefi problemleri anlayabilme	Adaletin Peşinde	143
30	HUKUK VE FELSEFE	FEL.11.6.2. Hukuk sorunları üzerine felsefi düşünce ortaya koyabilme	Temel Haklarım Olarak İnsan Haklarını Öğreniyorum	147
31	HUKUK VE FELSEFE	FEL.11.6.2. Hukuk sorunları üzerine felsefi düşünce ortaya koyabilme	Daha Adil Bir Dünya Mümkün	153

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 16

TEMA: ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.1.1. Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri açıklar. b) Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri hayatla ilişkilendirerek değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin çevre sorunlarına ilişkin temel düzeyde bilgi ve anlayışa sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler çevreye karşı duyarlılık geliştirme noktasında isteksiz olabilir. Öğrenciler çevre sorunlarının bireysel olarak çözülebileceğine dair inancı, gerçekçi bulmayabilir. Çünkü çevre problemlerine dair çözümler büyük ölçekli olduğu için sadece devletler bazında alınabilecek önlemlerle gerçekleşeceğini düşünüyor olabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen öğrencilerin çevre teması, felsefenin çevreyi kendine problem edinmesi ve kaynağa ulaşmaları hakkında düşünmelerine yardımcı olmak için görsel, işitsel ve yazılı ipuçları verebilir. İF2: Öğretmen çevre felsefesinin soruları ve problemlerine dair videolar, animasyonlar, haber içerikleri, bilimsel yayınlar, dizi/film/belgesel/kitap kesitleri, kamu spotları vb. kaynaklar kullanabilir. Eğer sınıfta akıllı tahta yoksa öğretmen infografisi kendisi benzer bir şekilde karton/tahta vb. materyaller üzerine çizerek sunabilir. İF3: Öğrencilerin canlandıracağı karakterlerin sahip olduğu özellikleri ve senaryo içeriğini öğrenciler ya da öğretmen yazılı, görsel materyal hâline getirerek sınıftaki tüm öğrencilere dağıtabilir, herkesin görebileceği şekilde sınıfa asabilir veya akıllı tahta varsa canlandırma esnasında yansıtma yapabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen öğrencilerin felsefenin çevre sorunlarını bir problem olarak ele almasının sebeplerini balık kılıcı tekniğiyle belirlemelerini sağlayabilir. SF2: Öğretmen öğrencilere bilgilerinin kaynağının (kendi deneyimleri, okumaları, gördükleri haberler, sosyal medya paylaşımları, ailesinden veya akranlarından duyulanlar vb.) ne olduğunu ortaya çıkarmalarına yönelik bilgi kartları verebilir. SF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye öncelik verebilir ve ek konuşma süresi verebilir. SF4: Öğretmen çevre felsefesi ve sorunları hakkında yapacağı kısa özetleme için şematik düzenleyicilerden (kavram haritası, balık kılıcı vb.) yararlanabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen canlandırma sonunda çevre felsefesinin sorunları ve problemlerine dair neler fark ettiklerini, neler öğrendiklerini değerlendirmek için bir ölçek (performans değerlendirme, gözlem kayıt formu vb.) hazırlayabilir. ÜF2: Öğretmen öğrencilerin ürettikleri projeleri; sunum, afiş, poster, web2 araçları kullanarak sunabileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖÖD1: Öğretmen sınıfı oynanacak oyuna göre öğrencilerin rahat hareket edebileceği bir düzene getirebilir. FÖÖD2: Öğretmen çember tekniği için sınıfı, sıraları/masaları öğrencilerin rahat hareket edeceği şekilde düzenleyebilir. Öğrenciler ister oturarak isterlerse ayakta durarak bir çember meydana getirebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Çevre Kahramanları
Konu	Çevre Sorunları ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	a) Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri açıklar. b) Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri hayatla ilişkilendirerek değerlendirir.
Materyaller	• Akıllı tahta • Normal tahta • Infografik • Örnek senaryo • Kostüm • Öz Değerlendirme Formu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte, infografik, soru - cevap, çember tekniği, rol yapma ve proje hazırlama yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Grafik Düzenleyici: Öğretmen tahtayı ikiye bölerek felsefenin bu konuyu bir problem olarak ele almasının sebebinin neler olabileceğine dair soruya cevaplar alır. İnfografik: Öğretmen öğrencilere çevre hakkında çeşitli felsefi sorular ve bu konudaki problemlere dair infografikte sunduğu bilgileri sözlü ve görsel olarak aktarır. Soru - Cevap: Felsefenin çevre sorunları konusunu bir problem olarak ele almasının sebebini soru-cevap yöntemiyle işler. Çember Tekniği: Öğretmen öğrencilerin çevre problemlerine detaylı bir şekilde bakıp nedenlerinin, boyutlarının ve gelecekteki etkilerinin nasıl olacağına dair düşünüp tartışmaları için çember tekniği kullanır. Proje Hazırlama: Öğretmen öğrencilerden ülkemizin çevre problemlerine dair faaliyetlerini araştırmasını, hangi çevre sorununa hangi çözümlerin üretildiğini, hangi kurumların hangi projeleri ürettiklerini araştırmalarını ve bu araştırmaya yönelik bir rapor sunmalarını ister. Ayrıca öğrencilerden okul ve çevresine dair gördükleri çevre problemlerini araştırıp çözüm üretmeleri istenir. Oluşturdukları raporları öğretmen değerlendirir. Gerekli ve uygulanabilir gördüklerini okul idaresi ile paylaşıp bir okul projesine dönüştürürler. Öz Değerlendirme Formu: Öğretmen çemberde yapılan tartışmanın ardından öğrencilerin kendilerini değerlendirmesi için bu formu kullanır.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen sınıfa girip selamlaştıktan sonra yılın ilk temasının “Çevre Sorunları ve Felsefe” olduğunu söyler. Ardından öğrencilere felsefenin bu konuyu bir problem olarak ele almasının sebebinin ne olabileceğine dair bir soru sorar. Öğretmen tahtayı ikiye böler. İlk kısma geçip soru-cevap yöntemini kullanarak öğrencilerden gelen cevapları anahtar kelimeler şeklinde tahtada ilgili bölüme yazar (SF1). Bu şekilde çocukların derse olan ilgilerini çekmekle birlikte felsefenin çevreyi kendine problem edinmesinin gerekçelerinin neler olabileceği üzerine düşünmelerini sağlar (İF1). Akranlarından gelen farklı cevaplarla birlikte çevre konusuna dair çok yönlü

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

bakabilmelerini de sağlamış olur. Bu çalışma dersin ikinci aşamasında uygulayacağı çember tekniğinde farklı görüşler için bir ön hazırlık olur.

Öğretmen öğrencilere verdikleri cevaplar için teşekkür edip bu cevapları vermele-
rinin sebebini sorarak bilgilerinin kaynağının ne olduğunu ortaya çıkarmaya çalışır (kendi deneyimleri, okumaları, gördükleri haberler, sosyal medya paylaşımları, ailesinden veya akranlarından duydukları vb.) (SF2, İF1). Bunları da tahtanın boş olan kısmına not eder. Bu şekilde öğrencilerin çevre problemine ilişkin düşünceleri ile bu düşüncelere ulaşmalarını sağlayan kaynaklarına dair genel bir yorum yapmalarını ister. Gönüllü birkaç öğrenciden yanıt aldıktan sonra "Çevreyi bir problem olarak ele almanın nedenlerine ve bu kanılara nasıl ulaştığınızla ilgili elimizde bir veri oluşturduğunuz çocuklar. Bunlar sizin konu hakkındaki ön düşünceleriniz ve görüşleriniz. Şimdi de çevre temasının filozoflar tarafından felsefi olarak nasıl ele alındığını görelim." diyerek daha önce hazırlamış olduğu çevre felsefesinin soruları (İnsan çevre ilişkisi değer temelinde nasıl kurulabilir? Doğanın kendi başına bir değeri var mıdır? İnsanın çevreye karşı ahlaki sorumluluğu var mıdır? Çevreye zarar vermeden hayat sürdürmek nasıl mümkündür? İnsanın doğal kaynakları tüketiminin ölçüsü nedir? İnsanın doğa üzerinde egemenlik kurması ne gibi sorunlara yol açar?) ve problemlerine (çevre tahribatı ve kirliliği, küresel ısınma ve sürdürülebilirlik) dair bir infografik açar. Sırayla çevre hakkında çeşitli felsefi sorulara ve problemlere ilişkin infografikte sunduğu bilgileri sözlü ve görsel olarak aktarır (İF2).

Anlattıklarının anlaşılır olup olmadığına dair birkaç soru cevaptan sonra drama etkinliği yapacaklarını söyler (FÖOD1).

Drama Etkinliği: "Dünya Gezegeni Zirvesi"

1) Hazırlık ve Tanıtım

Öğretmen öğrencileri üç farklı gruba ayırır:

- Doğadaki Canlar
- Endüstriyel Temsilciler
- Çözüm Arayışındaki Filozoflar

Ardından roller ve görevleri basitçe açıklayarak öğrencilerin kendi gruplarında kısa bir hazırlık yapmalarını ister (İF3). Her grup kendi rolü hakkında hızlıca konuşur ve birkaç kilit noktayı not alır. Gruplar kendi aralarında 2-3 dakika boyunca kısa bir tartışma yapar.

2) Zirve Sahnesi: Grup Paylaşımları

Bu aşamada 3 grup paydaş olarak bir çevre zirvesinde toplanmışlardır ve her grup sırayla kendi rollerine uygun 2 dakikalık sunum yapacaktır.

İlk olarak doğadaki canlar ekibi söz alır:

- **Doğadaki Canlar:** Doğal çevrenin yaşadığı sorunları ve endişelerini dramatik bir şekilde ifade ederler (örneğin, kuraklık, ağaçların kesilmesi).

Ardından endüstriyel temsilciler söz alır:

- **Endüstriyel Temsilciler:** Sanayinin neden önemli olduğunu ve çevreye zararlı olmadıklarını/ olmayabileceklerini savunurlar.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Son olarak çözüm arayışındaki filozoflar grubu söz alır:

- **Çözüm Arayışındaki Filozoflar:** Diğer grupların argümanlarını dinleyerek herkesin yararına olacak felsefi çözüm önerileri sunarlar.

Üç grubun kendini ifade etmesinden sonra açık tartışma ve soru-cevap kısmına geçilir.

- **Açık Tartışma ve Soru-Cevap:** Bu aşamada her grup sunumunu bitirdikten sonra diğer gruplardan gelebilecek soruları veya yorumları yanıtlar. Öğrenciler birbirlerinin argümanlarını eleştirir ve gerekli görürlerse kendi görüşlerini güncellerler.

Bu aşamadan sonra öğretmen sonuç kısmına geçer:

3. Sonuç ve Refleksiyon

Öğretmen drama etkinliğinin sona erdiğini ilan eder ve tüm grupların katkılarını özetler. Öğrencilere drama etkinliğinin onlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığını sorar ve kısa değerlendirmeler alır. Katılım gösteren her öğrenciye teşekkür eder.

2.DERS

Öğretmen bir önceki dersi hatırlatıcı birkaç cümle ile dersi başlatır. Çevre problemlerinin neler olduğunu, hangi felsefi soruların sorulabildiğini ve olası çözümlerin neler olduğuna dair bir önceki derste konuştuklarını hatırlatıp bu dersin amacının bu problemlere detaylı bir şekilde bakıp nedenleri, boyutları ve gelecekteki etkilerini düşünüp tartışacaklarını söyler. Bunu çember tekniğini uygulayarak yapacaklarını söyleyip tekniğin yönergesini verir (**FÖÖD2**).

Çember Tekniği Yönergesi:

Öğrenciler çember olurlar. Öğretmen grubun lideri yani öncüsüdür. Gruptan bir öğrenci yazman/sekreter olarak belirlenir, belirlenen sekreter konuşmaları not eder. (Sekreter iki kişi de olabilir. İkisi de aynı işi yaparlar.) Lider öğrencilere sorular sorar. Çemberdeki öğrenciler liderin sorularını yanıtlar. Çemberi meydana getiren her birey mutlaka konuşur. Bir kişi için konuşma süresi bir dakika olarak belirlenir (**SF3**). Sözü alan kişinin elinde sözün o kişide olduğunu gösteren bir nesne kullanılır. (Bu; kalem, küçük lastik top veya çevre konusuna uygun herhangi bir yumuşak küçük bir oyuncak olabilir.) Amaç elden ele dolaşacak olan bu nesnenin sözün kimde olduğunu göstermesidir.

Liderin yani öğretmenin çevreye dair felsefi sorulardan birini (Örneğin “İnsan çevre ilişkisi değer temelinde nasıl kurulabilir?, Doğanın kendi başına bir değeri var mıdır?, İnsanın çevreye karşı ahlaki sorumluluğu var mıdır?, Çevreye zarar vermeden hayat sürdürmek nasıl mümkündür?, İnsanın doğal kaynakları tüketiminin ölçüsü nedir?, İnsanın doğa üzerinde egemenlik kurması ne gibi sorunlara yol açar?”) sorması ile tartışma başlar. Bu noktada öğretmen çocuklardan yanıtlarını temel çevre problemlerinden biri (Örneğin çevre tahribatı ve kirliliği, küresel ısınma ve sürdürülebilirlik) çerçevesinde cevaplamalarını ister.

Herkes 1 dakika konuşup düşüncesini dile getirince tartışma liderin konuşulanları özetlemesi ile biter (**SF4**).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Değerlendirme	Sonuç ve Değerlendirme: Öğretmen, çemberde yapılan tartışmanın bitmesinden sonra öğrencilere öz değerlendirme formu uygular (ÜF1). Ardından öğretmen öğrencilerden ülkemizin bu konudaki faaliyetlerini araştırmasını, hangi çevre sorununa hangi çözümlerin üretildiğini, hangi kurumların hangi projeleri ürettiklerini ve seçilen projelerin çevreyi yaşanabilir hâle getirmedeki katkısını değerlendirmelerini ister. Bu projelerin yürütülmesinde çaba göstermenin ve gönüllü olmanın önemi hakkında çıkarım yapmalarını sağlar ve araştırmalarını ödev olarak ister (ÜF2). Bir sonraki derse bu araştırmaları aşağıdaki şekilde raporlaştırmalarını talep eder. Rapor şu şekilde olabilir: 1. Çevreye dair söz konusu olan problem: 2. Üretilmiş ve uygulanmış çözümler: 3. Uygulaması devam eden çözümler: 4. İş birliği yapılan yerel/ulusal/uluslararası kurum ve kuruluşlar: 5. Henüz çözüm üretilmemiş çevre problemleri: 6. Olası çözüm önerileri: 7. Okul ve yaşanan bölgedeki çevre problemleri: 8. Bunlara yönelik çözüm önerileri: Not: Öğretmen öğrencilerin, okulun, bölgenin yapısına uygun olarak bu çevre problemlerinin alanını daraltıp genişletebilir. Bu raporlar öğretmen tarafından değerlendirilir. Gerekli ve uygulanabilir gördüklerini okul idaresi ile paylaşıp bir okul projesine dönüştürerek öğrencilerin felsefe aracılığı ile gerçek hayat problemlerinin çözümüne katkıda bulunmalarına fırsat tanımış olur.
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 17

TEMA: ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.1.2. Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Çevre ile ilgili felsefi problemleri çözümler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin çevre sorunlarına ilişkin temel düzeyde bilgi ve anlayışa sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci, okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımı zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen; haber, animasyon, gazete kupürü, belgesel, dizi, film, kitap kesiti, kamu spotu, karikatür, istatistiksel veriler kullanabilir. İF2: Öğretmen rollere yönelik kostüm/aksesuar getirebilir veya öncesinde öğrencilere bilgi vererek öğrencilerin kostüm/aksesuar getirmelerini isteyebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen beyin fırtınası, zihin haritası yöntemlerinden faydalanabilir. SF2: Öğretmen istasyon, öğrenme galerisi tekniklerini de kullanabilir. SF3: Öğretmen inisiyatif alarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere daha sade ve anlaşılır olan konu içeriğini verebilir ve daha rahat çalışabileceği, anlaşabileceği kişilerle grup oluşturabilir. SF4: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin edindikleri bilgileri uzman gruplarında paylaşımlarına yönelik olarak dersin başında kurumların verilerinden yola çıkarak oluşturdukları sunumu ipucu olarak kullanabilir. SF5: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencinin uzman grupta edindiği bilgileri kısa notlar haline getirmesi için akran desteği sağlayabilir, kendisi de destek verebilir veya uzman gruptan bir öğrenci desteğe ihtiyaç duyan öğrenci anlatım yapacağı zaman desteğe ihtiyaç duyan öğrencinin grubuna gelerek yardım sağlayabilir.
Ürün	ÜF1: Öğrenciler; sunumu sınıfın ve okulun imkânları dâhilinde dijital platformlarda, afiş, poster, resim, karikatür, broşür, el ilanı, video anlatım şeklinde de hazırlayabilirler. ÜF2: Öğrenciler, sınıfın ve okulun imkânları dâhilinde dijital platformlarda oluşturulan sunumlar, afiş, resim, gazete kupürü, poster hazırlayabilirler. ÜF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etmelerini isteyebilir, öğrencileri öz/akran değerlendirme formları veya derecelendirme ölçeğiyle değerlendirebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen yapacağı etkinlik için sınıftaki sıraları/masaları grupların ve fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği biçimde düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Doğanın Avazı
Konu	Çevre Sorunları ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	b) Çevre sorunları ile ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Dijital-görsel materyaller • Not kâğıtları • Tahta kalemi • Canlı Felsefe Sözlüğü-OGM Materyal
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; Jigsaw, RAFT, soru - cevap yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Jigsaw: Öğretmen öğrencilerin sürdürülebilirlik, çevre kirliliği, çevre tahribatı ve küresel ısınma konularında uzmanlaşmaları için bu tekniği kullanır. RAFT: Öğretmen öğrencilerin sürdürülebilirlik, çevre kirliliği, çevre tahribatı ve küresel ısınma konularında belirli roller alıp, konuya ilişkin çözüm önerileri üretmeleri için bu tekniği kullanır. Soru - Cevap: Öğretmen RAFT tekniği sonucu ortaya çıkan ürünlerini soru - cevap yöntemiyle öğrencilerin tartışma yapmalarını sağlar.
Uygulama Süreci	1. DERS Öğretmen dersin konusunu ve amacını açıklar. Öğrencilere çevre sorunlarına dair kısa bir video izletir ve izlenimlerini kısaca paylaşmalarını ister (İF1, SF1). Öğretmen öğrencilere dersi Jigsaw yöntemini kullanarak işleyeceklerini söyler ve yöntemin uygulanması hakkında öğrencileri bilgilendirir (SF2). Daha sonra öğrencileri dörder kişilik gruplara ayırır (FÖOD1, SF3). Her grup, aşağıdaki çevre sorunlarından birine odaklanır: • Sürdürülebilirlik (Organik Tarım, Yenilenebilir Enerji, Dönüşümsel Ekonomi vb.) • Çevre Kirliliği (Plastik, Hava, Su, Toprak Kirliliği) • Çevre Tahribatı (Erozyon, Orman Kaybı, Sulak Alan Kaybı) • Küresel Isınma (Buzulların Erimesi, Yüksek Sıcaklıklar, Karbon Emisyonu) Gruplar kendilerine verilen konuyla ilgili Türkiye'deki kurumlardan (Türkiye Çevre Ajansı, Türkiye İstatistik Kurumu, Orman Genel Müdürlüğü, TEMA Vakfı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) ve uluslararası kuruluşların (Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)) Türkçe yayınlarından öğretmen tarafından toplanan ve önceden hazırlanmış olan veri, grafik, rapor, haber, makale gibi materyallerin uygun kısımlarını kullanarak temel bilgileri öğrenir ve sunum hazırlar (ÜF1).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Ardından her gruptan birer öğrenci olacak şekilde uzman gruplar oluşturulur (**FÖÖD1**). Bu şekilde belirtilen 4 konuda bilgi sahibi olan birer kişi her grupta bulunmuş olur. Uzman gruplarına gelen her öğrenci kendi grubunda edindiği bilgileri diğer uzmanlarla paylaşır (**SF4**). Etkinlik sonunda tüm öğrenciler tüm grupların konularına ait bilgileri öğrenmiş bir şekilde kendi gruplarına dönerler.

2. DERS

Uzman grubundan dönen öğrenciler, uzman gruplarında edindikleri diğer gruplara ait bilgileri kendi gruplarıyla paylaşırlar (**SF5**). Paylaşımlar yapılırken öğretmen, öğrencilerin RAFT tekniğini kullanarak kendilerine verilen konuyla ilgili bir ürün ortaya çıkarmalarını ister. RAFT tekniğinin uygulanması hakkında öğrencileri bilgilendirir.

Her öğrenci bir rol (gazeteci, bilim insanı, politikacı, öğrenci vb.), izleyici (gençler, yerel hükümet, bilim topluluğu, mahkeme vb.), format (makale, açık mektup, ağ günlüğü, dilekçe) ve tema (seçtikleri çevre sorunu vb.) alır. Öğrenciler, aldıkları roller ve formata uygun olarak, çevre sorunlarına yönelik çözüm önerileri içeren bir ürün (makale, açık mektup, ağ günlüğü, dilekçe vb.) geliştirirler (**İF2, ÜF2**).

Rol	İzleyici	Format	Tema
Gazeteci	Yerel Hükümet	Makale	Sürdürülebilirlik
Bilim İnsanı	Mahkeme	Açık Mektup	Çevre Kirliliği
Öğrenci	Bilim Topluluğu	Ağ Günlüğü	Çevre Tahribatı
Politikacı	Gençler	Dilekçe	Küresel Isınma

Öğrenciler çalışmalarını sınıfta sunarlar. Öğretmen ürünleri soru- cevap yöntemiyle sorgulamaya ve tartışmaya açar (**SF1**).

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerden öğrendiklerini ve düşündüklerini sözel olarak paylaşmalarını ister, öğrencilerin katılımını ve ürettikleri ürünleri değerlendirir (**ÜF3**).

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.)
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 18

TEMA: ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.1.2. Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Çevre sorunları ile ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin çevre sorunlarına ilişkin temel düzeyde bilgi ve anlayışa sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler argümanlarını gerekçelendirme konusunda güçlük yaşayabilirler. Öğrenciler tartışma esnasında birbirlerini karşılıklı dinlemede ve kendilerini empatik bir dille (yargılamadan, eleştirmeden) ifade etmekte zorluk yaşayabilirler. Öğrenciler düşüncelerini doğru, akıcı ve konuya uygun şekilde yazıya dökmekte zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen, kuralların görselleri hazırlanırken görmekte güçlük çeken öğrenciler için görselin renklerinin canlılığına, görselin yansıtıldığı ekranın parlaklığına, ortam ışıklandırmasına, görselin boyutunun ayarlanabilir olmasına dikkat edebilir. Ayrıca kuralların yazılı materyalleri hazırlanırken bütün öğrencilerin okuyabileceği punto kullanılmasına, arka plan rengine, yazı karakterine yazı karakterleri/fonuna ve okunaklı olmasına dikkat edebilir. İF2: Öğretmen, sunulacak olan materyali anlatan görseller hazırlayabilir veya dijital materyaller kullanılabilir. Bu görselleri hazırlarken desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için görsellerin renklerinin canlılığına, görsellerin yansıtıldığı ekranın parlaklığına, ortamın ışıklandırmasına, görsellerin boyutunun ayarlanabilir olmasına dikkat edebilir. Bu görseller çıktı alınıp sınıfta herkesin göreceği şekilde asılabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen, öğrencilerin empati kurmalarını ve kendilerini ifade etmelerine fırsat sağlayan farklı bir soru sorabilir. Ayrıca sayı sayma ve duygu küpü gibi ısınma etkinliklerini de kullanabilir. SF2: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yaklaşımların benzer ve farklı yönleri ile yaklaşımlara ait görüşlerin güçlü ve zayıf yanlarının neler olduğuna dair şematik düzenleyiciler, kısa bilgi notları ve not almasında yararlanabileceği anahtar kelimeler verebilir. SF3: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin sunulan uyarıyı anladığına dair anahtar kelimeler veya bilgi notları yazıp sıralamasını ya da çizmesini isteyebilir. Öğrencinin bu anahtar kelimeleri ve bilgi notlarını kullanarak anlatım yapmasını sağlayabilir. SF4: Öğretmen, yazma güçlüğü yaşayan öğrencilere kendilerini çizim yaparak ya da sözel şekilde ifade edebileceklerini söyleyebilir. SF5: Öğretmen, küçük çember gruplarının soruyu tartışma süresini ihtiyaca göre uzatılabilir. Ayrıca grupların tartışma esnasında ortaya çıkan düşünceleri anahtar kelimeler şeklinde yazmaları veya çizimleri istenebilir. Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere temaya uygun hazırlanmış uyarıyı anlatan görselleri hatırlatarak tartışmaya yönelik ipucu verebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	SF6: Öğretmen, birkaç öğrenciden cevap aldıktan sonra inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin, tartışma sürecinde ortaya çıkan duygu ve düşüncelerini sözlü, yazılı ve çizim yaparak da ifade edebileceklerini söyleyebilir. ÜF2: Öğretmen, derecelendirme ölçeği hazırlayarak öğrencilere dağıtabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ölçeği sesli şekilde okuyabilir, işaretleme yapmasında yardımcı ipuçları verebilir. ÜF3: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin kavram haritasındaki kavramlardan yola çıkarak kendi düşüncelerini yazılı ya da sözlü şekilde ifade edebileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen, öğrencilerin birbirlerini net görebilmeleri ve duyabilmeleri için çember ya da U düzeninde oturmalarını sağlayabilir. Desteğe ihtiyacı olan öğrenciler uygulama esnasında çember içerisinde orta kısımlara denk gelecek şekilde oturtulabilir. Böylece önceki öğrenciler desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye örnek olarak akran desteği sağlayabilir. FÖOD2: Öğretmen, öğrencilerin kuralları daha iyi kavraması ve unuttukları yerde kolayca hatırlatma yapılabilmesi için kuralların görselleri ve yazılı materyalleri herkes tarafından görülebilen bir yere asabilir. FÖOD3: Her öğrencinin düşüncesini ifade edebilmesi ile karşılıklı bu düşünceleri tartışabilmeleri için öğretmen büyük çember grubunu küçük çember gruplarına ayırabilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Düşünce Çemberi
Konu	Çevre Sorunları ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	b) Çevre sorunları ile ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Yumuşak top (eliyle kavrayabileceği boyutta) • Tahta, tahta kalemi • Kağıt, kalem • Akıllı tahta • Etkinlik kurallarının yer aldığı görsel ve yazılı materyaller • Öz değerlendirme formu • Soru malzeme çantası
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte büyük çember, küçük çember, kavram haritası, soru - cevap, derecelendirme ölçeği, öz değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Ters Yüz Öğrenme: Öğretmen, öğrencilere bir önceki dersten sonra göndermiş olduğu çevre etiğine ilişkin yaklaşımların genel özelliklerini ile temel görüşlerini içeren çalışma kağıdındaki notlara hazırlıklı gelmelerini ister. Büyük Çember: Bu etkinlikte öğrenciler birbirlerini daha net görmek, duymak ve tartışmayı sürdürebilmek için büyük çember şeklinde otururlar. Küçük Çember: Bu etkinlikte her öğrencinin fikrini söyleyebilmesi ve tartışmaya aktif şekilde katılabilmesi için küçük çemberler oluşturulur. Kavram Haritası: Öğretmen, öğrencilerin tartışma esnasında ortaya çıkan fikirlerini ve kullandıkları kavramları özetleyen bir kavram haritası oluşturur. Soru - Cevap: Öğretmen, öğrencilere dersten önce göndermiş olduğu çevre etiğine ilişkin yaklaşımların genel özelliklerini ve temel görüşlerini içeren çalışma kağıdındaki notlara ilişkin kısa bir soru - cevap etkinliği gerçekleştirir. Öğretmen tartışmanın sonunda öğrencilerin tartışma süreci ve tartışılan fikirler üzerine duygu ve düşüncelerini soru - cevap tekniği kullanarak sözlü olarak yansıtmalarını ister. Derecelendirme Ölçeği: Öğretmen, tartışmanın sonunda öğrencilerin bu süreçte hissettiklerinin, düşündüklerinin ve öğrendiklerinin ne kadar değiştiğini ölçmek için derecelendirme ölçeği kullanır.
Uygulama Süreci	Öğretmen, sınıfta öğrencilerin birbirlerini görebilecekleri şekilde çember veya U düzeni şeklinde sandalyelerine oturmalarını sağlar (FÖOD1). Çocukların önünde masa veya benzeri hiçbir şey olmamasına dikkat eder. Ardından öğretmen grubun motivasyonu sağlamak amacıyla "Senin rengin hangisi?" ısınma etkinliğini uygular (SF1). Öğretmen "Bir renk olsaydın hangi renk olurdu, neden?" sorusunu sınıfa yönlendirir. İlk olarak öğretmen kendi seçtiği rengi ve gerekçesini birkaç cümleyle söyler. Grup üyeleri sıralı bir şekilde ısınma etkinliğini sürdürür. Tüm öğrencilerin seçtiği rengi ve gerekçesini söylemesiyle etkinlik tamamlanır.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Öğretmen, herkesi görecektir şekilde ve herkesle göz teması kurmaya çalışarak tüm öğrencilere dersin amacını açıklar. Öğrencilere bir önceki dersten sonra göndermiş olduğu çevre etiğine ilişkin yaklaşımların genel özelliklerini ve temel görüşlerini içeren çalışma kağıdındaki notlara ilişkin kısa bir soru - cevap etkinliği gerçekleştirildikten sonra yaklaşımların benzer ve farklı yönleri ile yaklaşımlara ait görüşlerin güçlü ve zayıf yanlarının neler olduğunu kısaca not etmelerini ister (**SF2**). Ardından bu probleme dair görüş ve argüman oluşturma için bir etkinlik yapacaklarını söyler. Etkinliğin süresini ve etkinlik boyunca uyulması gereken kuralları açıklar.

Bu kurallar:

1. Düşündüğünüz her şeyi söyleyebilirsiniz ama mutlaka sözlerinizi bir gerekçeye bağlamalısınız. (Örneğin, "Bence olmalı, çünkü")
2. Elimde bir top var, gördüğünüz bu top kimdeyse söz hakkı ondadır. Hepimiz elinde top olan kişiyi dinliyoruz ve sözü bitmeden konuşmuyoruz.
3. Herhangi bir şekilde birbirimizi incitecek, kıracak, yargılayacak sözcük, cümle, ima, vurgu, jest ve mimikte bulunmuyoruz.

Öğretmen, kuralları öğrencilerin görebileceği bir yere görsel ve yazılı olacak şekilde asar ya da dijital materyal kullanarak yansıtır (**İF1, FÖOD2**). Kuralların herkes tarafından anlaşıldığından emin olmak için öğrencilerden dönüt alır.

Öğretmen, uygulamanın temasına uygun materyali sunma kısmına geçer. Öğrencilere afetlerle sonuçlanabilen bir çevre sorununu veya çevreye ve canlılara değer verilmesi gerekliliğini, afet ve çevre bilincinin nasıl kazandırılacağını konu edinen bir materyali (metin, hikâye, resim, film, animasyon, olay vb.) sunar (**İF2**). Bu materyal öğrencilerin ilgisini çekecek, çevre konusundaki felsefi soruları ve problemleri açık veya örtük bir şekilde içinde barındıracak bir içerik olmalıdır.

Sunulan materyali anlattıktan sonra öğretmen anlatılan materyalin herkes için açık ve anlaşılır olduğundan emin olmak için öğrencilere "Anlaşılmayan bir nokta var mı?" diye sorarak dönüt alır. Gerekirse 1-2 öğrenciden materyali yeniden kendi kelimeleriyle sınıfa anlatmasını ister (**SF3**).

Materyal sunulduktan sonra öğrenciler bu çevre sorunu hakkındaki düşüncelerini, merak ettikleri noktaları veya varsa konuya ilişkin soruları ifade ederler. Bu aşama, öğrencilere kendi sorularını geliştirmeleri için fırsat tanır (**SF4**).

Öğrenciler tarafından ortaya atılan sorular arasından, hangi sorunun grupça tartışılacağına karar vermek için sorunun seçimi demokratik bir oylama yöntemiyle gerçekleştirilir. En çok tercih edilen soru, tartışmanın odak noktası olarak belirlenir ve bu soruyu öğretmen sınıfa açık bir şekilde okur. Gerekirse diğer sorular için de ayrı bir etkinlik planlaması yapılabilir. Bu kararı herkesin görebileceği şekilde tahtaya not alır.

Soru netleştikten sonra öğretmen soruyu sınıfa yüksek sesle herkesin net bir şekilde duyabileceği şekilde sorar ve herkesin görebileceği şekilde tahtaya yazar. Ardından 1 dakika soru hakkında düşünmelerini ister. Süre dolduktan sonra küçük çember oluşturmak için sınıfın mevcuduna göre öğrencileri rastgele olacak şekilde üçerli ya da dörderli gruplara ayırır (**FÖOD3**). Her gruptan sınıfın bir araya gelip 4-5 dakika soruyu tartışmalarını ister (**SF5**). Bu esnada öğretmen her grubu ziyaret edip onları dinler. Gruptaki her öğrencinin söz almasına özen gösterir. Şayet içlerinden biri "Ben

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

arkadaşıma katılıyorum, aynen onun gibi düşünüyorum...” gibi kapalı ifadeler kullanırsa öğretmen ondan tam ve açık bir cümle, gerekirse arkadaşıyla birebir aynı cümleyi kurmasını ister. Her gruba ortak bir karar verme zorunlulukları olmadığını belirtir. Bu tartışmanın amacı ortak karara varmak değildir. Herkesin en az bir defa kendini ifade etmesini sağlamak ve farklı görüşler duyarak ana tartışmaya kısa bir hazırlık yapmaktır.

Öğretmen küçük grupların hepsini dolaşıp herkesin kendisini kısa bir şekilde ifade ettiğini gördükten sonra yüksek sesle sürenin dolduğunu ve yeniden büyük çember şeklinde oturma düzenine geçmelerini ister (**FÖÖD1**). Sonrasında öğretmen, konuşma hakkının öncelikle gönüllü öğrencilerde olduğunu belirtir, gönüllü öğrencinin olmadığı anlarda kendisinin seçtiği bir öğrenciyle devam edebilir (**SF6**). Ama seçtiği öğrenci konuşmak istemezse zorlamaz ve onunla göz teması kurarak ve gerekirse bedensel olarak da yaklaşarak “Onu dinlemeye her zaman hazır olduklarını, bundan memnun olacaklarını” dile getirir ve başka bir öğrenciye geçer. Öğretmen, uygun görürse oturma sırasına göre de söz verebilir. Yine sırası gelip konuşmak istemeyen bir öğrenci olursa onu pas geçer ve aynı konuşmayı ona da söyler. Tartışmayı, seçilen soru etrafında konuşmak isteyen gönüllü bir öğrenciyle başlatır. Her söz alan öğrenciden sonra söylediklerini mantık kurallarına göre düzenleyip açık bir argümana dönüştürüp öğrenciye kendi kelimeleriyle ifade edip “Bunu mu söylemek istedin, söylemek istediğin bu muydu, seni doğru mu anladım?” gibi sorulara sorarak ondan teyit alır. Öğrenci hayır derse yeniden anlatmasını ister. Yine anlaşılmazsa arkadaşlarından onu anlayan varsa yardım alabileceğini hatta onun yerine arkadaşının konuşabileceğini söyler. Öğrenci anlatmak istediğinin doğru şekilde ifade edildiğini söyledikten sonra konuşmak isteyen diğer öğrenciye söz verilir. Konuşmanın bir veya birkaç kişide yoğunlaşması söz konusu olduğunda artık gönüllüğe değil kendisinin seçtiği en az konuşan öğrencileri “Konuşmak ister misin, sen ne düşünüyorsun? Aldığın notlara tekrar bakabilirsin.” gibi ifadelerle cesaretlendirir. Bu aşamada öğrencilerin farklı fikirler ve görüşler dile getirmelerini teşvik eder. Öğretmen tartışmayı yönlendiren ve derinleştiren sorular sorarak, öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşüncelerini geliştirmeye yönelik uygun soruları sorarak yardımcı olur. Öğretmen tartışma esnasında kesinlikle kendisi fikir üretmez. Öğrencilerin düşünme içeriklerine değil düşünme şekillerine yönelik olarak somuttan soyuta, olgusal durumdan kavramsal düşünmeye ve basitten karmaşığa doğru sorular yöneltir. Öğretmen, tartışma boyunca öğrenciler öğretmene değil gruptaki arkadaşlarına hitap ederek “Hocam ben...” değil “Sevgili arkadaşlar, ben...” şeklinde konuşmalarını ister ve öğretmen kendisiyle değil gruptaki herkesle göz teması kurulmasını teşvik edici uyarılarda bulunur.

Öğretmen, öğrenciler tartışmayı sürdürürken onların düşüncelerini özetleyen kavramları tahtada bir kavram haritasına yazar. Bunu yaparken öğretmen öğrencilerinin dikkatlerini dağıtmamaya özen gösterir. Tahtaya yazdıkları ile ilgili öğretmenin bu süreçte herhangi bir dönüt vermesi gerekmez.

Tartışma herhangi bir sonuca, çözüme ulaşma zorunluluğu olmadığı için ilk başta belirlenen süre dolunca öğretmen tarafından bitirilir ve süreci değerlendirme aşamasına geçilir.

Değerlendirme

Tartışmanın sonunda öğretmen, öğrencilerin tartışma süreci ve tartışılan fikirler üzerine duygu ve düşüncelerini soru - cevap tekniği kullanarak sözlü olarak yansıtmalarını ister (**ÜF1**). Öğretmen soru - cevap tekniğiyle öğrencilerin tartışma sırasında dü-

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	şünme sürecine dair ne hissettiklerini ve ne öğrendiklerini sorar (ÜF2). Son olarak öğretmen öğrencilerden tüm tartışma süreci boyunca yapılan konuşmalardan ve kavram haritasına eklenen kavramlardan yola çıkarak kendi düşüncelerini yazmalarını ister (ÜF3).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereklinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 19

TEMA: TEKNOLOJİ VE HAYAT

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.2.2. Teknoloji ve hayat ilişkisiyle ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Teknoloji ve hayat ilişkisiyle ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin teknoloji sorunlarına ilişkin temel düzeyde bilgi ve anlayışa sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler, teknoloji ve hayat ilişkisi konusundaki felsefi düşünceleri anlamak ve tartışmakta zorlanabilirler. Öğrenciler, teknoloji bağlamında aksiyolojik problemleri analiz etmekte zorlanabilirler. Öğrenciler, kendi düşüncelerini, analizlerini ve yorumlarını ifade etmekte zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya yönelik; video animasyon, dizi/film kesiti vb. içerikler kullanabilir. İF2: Öğretmen öğrencilere tartışma sürecinde sorulara ve konuya yönelik görsel/ işitsel içerikler sunarak ipucu sağlayabilir. İF3: Öğretmen sınıfın imkânları dahilinde görsel/ işitsel materyaller de kullanabilir. (Dizi/film kesitleri, animasyonlar, kamu spotları vb.)
Süreç	SF1: Desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler kendilerini sözlü ya da yazılı olarak ifade edebilirler. SF2: Öğretmen sınıfın durumuna göre Sokratik Tartışmayı küçüp gruplar halinde yapabilir. SF3: Öğrencilerin ilgi ve yeterlilikleri doğrultusunda öğretmen yönlendirmesi yapılarak uygun alanlarda çalışmalarını sağlayabilir. SF4: Öğretmen inisiyatif alarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ek süre verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin teknolojinin değerler üzerindeki etkisini o öğrenme merkezine ait konuya ilişkin bakış açısından tartışmalarının sonucunda ortaya çıkan fikirleri; sözlü, görsel ve yazılı şekilde sunabileceklerini söyleyebilir. ÜF2: Öğretmen öğrencilere canlandırma ile birlikte rapor oluşturma, sunum yapma, afiş/poster hazırlama, çizim yapma gibi seçenekler de sunabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen oluşturacağı öğrenme merkezleri için öğrencilerin daha rahat çalışacağı şekilde sıraları/masaları düzenleyebilir, ayrıca fiziki erişim konusunda sınırlılık yaşayan öğrenciler için grup yerleşmelerinin aralarında rahat hareket edebilecekleri boşluklar oluşturabilir. FÖOD2: Öğretmen öğrencilerin daha rahat şekilde canlandırma yapabilmesi için grup yerleşmelerini ve sıraları/masaları düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Teknofels
Konu	Teknoloji ve Hayat
Öğrenme Hedefleri	b) Teknoloji ve hayat ilişkisiyle ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Tahta • Dijital materyaller • Kâğıt, kalem • Öğrenme merkezlerindeki konu başlıklarına ilişkin (teknoloji ve mahremiyet, teknoloji ve aile ilişkileri, teknoloji ve gerçeklik algısı, teknoloji ve yalnızlaşma) • Basılı materyaller: (haber yazıları, röportaj, kitap ve kitap özetleri, dergi yazıları, bilimsel yazılar, makaleler, araştırma sonuç verileri, karikatürler, bilgi notları vb.)
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, Sokratik Tartışma, öğrenme merkezleri, rapor oluşturma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru Cevap: Öğretmen ders süresince öğrencilere sorular sorar ve cevaplar alır. Sokratik Tartışma: Öğretmen teknoloji mahremiyet etkileşimi, dijital dünyanın bireyin yalnızlaşmasına etkisi, akıllı telefonların aile içi ilişkileri değiştirmesi, sosyal medyanın gerçeklik algısı üzerine etkileri konularına dair yönlendirici sorular sorarak sınıfta "Sokratik Tartışma" yöntemini uygular. Öğrenme Merkezleri: Öğretmen bu yöntemi kullanarak öğrencilerin; teknolojinin değerler üzerindeki etkisini sorgulamalarını, o merkeze ait konuya ilişkin bakış açısına yönelik tartışmalarını, o perspektifi yansıtan argümanlar oluşturmalarını ve sonuçlara ulaşmalarını ister. Canlandırma: Öğrencilerin temsil ettiği öğrenme merkezi gruplarına ait görüşlerini yansıtmaları için konuya ilişkin bir canlandırma yapmaları istenir.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen, öğrencilere teknoloji ve hayat ilişkisi çerçevesinde değerlere ilişkin problemleri anlamaya çalışacaklarını; bu bağlamda, teknolojinin hızlı gelişmesinin ve hayatımıza girişinin insanlık değerleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini tartışacaklarından ve bu etkiler hakkında derinlemesine düşünmeye çalışacaklarından bahseder (İF1). Sokratik tartışma ve öğrenme merkezleri teknikleri gibi etkileşimli yöntemler kullanarak konuyu farklı bakış açılarından değerlendireceklerini söyler. Öğretmen, öğrencilere teknolojinin hayatımızdaki rolü hakkında "Teknoloji olmadan bir gününüz nasıl geçirdi?" sorusunu sorar. Öğrencilere düşünmeleri için birkaç dakika süre verir. Sonrasında öğrencilerin düşüncelerini paylaşmalarını ister (SF1). Öğretmen teknoloji mahremiyet etkileşimine, dijital dünyanın bireyin yalnızlaşmasına etkisine, akıllı telefonların aile içi ilişkileri değiştirmesine, sosyal medyanın gerçeklik algısı üzerine etkilerine dair yönlendirici sorular sorarak sınıfta "Sokratik Tartışma" yöntemini uygular (SF2). Öğretmen tartışmayı aşağıdaki sorulardan bazıları üzerine kurgular. Öğretmen; "Sizce teknoloji gerekli mi?"

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	“Teknoloji olmazsa insanlık gelişir mi ?” gibi temel “Evet/Hayır” soruları ile başlatır (İF2). Daha sonra aşağıda örnekleri verilen sorular ile tartışmayı derinlemesine devam ettirir. “Akıllı telefonlar ve sosyal medya aile içi ilişkileri nasıl etkiliyor?” “Teknolojiyi kullanırken insanlar arası bağları korumak için ne gibi adımlar atılabilir?” “Sosyal medyada gördüğümüz hayatlar gerçek hayatımızı nasıl etkiliyor?” “Teknoloji bizi daha bağlantılı hale getirirken neden bazen daha yalnız hissediyoruz?” “Teknoloji kullanımı ve yalnızlık arasında sizce nasıl bir ilişki var?” Tartışma sonlandığında öğretmen “Öğrenme Merkezleri Tekniğini” öğrencilere tanıtır ve her merkezin temsil ettiği düşünce tarzını açıklar. Öğrencileri ilgileri ve performanslarına göre gruplara ayırır, her gruba farklı bir soru cümlesi verir. Bu bağlamda 4 öğrenme merkezi oluşturur (SF3). Bunlar; “teknoloji ve mahremiyet, teknoloji ve aile ilişkileri, teknoloji ve gerçeklik algısı, teknoloji ve yalnızlaşma” şeklindedir. Daha sonra öğrencileri ilgilerine göre sınıfın köşelerinde yer alan gruplara yerleştirir (FÖOD1). Öğretmen, her bir öğrenme merkezine konu ile ilgili daha önceden hazırlamış olduğu olumlu ve olumsuz örnekleri içeren basılı materyalleri/dokümanları verir (İF3). Grupların, teknolojinin değerler üzerindeki etkisini bulundukları öğrenme merkezine ait konuya ilişkin bakış açısından tartışmalarını ve konuya ilişkin bakış açısını yansıtan sonuçlara ulaşmalarını ister (ÜF1).
Değerlendirme	2.DERS Sonrasında da öğrencilere konu ile ilgili hızlı bir şekilde bir canlandırma yapmalarını ister ve kendi içlerinde rol dağılımı yapmaları gerektiğini söyler. Bu canlandırma sürecinin planlanması için öğrencilere 7-8 dakika süre verir. Öğrencilerin yapacakları canlandırmaları ise maksimum 3-4 dakika ile sınırlandırır (SF4). Her bir öğrenme merkezi canlandırmasını yaptıktan sonra diğer merkezlere konu hakkındaki görüşleri sorulur ve konunun çerçevesi genişletilir. Bütün merkezlerin canlandırma etkinlikleri bittikten sonra etkinlik sona erer (ÜF2, FÖOD2).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. - Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. - Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. - Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). - Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). - Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. - Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). - Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 20

TEMA: AKIL - İNANÇ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.3.1. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi soru ve problemleri açıklar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin din felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci okuduğunu anlamakta ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımında zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen soru veya sorularını dijital platformlardan yazarak öğrencilere yansıtabilir ve soruya tüm öğrencilerden cevap alabilir. Sözel olarak cevap vermekte zorlanan öğrenciler cevabını tahtaya ya da kâğıda yazarak da verebilir. İF2: Öğretmen hikâyeyi anlatırken kitabın özetini tahtaya yansıtabilir veya anlatmak yerine kitabın video özetlerinden birini izletebilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye metnin bir örneğinin çıktısı verilebilir. İF3: Öğretmen öğrenme merkezinin konusuna yönelik video, kitap kesiti, görsel, animasyon, makale, dergi gibi içerikler de kullanabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen akıl-inanç kavramlarını tanıtmak, aralarındaki temel farklar ve ilişkiyi genel hatlarıyla açıklamak için şematik düzenleyici kullanabilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için metindeki (Hay bin Yakzan) akıl-kavramlarının ve bu kavramların arasındaki ilişkilerle ilgili anahtar kavramların yer aldığı yapılandırılmış çalışma kağıdı hazırlayabilir. SF3: Öğretmen öğrencilerin akıl-inanç ilişkisini derinlemesine kavrayabilmeleri için öncelikle akıl-inanç ilişkisi ile ilgili tartışmalara zemin oluşturan tarihsel, kültürel, düşünsel ve yaşamsal bağlamlar hakkında beyin fırtınası tekniğini veya soru-cevap yöntemini kullanmalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin sunumlarını hazırlarken şematik düzenleyicilerden yararlanabileceklerini, görsel veya yazılı bir metin hazırlayabileceklerini söyleyebilir. ÜF2: Öğretmen değerlendirme sürecinde öz veya akran değerlendirme formu kullanabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen sınıftaki masaları/sıraları grupların rahat hareket edebileceği şekilde düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	İnanca Yolculuk
Konu	Akıl-inanç
Öğrenme Hedefleri	a) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi soru ve problemleri açıklar.
Materyaller	Öğrenme merkezleri için bilgi kartları ve tablolar
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; biçimlendirici değerlendirme, hikâye anlatımı, esnek gruplama, öğrenme merkezleri ve soru - cevap yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Biçimlendirici Değerlendirme: Öğretmen dersin girişinde öğrencilere "Akıl-inanç nedir?" sorusunu yöneltir, kısa cevaplar alarak biçimlendirici değerlendirme yapar. Hikâye Anlatımı : Öğretmen öğrencilere akıl-inanç ilişkisine yönelik "Hay bin Yakzan" adlı eserin kahramanının hikâyesini kısaca anlatır. Esnek Gruplama: Öğretmen öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve performanslarına göre öğrenme merkezleri için öğrencileri dört heterojen gruba ayırır. Öğrenme Merkezleri: Öğretmen öğrencilerin akıl-inanç ilişkisini derinlemesine kavrayabilmeleri ve akıl-inanç ilişkisi ile ilgili tartışmalara zemin oluşturan tarihsel, kültürel, düşünsel ve yaşamsal bağlamlar hakkında bilgi oluşturmaları için öğrenme merkezleri tekniğini kullanır. Soru-Cevap: Öğretmen öğrencilerin akıl-inanç ilişkisine yönelik yaşantı örnekleri üzerinden soru - cevap yöntemi kullanarak bir tartışma yapmalarını sağlar.
Uygulama Süreci	Öğretmen ilk olarak öğrencilere "Akıl-inanç nedir?" sorusunu sorar ve kısa yanıtlar alır (İF1). Öğretmen gelen yanıtları da değerlendirerek akıl-inanç kavramlarını tanıtır, aralarındaki temel farklar ve ilişkiyi genel hatlarıyla açıklar (SF1). Öğretmen öğrencilere "Hay bin Yakzan" adlı eserin kahramanının hikâyesini kısaca anlatır (İF2). Hikâye bir adada yalnız başına büyüyen ve akıllı ile çevresindeki dünyayı anlamaya çalışan Hay bin Yakzan'ın doğa ve evren hakkında derin düşüncelere dalmasını ve bu süreçte inançla tanışmasını konu alır. Öğretmen hikâyenin ardından öğrencilere şu soruları yöneltir (İF1): • Hay bin Yakzan'ın inanca ulaşma sürecinde aklın rolü nedir? • İnanç akılla temellendirilebilir mi? • Akıl inancı anlamak ve temellendirmek için yeterli midir? Öğrenciler hikâye ve sorular üzerinde düşünerek kısa cevaplar verirler (SF2). Öğretmen kavram yanılgıları ve öğrenme eksiklerine yönelik dönütler verir. Ardından öğrencilere akıl-inanç ilişkisini derinlemesine kavrayabilmek için öncelikle akıl-inanç ilişkisi ile ilgili tartışmalara zemin oluşturan tarihsel, kültürel, düşünsel ve yaşamsal bağlamlar hakkında bilgilerini öğrenme merkezi tekniği ile arttıracaklarını söyler (SF3). Öğretmen öğrencileri dört heterojen gruba ayırır ve her grubu belirli bir öğrenme merkezine yerleştirir (FÖÖD1). Öğrenme merkezleri şu şekildedir: 1. Tarihsel Bağlam Merkezi: Öğretmen öğrencilere Orta Çağ ve Aydınlanma Döneminde akıl-inanç ilişkisine dair bilgilerin yer aldığı bir metin verir (İF3). Öğrenciler bu metin üzerinden aşağıdaki soruları tartışırlar: • Orta Çağ'da akıl-inanç arasındaki ilişkiyi dönemin düşünürleri nasıl tanımlamıştır?

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

- Aydınlanma dönemi akıl-inanç arasındaki ilişkiyi nasıl şekillendirmiştir?
- 2. Kültürel Bağlam Merkezi:** Öğrencilere Batı ve Doğu felsefesindeki akıl-inanç ilişkisi üzerine karşılaştırmalı bilgi kartları verilir (**İF3**). Bu kartlar üzerinden aşağıdaki soruları tartışılır:
 - Batı felsefesi ve Doğu felsefesi akıl-inanç ilişkisine nasıl yaklaşır?
 - Farklı dinler akıl-inanç ilişkisini nasıl yorumlar?
- 3. Düşünsel Bağlam Merkezi:** Öğrencilere rasyonalizm, empirizm ve egzistansiyalizmin akıl-inanç ilişkisine dair görüşlerinin özetlendiği bir tablo verilir (**İF3**). Bu tablo üzerinden aşağıdaki soruları tartışılır:
 - Rasyonalizm ve empirizm akıl-inanç ilişkisine nasıl bakar?
 - Egzistansiyalizm akıl-inanç ilişkisini nasıl değerlendirir?
- 4. Yaşantısal Bağlam Merkezi:** Öğrencilere kişisel deneyimler ve toplumsal olaylarla ilgili örnek olaylar verilir (**İF3**). Bu örnek olaylar üzerinden aşağıdaki soruları tartışılır:
 - Kendi yaşamınızda akıl-inanç arasındaki ilişkiyi nasıl deneyimliyorsunuz?
 - Toplumumuzda akıl-inanç arasındaki ilişki nasıl yansıtılıyor?

Örnek Olay 1: Kişisel Deneyim

Bir öğrenci dinî inancını sorguladığında akıl yoluyla bazı sorular sormaya başlar. İnancını akıl yoluyla temellendirmeye çalışırken karşılaştığı zorluklar üzerinde düşünür.

Örnek Olay 2: Toplumsal Olay

Bir toplumda dinî inançlar ve bilimsel gelişmeler arasında çatışmalar yaşanır. Bu çatışmaların toplumsal yansımaları ve çözüm yolları üzerinde tartışılır.

Değerlendirme

Öğretmen her grubun öğrenme merkezinde öğrendiklerini ve tartıştıkları soruların sonuçlarını sınıfa sunmalarını ister (**ÜF1**).

Öğretmen sunumları ve tartışmaları özetler. Öğrencilerden akıl-inanç ilişkisi ile ilgili yaşantı örneklerini sınıfta paylaşımları istenir. Bu süreçte soru-cevap yöntemi kullanılarak tartışma yapılır. Öğretmen dersin sonunda her grubun hazırlamış olduğu sunumları toplar ve değerlendirir (**ÜF2**).

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama. (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 21

TEMA: AKIL VE İNANÇ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.3.2. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi problemleri çözümler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin din felsefesinin temel kavram ve problemlerine ilişkin temel düzeyde bilgi ve anlayışa sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğrencilerin birbirlerinin etkin dinlemeyi biliyor olmaları gerekiyor. • Metni okuma ve yorumlama konusunda yeteri kadar beceriye sahip olmayabilirler. • Birbirlerinin düşüncelerini nesnel olarak değerlendirme noktasında kendi inançlarının etkisinde kalıp zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen “akıl ve inanç ilişkisi” konusunun anlatımı için aşağıdaki linkten faydalanılabilir: http://meb.ai/UGd6L0W İF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin metinlerindeki önemli kısımları kalın/italik/renkli/altını çizerek yazabilir. İF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere daha sade ve anlaşılır metinler verebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin ses kaydı alma, sunu hazırlama gibi yollarla konuya yönelik derse hazırlıkları yapmalarını sağlayabilir. Hazırlanan içerikleri ders esnasında sözel ifade etmesi sağlanabilir. SF2: Öğretmen dijital platformlarda hazırladığı sunumu, bir önceki ders sonunda öğrencilere verdiği kaynaklardaki video ve metinleri derse girişte kullanabilir. SF3: Öğretmen, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin metinlerdeki ana noktaları bulmaları için ipuçları kullanabilir, öğrenciye akran desteği sağlayabilir. Ayrıca öğretmen grupları dolaşarak öğrencilere zorlandıkları noktalarda sözel ipucu vererek destekleyebilir. SF4: Tartışma sırasında öğrencilere anahtar kelimeler/sözlü ya da görsel ipucu sağlanarak öğrencilerin sesli betimleme, yazılı ve görsel unsurlar kullanarak tartışmaya katılmaları sağlanabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen, öğrencilerin “akıl ve inanç ilişkisi” konusunu değerlendirmek için aşağıdaki linklerden faydalanabilir: http://meb.ai/UEu4JqR http://meb.ai/9pCvNI http://meb.ai/8qMD5C

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	ÜF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tartışma sorularını sadeleştirilmiş şekilde halde verebilir, tartışma sorularını azaltıp çoğaltabilir ve soruları cevaplamaları için akran desteği sağlayabilir. ÜF3: Öğretmen öğrencilerin filozofların akıl ve inanç görüşlerini karşılaştıran bir hikaye yazmalarını, kavram karikatürü oluşturmalarını, sunum, poster hazırlamalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen çember tekniği için sınıfı, sıraları/masaları fiziksel erişimde sınırlılık yaşıayan öğrencilerin rahat hareket edeceği şekilde düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Aklımın ve İnancımın Hikâyesi
Konu	Akıl ve İnanç İlişkisi
Öğrenme Hedefleri	a) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi problemleri çözümler.
Materyaller	• Akıllı tahta • PDF ile gönderilen filozof metinleri ve açıklamalar • Görsel/yazılı ders anlatım videoları/ ses kayıtları • Zihin haritaları için poster kâğıtları, renkli kalem ve dijital araçlar • Felsefi metin yazımı performans görevi dereceli puanlama anahtarını
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; Ters Yüz Öğrenme, Soru - Cevap, Okuma Çemberi, Zihin Haritalama, Tartışma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Ters Yüz Öğrenme: Öğretmen, bir önceki dersten sonra her öğrenciye akıl ve inanç ilişkisi üzerine filozoflardan seçilmiş metinler ve açıklamalar içeren PDF dosyalarını EBA üzerinden gönderir ve öğrencilerin bir sonraki derse hazırlıklı gelmelerini ister. Soru - Cevap: Öğretmen; öğrencilerden, evde inceledikleri metinler hakkında kısa bir geri bildirim almak amacıyla soru-cevap yöntemini kullanır. Birkaç kişiye söz vererek sorularını sorar ve cevaplarını teyit eder. Ders süresince öğrencilere sorular sorar ve cevaplar alır. Okuma Çemberi: Öğretmen, öğrencilerin filozofların metinlerini derinlemesine anlayıp tartışmaları amacıyla okuma çemberleri tekniğini kullanır. Zihin Haritalama: Öğretmen, öğrencilerine filozofların akıl ve inançla ilgili bir önceki ders yaptıkları sunum ve tartışmalarla olgunlaşmış görüşlerini ve bu görüşlerin birbirleriyle olan ilişkilerini anlatmak için zihin haritalama tekniğini kullanır. Tartışma: Öğretmen öğrencilerin rasyonellik, irrasyonellik ve akıl-gönül ilişkisi bağlamında görüş ve argümanları tartışmaları için onlara örneklendirilmiş sorular yönelir.
Uygulama Süreci	Ders Öncesi (Hazırlık Aşaması) Ters Yüz Öğrenme Aşaması Öğretmen, bir önceki dersten sonra her öğrenciye akıl ve inanç ilişkisi üzerine filozoflardan (Tertullianus, Augustinus, Kindi, Fârâbî, Gazali, Yûsuf Has Hâcib, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Mevlana, Âşık Paşa, S. Kierkegaard) seçilmiş en fazla yüzer kelimeden oluşan metinler ve açıklamalar içeren PDF dosyalarını EBA üzerinden gönderir. Aynı zamanda eğitim platformları (OGM Materyal, EBA vb. resmî kanallar) üzerinden var olan ya da öğretmenin kendisinin öğrencilere yönelik hazırladığı kısa videolar veya sesli anlatımları da PDF dosyaları ile eş zamanlı olarak gönderir. Ardından öğrencilerden, materyali okuyup, videoları izleyip ve sesli anlatımları dinleyip notlar almaları ve anlamadıkları kısımlar için sorular oluşturarak derse hazırlanmaları istenir (İF1, SF1, ÜF1). 1.DERS Öğretmen selam verip derse başladıktan sonra öğrencilerin akıl-inanç ilişkisine dair

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ön bilgi edinmeleri için konuyla ilgili hazırladığı kısa bir sunumla açılışı yapar (**SF2**). Öğrencilerden, evde inceledikleri metinler hakkında kısa bir geri bildirim almak amacıyla soru cevap yöntemini kullanır. Birkaç kişiye söz vererek sorularını sorar ve cevaplarını teyit eder.

Okuma Çemberleri Aşaması

Öğretmen, öğrencilerine, filozofların metinlerini derinlemesine anlayıp tartışmaları amacıyla okuma çemberleri tekniğini kullanacağını ve bu tekniğin nasıl uygulanacağını aktarır.

Öğretmen, öğrencilere almak istediği rollere göre, tercihen 3 kişilik, küçük gruplara ayırır ve her grupta bazı rollerin (özetleyici, soru sorucu, yorumlayıcı vb.) belirlenmesini sağlar (**FÖÖD1**). Öğretmen daha önceden hazırlamış olduğu konu ile alakalı metinleri gruplara dağıtır.

Öğretmen roller ve o rollere ait görevleri açıklar.

- **Özetleyici:** Metnin ana fikrini ve önemli noktalarını açıklar.
- **Soru Sorucu:** Metinle ilgili soru oluşturur ve sorularıyla tartışmayı yönlendirir.
- **Yorumlayıcı:** Metnin içeriğine dair kendi düşüncelerini ve eleştirilerini sunar.

Gruplar ve metinler belirlendikten sonra öğretmen, her grubun kendi metnini okumasını ve rollerini gerçekleştirmelerini sağlar. Gruplar kendi içlerinde metinlerine yönelik tartışmalarını gerçekleştirirler. Metinlerine yönelik ana noktaları not ederler (**İF2, SF3**). Her grup bu etkinliği gerçekleştirdiğinde, seçilen grup sözcüsü alınan notları sırasıyla sınıfa sözel olarak sunar. Öğretmen geri bildirim verir.

Aşağıdaki metinler öneri niteliğinde hazırlanmış metinlerdir. Öğretmen ilgili filozoflara dair metinlerin, okul ve öğrenci seviyesine ve durumuna göre içeriğini daraltıp genişletebilir, yeniden yapılandırabilir (**İF3**).

Filozoflardan Metin Örnekleri:

Augustinus

Saint Augustinus, inanç ile akıl arasında bir denge kurmayı amaçlar. O, inanmanın ve anlamının birbirini tamamladığını savunur. Ona göre "İnanmak anlamaya giden yoldur." ve gerçek bilgiye ulaşmanın yolu inançtan geçer. İnanç, aklın kılavuzudur; akıl ise inancı derinleştirir ve güçlendirir.

Yusuf Has Hacib

Yusuf Has Hacib, Kutadgu Bilig adlı eserinde akıl ve inanç ilişkisine dair düşüncelerini işlemiştir. Ona göre, akıl Tanrı'nın insana verdiği en büyük bağışlardan biridir. Ancak akıl, inançla birleştiğinde gerçek bilgi kazanılabilir. Akıldan daha önemli olan ilahî bilgiye ulaşma çabasıdır. Akıl insanı doğru yola, inanç ise bu yolda sebat etmeye yönlendirir. Böylece, insan hem bu dünyada hem de öteki dünyada mutluluğa ulaşabilir.

"Akıl Tanrı'nın insana en büyük lütfudur; inanç ise insanın akıl ile bulduğu yolun ışığıdır."

Hacı Bektaş Veli

Hacı Bektaş Veli, akıl ve gönül birlikteliğini savunan bir yaklaşıma sahiptir. Ona göre,

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

akıl ve gönül bir arada işlediğinde insan gerçek bilgiye ve hakikate ulaşabilir. İnanç, gönülden gelir ve akıl bu inancı anlamaya ve yorumlamaya yardımcı olur. Hacı Bektaş Veli'nin öğretisi, sevgi, hoşgörü ve insan sevgisi üzerine kurulmuştur; bu değerler akılla olduğu kadar gönülle de bağlantılıdır.

"Akıl ve gönül bir arada olmalıdır, çünkü gerçek bilgelik buradan doğar."

Yunus Emre

Yunus Emre, inanç ve akıl arasındaki ilişkiyi şiirlerinde işlemiş ve tasavvufi bir bakış açısı sunmuştur. Akıl, onun şiirlerinde genellikle dünya işleriyle, inanç ise manevi ve ilahî aşk ile ilişkilendirilir. Yunus Emre'ye göre akıl yol gösterici olabilir fakat asıl önemli olan gönülden hissettiğimiz inanç ve sevgidir. "aşk" ve "sevgi" kavramları onun için, inancın en yüksek formunu temsil eder.

"Aklın yolu birdir derler, fakat gönül yolu da bir o kadar önemlidir çünkü inanç gönülden gelir."

2. DERS

Bölüm 1: Zihin Haritalama

Öğretmen, bir önceki derste yaptıkları çalışmalarını kısaca hatırlatarak ikinci dersi başlatır. Öğrencilerine, filozofların akıl ve inançla ilgili bir önceki ders yaptıkları sunum ve tartışmalarla olgunlaşmış görüşlerini ve bu görüşlerin birbirleriyle olan ilişkilerini görselleştirme ve organize etme çalışması yapacaklarını söyler. Bunun için de zihin haritalama tekniğini kullanacaklarını belirtip bu tekniği çocuklara tanıtır. Öğretmen önceki derste oluşturulan gruplardan, filozofların akıl ve inanç ilişkisine yönelik görüşleri ve bu görüşlerin birbirleriyle olan ilişkileri hakkında zihin haritası oluşturmasını ister.

Öğretmen, örnek olarak aşağıdaki adımları anlatarak tahtaya bir zihin haritası çizer.

1. Öğretmen büyük bir poster kâğıdı ile tahtaya örnek bir zihin haritası çizer.
2. Bu zihin haritasının merkezinde "Akıl ve İnanç İlişkisi" yazar ve merkezden dış tarafa doğru her bir filozof için kollar uzatır. Her kola akıl-inanç konusunda ön plana çıkmış olan filozofların isimlerini yazar.
3. Her filozofun görüşlerini, bu kollara yazarak görüşlerin alt kollarını oluşturulur.
4. Son olarak benzer ve farklı düşünceleri renkli kalemle işaretleyerek belirginleştirir.

Bölüm 2: Tartışma ve Değerlendirme

Gruplar bir önceki derste seçtikleri filozofların akıl ve inançla ilgili görüşlerinin birbirleriyle olan ilişkilerini anlatan zihin haritalarını oluştururken öğretmen yine gruplara rehberlik eder ve haritalar bitince tartışma aşamasına geçtiklerini sınıfa duyurur.

Öğrencilerin rasyonellik, irrasyonellik ve akıl-gönül ilişkisi bağlamında görüş ve argümanları tartışmaları için onlara aşağıda örneklendirilmiş soruları ya da benzerlerini yöneltir. Her soruyu öğrenciler artık bireysel olarak cevaplayacaktır (ÜF2).

Değerlendirme

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	Tartışma Soruları: • Hangi filozofların akıl-inanç ilişkisi görüşleri birbirine benzerdir? • Hangi filozoflar akıl ve inanç ilişkisini irrasyonel bulmaktadır? • Akıl ve gönül ilişkisinde siz hangi filozofun görüşlerini kendinize daha yakın buluyorsunuz? Öğrenciler hazırlamış oldukları zihin haritalarını ve okuma çemberlerinde yaptıkları tartışmaları kullanarak soruları sözlü olarak cevaplarlar (SF4). Yazılı olarak da cevaplarını defterlerine not ederler. Öğrencilerden filozofların akıl ve inanç görüşlerini karşılaştıran ve kendi düşüncelerini ifade eden bir kompozisyon yazmaları ödev olarak istenir (ÜF3).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereklinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Erişilebilir teknoloji araçları (ekran okuyucular, özel klavyeler vb.) sağlama. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Sessiz çalışma alanları ve bireysel çalışma seçenekleri sunma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturun ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 22

TEMA: AKIL VE İNANÇ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.3.2. Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin din felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	• Öğretim süreci okuduğunu anlama ve kendini ifade etmekte zorlanan öğrencileri zorlayabilir. • Hazırlanan metinler ve materyaller öğrencilerin seviyelerine uygun ve ilgi çekici olmazsa derse katılımda zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen filozofların farklı görüşlerine yönelik görsel, video, animasyon ve yazılı içerik kullanabilir. İF2: Öğretmen gruplara savunacakları görüşe yönelik görseller ve işitsel içerikler de verebilir. İF3: Öğretmen kurallara yönelik görseller de kullanabilir, her öğrencinin rahatça görebileceği bir yere tartışma kurallarını ve görsellerini asabilir veya dijital platformlardan yansıtabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere daha anlaşılır, sade olan konuyu verebilir ve uyumlu çalıştığı akranlarının olduğu bir gruba dahil edebilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için çalışma kağıtlarına anahtar kelimeler ekleyebilir, çalışma kağıtlarındaki önemli yerleri kalın/italik/renkli/altı çizili yazabilir. SF3: Öğretmen grupların şematik düzenleyiciler (kavram ağı, kavram haritası vb.) kullanarak kavramlarla ilgili çalışma yapmasını isteyebilir. Ayrıca desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere kavramlarla ilgili bilgi kartları ve anahtar kelimeler verebilir. SF4: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin sunumu sözlü bir şekilde de yapabileceklerini söyleyebilir. SF5: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için tartışma kurallarını kendi okuyabilir veya bir öğrencinin okumasını isteyebilir. Ayrıca desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için tartışma kurallarının önemli yerlerini kalın/italik/renkli/altı çizili yazabilir. SF6: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir ve ek süre verebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin sunumlarını sözlü ve görsel şekilde de hazırlayabileceklerini söyleyebilir. ÜF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ikisi doğru biri yanlış olan argümanların olduğu yarı doldurulmuş çalışma kağıdı verebilir veya ikisi doğru biri yanlış argümanın olduğu doğru-yanlış çalışma kağıdı hazırlayabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen etkinliği gerçekleştirmek için fiziksel erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği şekilde sıraları/masaları düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	İnanca Dair
Konu	Akıl ve İnanç
Öğrenme Hedefleri	b) Akıl-inanç ilişkisi ile ilgili görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Akıllı tahta, bilgisayar tablet veya projeksiyon • Dijital görsel materyaller • Not kağıtları • Tahta kalem • Canlı Felsefe Sözlüğü-OGM Materyal
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte tartışmacı yaklaşım, soru-cevap, ters yüz öğrenme, öğrenme sözleşmesi yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Tartışmacı Yaklaşım: Öğretmen filozofların akıl-inanç ilişkisine yönelik görüşlerini; akıl-inancın uyumu, akıl-inancın çatışması ve bu iki yaklaşım arasında köprü kuranlar olarak üç ana başlıkta öğrencilerin tartışması için bu yaklaşımı kullanır. Soru Cevap: Öğretmen ders süresi boyunca konuyla ilgili öğrencilere sorular sorar ve öğrencilerden cevaplar alır. Ters Yüz Öğrenme: Öğretmen öğrencilerin bir önceki haftadan ödev olarak hazırladıkları kompozisyonları da grup içi kaynak olarak kullanır. Öğrenme Sözleşmesi: Öğretmen tartışma kurallarını yazılı olarak tüm öğrencilerle paylaşır ve vermiş olduğu yazılı kuralların olduğu kağıdı her öğrencinin imzalamasını ister. Bu şekilde öğrenme sözleşmesi gerçekleşmiş olur.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen: "Arkadaşlar, bugün akıl-inanç ilişkisi üzerine derin bir tartışma yapacağız. Bildiğiniz gibi bu konuda tarih boyunca birçok filozof farklı görüşler ileri sürmüştür (İF1). Biz de filozofların akıl-inanç ilişkisini nasıl temellendirdiklerini gördüğümüze göre bugün konu hakkında kendi değerlendirmelerimizi yapacağız. Tartışmamız üç ana başlık etrafında şekillenecek: akıl ve inancın uyumu, akıl ve inancın çatışması ve bu iki yaklaşım arasında köprü kuranlar. Bu tartışmayı daha etkili hâle getirmek için sizleri üç gruba ayıracağız. Her grup belirli bir görüşü savunacak ve bu görüşü destekleyen filozofların eserlerini inceleyerek argümanlarını geliştirecek ve birer yazılı sunum hazırlayacak." (ÜF1). Bu açıklamalardan sonra öğretmen etkinlik hakkındaki bilgileri öğrencilere aşama aşama bildirir ve süreci başlatır; Hazırlık: Öğretmen öğrencileri rasyoneller, irrasyoneller ve akıl-gönül köprüsü isimli üç gruba ayırır (SF1, FÖÖD1). Öğretmen her bir gruba araştırma materyalleri olarak felsefe ders kitabı ve kendi savunacakları görüşe sahip filozofların eserlerinden alıntılanmış örnek metinler ile açıklamalardan oluşan bir çalışma kağıdı verir (İF2, SF2). Öğrenciler bir önceki haftadan ödev olarak aldıkları kompozisyonları da kaynak olarak kullanırlar (Bir önceki kazanıma ait etkinliğin değerlendirme bölümünde kompozisyon ödev olarak verilmişti. Kompozisyonlar burada değerlendirilebilir). Öğrenciler filozofların akıl-inanç ilişkisi ile ilgili görüşleri ve kullandıkları kav-

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ramlar üzerine birlikte çalışma yaparlar **(SF3)**. Öğrenciler ellerindeki materyallerden de faydalanarak 25-30 dakika süreyle hazırlıklarını sürdürür. Öğretmen öğrencilerden sunumlarını yazılı bir şekilde hazırlamalarını ister **(SF4)**.

Rasyoneller: Akıl-inancın uyumlu olduğunu ve birlikte çalıştığını savunanlar.

1. Augustinus, "İtirafılar"

"İnanmak için anlıyorum" ifadesi ve inancın akli nasıl aydınlatıldığına dair bölümler.

2. Mevlana, "Mesnevi"

Akl ve aşk arasındaki ilişkiyi ele alan hikâyeler, metaforlar. Aklın ve aşkın uyumunu anlatan birkaç hikâye.

3. Aşık Paşa, "Garibname"

Akl ve inancın uyumuna dair düşünceler. Ahlak ve erdem üzerine akıl-inanç ilişkisini vurgulayan bölümler.

İrrasyoneller: Akıl-inancın çatıştığını veya inancın akıl ötesi olduğunu savunanlar.

1. Tertullianus, "Apoloija"

"İnanıyorum çünkü saçma." ifadesiyle ünlüdür. Hristiyan inançlarının akıl dışı görünse bile doğru olduğuna dair savunmalar olan bölümler.

2. Gazali, "İhya-u Ulumuddin"

Akl ve vahiy arasındaki ilişkiyi ele alan bölümler, özellikle tasavvufun ve mistik tecrübelerin akli nasıl aştığına dair düşünceler.

3. Soren Kierkegaard, "Korku ve Titreme"

"İman atlayışı" kavramını ve inancın akıl ötesi doğasını ele alan bölümler.

Akl-Gönül İlişkisi Kuranlar: Akıl ve inanç arasında bir denge kurmaya çalışan veya akıl ile gönül arasında bir ilişki kuranlar.

1. Fârâbî, "El-Medinetü'l Fâzıla"

Fârâbî, akıl ve vahiy arasındaki uyumu, filozofların ve peygamberlerin aynı hakikati farklı yollarla ifade ettiğine dair bölümler.

2. Yusuf Has Hacip, "Kutadgu Bilig"

Aklın rehberliği ve dini prensiplerin uyumu üzerine düşünceler. Ahlak ve erdem üzerine akıl-inanç ilişkisini vurgulayan bölümler.

3. Hacı Bektaş Veli, "Makalat"

Akl-inancın dengesi üzerine düşünceler. Akıl ve ilahi aşkın uyumunu anlatan bölümler.

Tartışmanın yöntemi: Öğretmen tartışma kurallarını yazılı olarak tüm öğrencilerle paylaşır **(SF5)**. Tartışma kuralları olarak süreç boyunca boyunca tüm grubun/öğrencinin kendini ifade etmesi, karşısındakinin sözünü kesmeden dinlemesi, karşılıklı olarak fikir alışverişinde bulunması, anlamadığı noktaları söz alarak sorması, birbirlerinin düşüncelerini nesnel olarak değerlendirmeye çalışması ve övünmekten kaçınılması gibi maddeler yer alabilir **(İF3)**. Öğretmen vermiş olduğu yazılı kuralla-

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

rın olduğu kağıdı her öğrencinin imzalamasını ister. Bu şekilde öğrenme sözleşmesi gerçekleşmiş olur.

2.DERS

Farklı görüşlerin ifade edilmesi: Her grup sırasıyla kendi görüşlerini sunar. Gruplara görüşlerini sunması için 5-6 dakika süre verilir (**SF6**). Bir grup sunumunu gerçekleştirirken diğer gruplar anlamadıkları ya da merak ettikleri noktaları not eder.

Eleştirel düşünme ve analiz: Sunum yapan grup sunumunu bitirdikten sonra diğerleri sorularını sorar ve eleştirilerini getirir. Sunum yapan grup diğer grupların argümanlarına yanıt verir. Öğretmen öğrencilerin birbirlerine sundukları kanıtları, objektif değerlendirmelerini ve mantıklı sonuçlara bağlamalarını ister. Öğretmen tartışmanın konu kapsamından çıkmaması için gerekli yerlerde müdahale edebilir, sorular eksik olduğunda tartışmayı yönlendirebilir. Aynı zamanda öğretmen grupların savunduğu argümanların filozofların orijinal görüşlerine ne kadar sadık kaldığını, kavramların doğru ve yerinde kullanılıp kullanılmadığını değerlendirir. Öğretmen son olarak her gruptan bir temsilci seçip kendi grubunun en önemli çıkarımlarını özetlemelerini sağlayarak tartışmayı sonlandırır.

Geri bildirim ve değerlendirme: Öğretmen tartışma sonunda öğrencilerin ortaya koyduğu sunumları ve argümanları değerlendirir. Sınıf etkileşimlerinde sözlü/sözsüz iletişimin uygun yollarının kullanılması ve iletişim engellerinin fark edilerek nasıl ortadan kaldırılabileceğinin değerlendirilmesi yönünde öğrencilere geri bildirim verir.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilere, "... isimli filozofun akıl-inanç ilişkisi hakkındaki görüşleriyle ilgili olarak ikisi doğru biri yanlış olan üç adet argüman yazınız." yönergesini verir (**ÜF2**). Öğrencilerin Tertullianus, Augustinus, Fârâbî, Gazali, Yusuf Has Hacı, Hacı Bektaş Veli, Mevlana, Aşık Paşa veya Kierkegaard isimli filozoflardan birini seçerek yönergeyi kağıtlara uygulamalarını ister. Öğretmen bazı öğrencileri seçerek üçer adet argümanını yanlış olanı belirtmeden sınıfla paylaşımlarını ister. Sınıftan yanlış olanı bulmalarını ister. Yanıtların ardından öğrenciler neden belirli bir cevabı doğru veya yanlış olarak seçtiklerini tartışarak akıl-inanç ilişkisine dair anlayışlarını daha da pekiştirebilirler.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 23

TEMA: EDEBİYAT VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.4.1. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili soru ve problemleri anlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Edebiyat-felsefe ilişkisi temelinde oluşan soru ve problemlerin hayatla ilişkisini değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin edebiyat ve sanat kavramlarını, edebî metin türlerini, estetik ve sanat felsefesinin temel kavram ve problemleri ile dil, düşünce ve mantık ilişkisini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler, felsefe ile ilgili soyut kavramları anlamada güçlük yaşayabilirler. Öğrenciler, felsefe ile ilgili metinlerde kullanılan karmaşık dil yapıları ve terminolojiyi anlamada zorluk yaşayabilirler. Öğrenciler, kendi düşüncelerini, analizlerini ve yorumlarını ifade etmekte zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Sınıfta akıllı tahta yoksa öğretmen tabloyu tahtaya çizebilir. Öğretmen anlam çözümleme tablosunun boş hâlini öğrencilere çıktı alıp verebilir. Öğretmen öğrencilerden gelen cevapları tabloya işaretlerken öğrenciler de kendi tablolarına işaretleme yapabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere akran desteği sağlanabilir. İF2: Öğretmen Yusuf Has Hacib'in "Kutadgu Bilig (Mutluluk Bilgisi)" adlı eserinin hangi amaçla yazılmış olduğunu, hangi felsefi içeriği barındırdığı ve edebi değeri hakkında video, ses kaydı, yazılı materyaller, kitap inceleme/çözümleme videoları kullanabilir. İF3: Öğretmen kitaptan seçtiği kısmın çıktısını öğrencilere dağıtabilir ve metindeki önemli yerleri kalın/italik/renkli yazabilir. İF4: Öğretmen adalet, özgürlük, yalnızlık, dostluk, mutluluk, ayrımcılık, toplumsal baskı gibi hayat durumlarının edebî eserlerde felsefi sorgulamaya tabi tutulduğu dizi/film kesitleri, kitap inceleme videoları, blog yazıları gibi içerikler kullanabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen edebî ve felsefi eserlerin hayatın hangi yönlerini aydınlattığı, hangi hayat durumlarında ortak olduğu konusunda öğrencilere çeşitli görsel, sözlü, yazılı ipuçları sunabilir veya kendisi örnek vererek model olabilir. SF2: Öğretmen, öğrenciler venn diyagramını doldururken dersin başında oluşturdukları anlam çözümleme tablosunu hatırlatıcı olarak tahtaya yansıtabilir. Eğer desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tabloyu çıktı olarak vermişse tablodan yararlanabileceklerini hatırlatabilir ve akran desteği sağlayabilir. SF3: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir. Ayrıca desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere venn diyagramını doldururken ve kontrol ederken akran desteği sağlayabilir veya yönerge kartları verebilir. SF4: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ek süre verebilir, öğrencilerden örnek eser ismi gelmediğinde güncel/popüler kitaplardan kendisi örnek verebilir veya görsel/yazılı/işitsel ipuçları sunabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerden ödev olarak; çizim, kavram karikatürü, sunum, afiş, poster, web 2 araçlarında bir materyal hazırlamalarını da isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Senin Kurgun
Konu	Edebiyat ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	b) Edebiyat-felsefe ilişkisi temelinde oluşan soru ve problemlerin hayatla ilişkisini değerlendirir.
Materyaller	• Kalem, Tahta • Anlam Çözümleme Tablosu • Venn Diyagramı • “Kutadgu Bilig” den seçilmiş pasaj • Felsefi temaları gösteren yazılı materyaller (kitap kısımları)
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, anlam çözümleme tablosu, venn diyagramı, Sokratik Tartışma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru-Cevap: Öğretmen edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkinin hayatla olan bağlantısını, edebiyat ve felsefe arasındaki benzerlikleri/farklılıkları belirlemek için soru-cevap etkinliği yapar. Anlam Çözümleme Tablosu: Öğretmen edebiyat ve felsefe arasındaki benzerlikleri/farklılıkları göstermek için anlam çözümleme tablosu kullanır. Grafik Düzenleyici (Venn Diyagramı): Öğretmen öğrencilere Kutadgu Bilig eserinden seçmiş olduğu kısma ait metnin felsefi ve edebi benzerliklerini/farklılıklarını belirlemeleri için venn diyagramını verir. Sokratik Tartışma: Öğretmen, öğrencilerin eser ve felsefi tema eşleştirmesi yapabilmesi için sokratik tartışma ortamı oluşturur.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen, "Bugün edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkinin hayatla nasıl bağlantılı olduğunu tartışacağız." diyerek günün konusunu belirtir ve neden bu konunun önemli olduğunu açıklar. Öğretmen öğrencilere aşağıdaki soruları yönelterek derse başlar: 1. Soru: Edebiyat ve felsefe arasındaki benzerlikler/farklılıklar nelerdir? Öğretmen edebiyat ve felsefe arasındaki benzerlikler/farklılıklar için oluşturduğu anlam çözümleme tablosunu akıllı tahtaya yansıtır. Tablonun satır kısmında “Edebiyat” ve “Felsefe” başlıkları; sütunlarında ise edebiyat ve felsefe arasındaki benzerlikleri/farklılıkları içeren başlıklar yer alır. Öğretmen öğrencilerin verdiği cevapları uygun kutucuklara işaretler (İF1). Öğretmen tabloyu doldurduktan sonra öğrencilere ikinci soruyu sorar ve cevapları alır. 2. Soru: Edebî ve felsefi eserler, insan hayatının hangi yönlerini aydınlatır? Hangi hayat durumları edebiyat ve felsefe için ortaktır? (SF1) Tahtadaki tablo ve diğer soruya verilen cevaplar üzerinden edebiyat ve felsefenin benzer/farklı yönlerinin neler olduğuna dair bir sonuca ulaşılır.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Etkinliğin devamında öğretmen Yusuf Has Hacib'in "Kutadgu Bilig (Mutluluk Bilgisi)" adlı eserinin hangi amaçla yazılmış olduğunu, hangi felsefi içeriği barındırdığı ve edebi değeri hakkında sözel olarak genel ve kısa açıklamalarda bulunur **(İF2)**.

Daha sonra öğretmen Yusuf Has Hacib'in "Kutadgu Bilig" adlı eserinden seçmiş olduğu bölümü etkileşimli tahtaya yansıtır **(İF3)**. Metin öğretmen ya da bir öğrenci tarafından okunur. Okunduktan sonra öğretmen, öğrencilerin metni bir süre incelemeleri için vakit verir. Tüm öğrenciler metni inceledikten sonra öğretmen "Hepiniz metni incelediniz. Şimdi sizlere dağıtacağım bu metne yönelik hazırlamış olduğum venn diyagramını dolduracaksınız. Metnin edebi unsurlarını 'Edebî', felsefi unsurlarını 'Felsefî'; hem edebî hem felsefi olan unsurları da 'Ortak' yazan bölüme yazmanızı istiyorum." der **(SF2)**. Tüm öğrenciler verilen diyagramı doldurduktan sonra öğretmen önceden hazırlamış olduğu boş venn diyagramını etkileşimli tahtaya yansıtır. Ardından öğretmen gönüllü öğrencilerin katılımıyla venn diyagramını doldurur. Öğrencilerden kendilerinin doldurduğu venn diyagramını tahtada doldurulmuş diyagrama bakarak kontrol etmelerini ister **(SF3)**. Öğrenciler kontrollerini yaptıktan sonra öğretmen gerekli dönütleri sağlar.

Sonrasında öğretmen öğrencilere edebî eserlerin insanın; duygusal, zihinsel, ruhsal dünyasına derinlemesine bir bakış sunduğunu ve genellikle felsefi temaların işlendiğini söyler. Adalet, özgürlük, yalnızlık, dostluk, mutluluk, ayrımcılık, toplumsal baskı gibi hayat durumlarının edebî eserlerde felsefi sorgulamaya tabi tutulduğunu örnekler vererek açıklar (Örneğin; "Toplumsal denetim/özgürlük", "yalnızlık/anlamsızlık", "ırkçılık/ayrımcılık" konulu içerikler) **(İF4)**. Öğretmen öğrencilere bugüne kadar okumuş oldukları eserler içinden dikkatlerini çeken bir eser ve felsefi tema eşleştirmesi olup olmadığını sorar. Düşünmeleri için süre verir. Süre bittiğinde öğretmen öğrencilerden cevapları almaya başlar **(SF4)**. Sesli bir şekilde yanıtları alır ve aldığı yanıtları tahtaya yazar. Tahtada yer alan metin - tema eşleşmeleri üzerine bir Sokratik Tartışma ortamı oluşturur.

Tartışmayı,

- Okuduğunuz bu eserde ilgili kavram nasıl işlenmiştir?
- Okuduğunuz bir eserdeki felsefi temalar, sizin hayatınızda karşılaştığınız durumlarla nasıl örtüşüyor veya farklılık gösteriyor?

gibi sorularla kurgular.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilerden seçtikleri bir hayat durumu hakkında kısa bir metin yazmalarını ister. Öğretmen metinleri felsefi metin yazımı, performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirir **(ÜF1)**.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Gereklinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- ÖĞrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- ÖĞrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama. (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 24

TEMA: EDEBİYAT VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi problemleri çözümler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin edebiyat ve sanat kavramlarını, edebî metin türlerini, estetik ve sanat felsefesinin temel kavram ve problemleri ile dil, düşünce ve mantık ilişkisini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Edebiyata ilgi duymayan öğrencilerin edebi eserleri inceleme çalışmasına katılımı yüzeysel olabilir. Bu noktada eser türlerinden kendilerine en yakın hissettiklerini seçmeleri sağlanabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen derse edebi ve felsefi metin getirip okuyabilir, edebi ve felsefi metne örnek bir video izletebilir veya sesli kitap dinletebilir. İF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tahtaya yazacağı alıntıyı çıktı olarak verebilir ve çıktı sayfasına alıntı sonunda soracağı soruya yönelik ipuçları ekleyebilir. Ayrıca öğretmen desteğe ihtiyaç öğrencilere akran desteği sağlayabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere grup içinde çalışacak konuları ve grup çalışmasında izleyeceği adımları açıklayan yönerge kartları verebilir. Ayrıca öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere sözel ipuçları verebilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere vereceği metinlerde öğrencilerin analiz etmesine yönelik kısımları kalın/italik/renkli şekilde yazabilir, öğrencilere kendisi okuyabilir veya bir arkadaşının okumasını sağlayabilir. SF3: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencileri uyumlu çalıştığı akranlarıyla eşleştirebilir. SF4: Öğretmen öğrencilerden kavram haritası, şematik düzenleyici kullanmalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere metin inceleme tablosunu nasıl dolduracaklarına yönelik bilgi kartları verebilir ve akran desteği sağlayabilir. ÜF2: Öğretmen öğrencilerden bir edebî bir de felsefi metin bulmalarını ve metin inceleme tablosundan, kontrol listesinden yararlanarak kendi değerlendirme ve analizlerini yapmalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen Jigsaw tekniği etkinliği için sıraları/masaları fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği şekilde düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen uzman grupları oluşturmak için sınıftaki sıraları/masaları fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği şekilde düzenleyebilir. FÖOD3: Öğretmen fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin zihin haritasını asması için akran desteği sağlayabilir ve diğer grupların zihin haritalarını rahat bir şekilde görebilecekleri yerlere asılmasını sağlayabilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Edebiyatla Düşünüyorum
Konu	Edebiyat ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	a) Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi problemleri çözümler.
Materyaller	• Akıllı tahta • Edebî eserlere ait metin çalışma kâğıtları • Metin inceleme tablosu • Renkli karton, renkli kalemler ve yapıştırıcı • Kontrol listesi
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, Jigsaw tekniği, metin inceleme tablosu, zihin haritası ve kontrol listesi yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru - Cevap: Öğretmen edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkiyi, edebiyatın amacının ne olduğunu tartışmak için soru - cevap yöntemini kullanır. Jigsaw: Öğretmen destan, söylev, fıkra, şiir ve roman türündeki metinlerde felsefi kavram, soru ve argümanları uzmanlaşarak analiz etmeleri için bu tekniği kullanır. Metin İnceleme Tablosu: Öğretmen öğrencilerin destan, söylev, fıkra, şiir ve roman türündeki metinlerde felsefi kavram, soru ve argümanları belirlemesi için metin inceleme tablosu kullanır. Zihin Haritası: Öğretmen öğrencilerin edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkiye yönelik olarak ders boyu öğrendiklerini zihin haritasıyla sunmaları ister. Kontrol Listesi: Öğretmen tüm grupların birbirlerinin hazırladığı metin inceleme tablosu ve zihin haritasını kontrol listesi ile değerlendirmelerini ister.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen sınıfı selamladıktan sonra tahtaya büyük harflerle "EDEBİYAT VE FELSEFE" yazar ve öğrencilerine dönerek "Merhaba çocuklar! Bugün sizlerle edebiyat ve felsefe arasındaki ilişkiye biraz daha yakından bakacağız. Sizce edebiyatın amacı nedir?" diye sorar ve cevaplardan önemli gördüklerini basit bir şekilde tahtaya yazar (İF1). Öğrencilerden gelebilecek olası yanıtlar şunlardır: • Duyguları ifade etmek. • Hikâyeler anlatmak. • Eğlendirmek. • Hayatı anlamak. Öğretmen cevapları aldıktan sonra "Harika! Bu söyledikleriniz edebiyatın farklı yönlerini kapsıyor. Peki, felsefenin amacı nedir?" diye sorar ve cevaplardan önemli gördüklerini tahtaya yazar.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Öğrencilerden gelebilecek olası yanıtlar şunlardır:

- Hayatı ve evreni anlamak.
- Doğruyu ve yanlış sorgulamak.
- Derin düşünceler geliştirmek.
- Hakikati bulmak.

Bunun üzerine öğretmen: "Çok güzel! Öncelikle tahtaya yazacağım şu alıntıya bir göz atalım: "Edebiyat, bir toplumun yaratıcılığını ve duygusal derinliğini yansıtırken felsefe, bu yaratıcılığın düşünsel ve analitik bir şekilde incelenmiş hâli olarak karışımıza çıkar." cümlesini yazar ve okur ve "Bu ne anlama geliyor sizce?" diye sorar (İF2). Öğrencilerden gelen önemli gördüğü cevapları yine tahtaya yazar.

Olası cevaplar şunlardır:

- Edebiyat hayal gücünü kullanarak dünyalar yaratır.
- Felsefe bu dünyaları sorgular ve anlamaya çalışır.
- İkisi de insan düşüncesinin farklı yollarla ifadesidir.

Öğretmen "Evet, çok doğru. Nasıl ki bir roman, şiir, hikâye vb. edebî eserlerde duygularımızı ve insan doğasının derinliklerini görüyorsak felsefi metinlerde de düşünsel sorgulamaları ve hayata dair kapsayıcı bilgileri görürüz. Şimdi hep beraber bu bilgileri daha da detaylandıracağız." der ve ders etkinliği olarak Jigsaw tekniğinin adımlarını ve uygulama sürecini çocuklara anlatır.

Giriş Aşaması: Öğretmen öncelikle sınıfı 5 kişilik heterojen gruplara ayırır (FÖÖD1). Grupların oluşturulmasının ardından öğretmen gruplara çalışılacak konuyu tanıtır ve nasıl çalışacaklarını anlatır. (SF1). Her grupta farklı konularda çalışacak öğrencileri belirler. Her bir öğrenciye daha önce hazırlamış olduğu Türk edebiyatında yer alan ve en fazla yüzer kelimedenden oluşan destan, söylev, fıkra, şiir, roman türünde metinler dağıtır. Öğrencilerden bu edebî metinlerdeki felsefi tema, kavram, soru ve argümanları analiz etmelerini ister (SF2). Her öğrenci metni okuduktan sonra aşağıdaki tablo çerçevesinde soruları yanıtlar (ÜF1).

Metin İnceleme Tablosunun Genel Yapısı:

Metin Parçası:	
Felsefi Tema:	
Felsefi Kavram:	
Felsefi Soru:	
Felsefi Argüman:	

Uzman Araştırması Aşaması: Uzman araştırması sürecinde aynı konuyu çalışacak öğrenciler birlikte yeni bir grup oluştururlar (FÖÖD2). Uzman gruplar aynı konuya odaklanarak bilgi ve fikir alışverişinde bulunurlar (SF3). Kendi gruplarında destan, şiir, roman, söylev ve fıkra çalışan öğrenciler yeni bir grup olarak bir araya gelirler ve fikirlerini tartışırlar.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

2.DERS

Raporun Hazırlanması ve Yeniden Formatlama Aşaması: Bu aşamada uzman gruplardaki öğrenciler ilk gruplarına döner. Uzmanlaşmış öğrenciler artık uzmanlık alanlarına ilişkin bilgileri grup arkadaşlarına aktarır. Öğrenciler ayrıntılı tartışmalarla konuyu iyice kavrar. Fikir alışverişinde bulunarak tüm grubun konuyu öğrenmesini sağlar. Her uzman öğrenci konusunu anlattıktan sonra ve tüm grup üyelerinin öğrendikleri konulara ilişkin metin inceleme tablolarını hazırlamasıyla bu adım tamamlanır.

Tamamlama ve Değerlendirme: Tüm öğrencilerin öğrenmesini pekiştirmek için öğretmen her gruptan kendi çalışmasını zihin haritası şeklinde sunmasını ister (**SF4**). Hazırlanan zihin haritaları öğretmene sunulur. Öğretmen zihin haritalarını inceler ve dönütler verir. Gerekli düzeltmeler öğrenciler tarafından yapılır ve tamamlanan zihin haritaları sınıfa asılır (**FÖÖD3**). Öğrenciler arkadaşlarının hazırladığı zihin haritalarını inceler.

Öğretmen "Harika bir çalışma yaptınız çocuklar! Şimdi her grup diğer grupların hazırladığı metin inceleme tablosu analizini ve zihin haritasını kontrol listeleri ile değerlendirecek." der ve kontrol listesi sorularını dağıtır. Her grubun değerlendirmesini yapmasının ardından formları toplayıp teşekkür eder ve dersi bitirir (**ÜF2**).

Kontrol Listesi: Aşağıda verilen kontrol listesiyle veya kendi hazırlayacağınız benzer bir kontrol listesiyle değerlendiriniz.

MADDE	EVET	HAYIR
1. Metin türü doğru belirtilmiş mi?		
2. Metindeki felsefi tema doğru tespit edilmiş mi?		
3. Felsefi kavramlar açıkça belirtilmiş mi?		
4. Felsefi soru açıkça belirtilmiş mi?		
5. Felsefi argümanlar açıkça belirtilmiş mi?		
6. Edebî türlerin hepsi zihin haritası üzerinde gösterilmiş mi?		
7. Zihin haritası açık ve anlaşılır mı?		

Değerlendirme

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 25

TEMA: EDEBİYAT VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin edebiyat ve sanat kavramlarını, edebî metin türlerini; estetik ve sanat felsefesinin temel kavram ve problemleri ile dil, düşünce ve mantık ilişkisini bildikleri kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Edebiyata ilgi duymayan öğrencilerin edebi eserleri inceleme çalışmasına katılımı yüzeysel olabilir. Bu noktada eser türlerinden kendilerine en yakın hissettiklerini seçmeleri sağlanabilir. Öğrenciler birbirlerinin sözünü kesmeden dinlemekte duygu ve düşüncelerini ifade etmekte diğer arkadaşlarıyla etkileşim kurmakta zorluk yaşayabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere metinlerle ilgili kitap analiz videoları, ses kayıtları gönderebilir; göndereceği metinlerin önemli yerlerinin altını çizebilir; kalın/italik/renkli yazabilir. İF2: Öğretmen öğrencilere önceden hazırlayıp göndermiş olduğu metinleri veya metinlerle ilgili ipuçlarını (anahtar kelime, görsel vb.) tahtaya yazabilir, dijital platformlar kullanarak yansıtabilir. İF3: Öğretmen hazırladığı not kağıtlarındaki içerik ve yönergelerin yer aldığı argüman geliştirme adımlarını desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye göre kalın/italik/renkli şekilde yazabilir ayrıca dağıtılan not kağıtlarını tahtaya yazabilir, dijital platformlar kullanarak yansıtabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir ve kavramları eşleştirmede kendini sözel olarak ifade edemiyorsa yazılı olarak ifade etmesini isteyebilir. SF2: Öğretmen tartışma sırasında desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yazılı, sözlü ya da görsel ipucu ve anahtar kelimeler sunarak tartışmaya etkin katılım göstermelerini sağlayabilir. SF3: Öğretmen argüman geliştirme adımlarını akış diyagramı üzerinde düzenleyerek şematik hâle getirebilir, gruplara dağıtabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin akış diyagramındaki önemli yerleri kalın/italik/renkli yazabilir, akran desteği sağlayabilir. SF4: Öğretmen grup içi çalışmalarda öğrencilerin felsefi temaları, çeşitli sanatçı ve eserler aracılığıyla yapılan tartışmaya yönelik çalışmalarında şekil anlam tabloları, şematik düzenleyiciler (venn şeması) hazırlamalarını isteyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin özetlemelerini not çıkararak, zihin haritası oluşturarak, şematik düzenleyiciler kullanarak yapmalarını isteyebilir. ÜF2: Öğrenciler oluşturdukları argümanları sınıfın ve okulun imkânları dahilinde dijital platformlarda, afiş, poster, resim, karikatür, broşür şeklinde de hazırlayabilirler.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen yapacağı etkinlik için sınıftaki tahtayı fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrenciler için düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen yapacağı etkinlik için sınıftaki sıraları/masaları grupların ve fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği biçimde düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Edebiyatla Felsefe Yapıyorum
Konu	Edebiyat ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme b) Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Akıllı Tahta • Evde izlemeleri için yazarlar ve filozoflar hakkında kısa videolar • Belirtilen metinlerin özetleri ve önemli bölümleri • Tartışma formu • Öz ve akran değerlendirme formu • Yazım için boş kâğıt ve kalemler • Argüman geliştirme adımlarının yer aldığı çalışma kağıdı • Argüman analizi değerlendirme rubriği
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte kullanılan teknikler; Ters Yüz Öğrenme: Öğretmen öğrencilerin derse hazırlıklı gelmesi için Parmenides, Platon, Yusuf Has Hacib, Edip Ahmet Yükneci, Yunus Emre, Âşık Paşa, F. Dostoyevski, F. Hölderlin, M. Unamuno, A. H. Tanpınar, F. Kafka, J. P. Sartre ve A. Camus'nun eserleri arasından hazırlamış olduğu en fazla yüzer kelimeden oluşan metinleri gönderir. Öğrencilerden bu metinleri evde okumalarını ve kısaca özetlemelerini ister. Soru Cevap: Öğretmen öğrencilere ders süresince konu ile ilişkin çeşitli sorular sorar ve öğrencilerden cevaplar alır. Tartışma: Öğretmen öğrencilerin felsefi temaları çeşitli sanatçı ve eserler aracılığıyla tartışmalarını ister. Esnek Gruplama: Öğretmen argüman geliştirme adımları için sınıfı esnek gruplama stratejisi ile 5 farklı felsefe temasına ilişkin 5 farklı gruba ayırır. Argüman Analizi Değerlendirme Rubriği: Öğretmen öğrencilerin oluşturduğu argümanları değerlendirmek için rubrik ölçeği kullanır.
Uygulama Süreci	Ön Hazırlık (Ters Yüz Öğrenme) 1. Video ve Okuma Görevleri: Öğretmen öğrencilerin derse hazırlıklı gelmesi için Parmenides, Platon, Yusuf Has Hacib, Edip Ahmet Yükneci, Yunus Emre, Âşık Paşa, F. Dostoyevski, F. Hölderlin, M. Unamuno, A. H. Tanpınar, F. Kafka, J. P. Sartre ve A. Camus'nun eserleri arasından hazırlamış olduğu metinleri gönderir. Öğrencilerden bu metinleri evde okumalarını ve kısaca özetlemelerini ister (İF1, ÜF1). Giriş Öğretmen derse girer ve önceden göndermiş olduğu yazılı metinler hakkında "Bu yazarlar ve filozoflardan alıntılanmış metinler sizce hangi felsefi kavramlarla ilgilidir?" sorusunu sorarak tahtaya metinlerle ilgili olan ve ilgili olmayan felsefi kavram-

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ların isimlerini (yalnızlık, sorumluluk, sevgi, nefret, kin, umut, umutsuzluk, acı, sevinç gibi insan varoluşuna ait durumlar) yazar **(İF2)**. Ardından rastgele seçtiği öğrencilere göndermiş olduğu metin ve yazarların hangi felsefi kavram ile ilgili olduğunu sorar. Rastgele seçilen öğrencilerden yazar-felsefi kavram eşleştirmesi yapmalarını ister **(SF1, FÖÖD1)**. Öğretmen eşleştirme yapan öğrencilere dönüt verir.

Daha sonra öğretmen sınıfı esnek gruplama stratejisi ile 5 farklı felsefe temasına ilişkin 5 farklı gruba ayırır **(FÖÖD2)**. Gruplar oluştuktan sonra farklı felsefi temaları çeşitli sanatçı ve eserler aracılığıyla tartışacağız der **(SF2)**. Her bir gruba etkinlik sırasında öğrencilerin yapacakları içerik ve yönergelerin yer aldığı argüman geliştirme adımları çıktısını dağıtır **(İF3)**. Yapacakları çalışmada argüman geliştirme aşamasında bu adımlara uygun olarak çalışmalarına başlamalarını ister **(SF3)**.

Argüman geliştirme adımları:

1. Metni Anlama

- Metni dikkatle okuyunuz: Edebî metni dikkatlice okuyun.
- Metindeki önemli noktaları not alınız: Ana konuları, ilginç olayları ve karakterlerle ilgili önemli noktaları not edin.

2. Soruyu Anlama

- Soruyu inceleyiniz: Felsefi soruyu dikkatlice okuyun ve ne sorduğunu anlayın.
- Metnin ana kavramlarını belirleyiniz: Metnin ana noktalarını (örneğin, sorumluluk, sevgi, nefret, umut, umutsuzluk, sevinç, adalet, mutluluk) bularak altını çizin.

3. Metinle İlişkilendirme

- İlgili kısımları bulunuz: Metinde soruyla ilgili olabilecek bölümleri belirleyin.
- Bağlantılar kurunuz: Bu bölümlerin soruyla nasıl bağlantılı olduğunu düşünün.

4. Argümanınızı Oluşturma

- Tezinizi belirleyiniz: Soruyu cevaplayacak ana iddianızı belirleyin.
- Destekleyici deliller toplayınız: Metinden tezinizi destekleyecek alıntılar ve örnekler bulun.
- Açıklamalarınızı ekleyiniz: Bu delillerin tezinizle nasıl uyumlu olduğunu kısa ve net açıklamalarla belirtin.

5. Karşı Argümanları Ele Alma

- Farklı görüşleri düşününüz: Soruyu farklı bir bakış açısıyla nasıl yanıtlayabileceğinizi düşünün.
- Yanıt veriniz: Bu farklı görüşlere mantıklı yanıtlar hazırlayın.

6. Yazınızı Yazma

- Giriş: Soruyu tanıttın ve tezinizi belirttin.
- Gelişme: Her paragrafa bir ana fikirle ilgili detaylı açıklamalar ve metinden deliller ekleyin.
- Karşı argümanları ekleyiniz: Karşı görüşleri ve bunlara verdiğiniz yanıtları yazın.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

7. Gözden Geçirme ve Düzenleme

- Metni tekrar okuyunuz: Yazınızın mantıklı ve anlaşılır olup olmadığını kontrol edin.
- Dilbilgisi ve yazım hatalarına dikkat ediniz: Hataları düzeltiniz.

Gruplar ve Metinler:**1. GRUP: Varlık Felsefesi**

Metin 1: Yunus Emre - *Bana Seni Gerek Seni*

Metin 2: Parmenides - *Varlık ve Birlik Üzerine Fragmanlar*

Metin 3: Albert Camus - *Sisifos Söyleni*

Öğretmen öğrencilere bu metinleri ontolojik açıdan sözel olarak değerlendirmelerini ister. Varlık ve yokluk kavramları, insanın varoluş sebebi gibi konular üzerine tartışmalar yapılır. Öğrenciler Yunus Emre'nin "Bana Seni Gerek" kavramının, Parmenides'in varlık görüşlerinin ve Camus'nun "absürt" kavramının hangi varoluşsal sorulara yanıt aradığına dair tartışma yapar (SF4). Yaptıkları tartışma sonuçlarından yola çıkarak "İnsanın varoluşunun anlamı ve amacı nedir?" sorusunu cevaplamaya yönelik grupta argüman geliştirme adımlarından faydalanarak argümanlarını oluştururlar (ÜF2).

2. GRUP: Adalet ve Ahlak Felsefesi

Metin 1: Platon - *Devlet*

Metin 2: Yusuf Has Hacib - *Kutadgu Bilig*

Metin 3: Edip Ahmet Yükneki - *Atabetü'l Hakayık*

Öğretmen öğrencilere ahlaki değerler, erdemler ve adalet kavramları üzerinden metinleri sözlü olarak değerlendirmelerini ister. Öğrenciler Platon, Yusuf Has Hacib ve Edip Ahmet Yükneki'nin ahlak felsefesi ve adalet anlayışlarını tartışır. Platon'un ideal devlet modeli ile Yusuf Has Hacib ve Edip Ahmet Yükneki'nin erdem ve adalet üzerine görüşlerini tartışarak karşılaştırır (SF4). Ve yaptıkları tartışma sonuçlarından yola çıkarak "Adil ve erdemli bir toplum ve yönetimi nasıl oluşturabiliriz, bireylerin bu toplum içindeki rolü ve sorumlulukları nelerdir?" sorularını cevaplamaya yönelik grupta argüman geliştirme adımlarından faydalanarak argümanlarını oluştururlar (ÜF1).

3. GRUP : Varoluşçuluk ve İnsan İlişkileri

Metin 1: Jean-Paul Sartre - *Bulanık*

Metin 2: Franz Kafka - *Dönüşüm*

Metin 3: Fyodor Dostoyevski - *Suç ve Ceza*

Öğretmen öğrencilere varoluşçu kavramlar, insanın anlamsızlık ve özgürlük arayışı üzerine tartışmalar yapmalarını ister. Öğrenciler Sartre'in ve Kafka'nın varoluşçuluğa dair fikirlerini, Dostoyevski'nin insanın anlam arayışını tartışır. Özellikle "bulanık", "dönüşüm" ve "suç-ceza" kavramları üzerine tartışır (SF4). Yaptıkları tartışma sonuçlarından yola çıkarak "İnsanın özgürlüğü, kimliği ve ahlaki sorumluluğu arasında nasıl bir ilişki vardır?" sorusunu cevaplamaya yönelik grupta argüman geliştirme adımlarından faydalanarak argümanlarını oluştururlar (ÜF1).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

4. GRUP: Zaman ve Metafizik

Metin 1: Ahmet Hamdi Tanpınar - *Huzur*

Metin 2: Friedrich Hölderlin - Hyperion- *Yunanistan'da Bir Münzevi*

Metin 3: Friedrich Nietzsche - *Böyle Buyurdu Zerdüş*

Öğretmen öğrencilerden metafizik, zaman, ruhun ölümsüzlüğü ve güzellik kavramlarından yola çıkarak metinleri sözel olarak değerlendirmelerini ister. Öğrenciler Tanpınar, Hölderlin ve Nietzsche'nin estetik ve metafizik görüşlerini tartışır. Özellikle zaman, güzellik ve ruhun doğası üzerine derinlemesine düşünceler geliştirmeleri için tartışılır **(SF4)**. Yaptıkları tartışma sonuçlarından yola çıkarak "İnsanın bireysel ve toplumsal olarak huzuru, özgürlüğü nasıl sağlanır; bu yolculukta karşılaşılan en büyük içsel ve dışsal engeller nelerdir?" sorularını cevaplamaya yönelik grupta argüman geliştirme adımlarından faydalanarak argümanlarını oluştururlar **(ÜF1)**.

5. GRUP: Kendinin Bilgisi

Metin 1: Sokrates - *Kendini Bil!*

Metin 2: Yunus Emre - *İlim ilim bilmektir*

Metin 3: F. Nietzsche - *Ahlakın Soy Kütüğü Üstüne: Bir Kavga Yazısı*

Metin 4: A. Camus - *Sisifos Söyleni*

Kendini bilmenin imkânı, doğası ve sınırları üzerine metinlerin analizi yapılır. Öğrenciler Sokrates, Yunus Emre, Nietzsche ve Camus'nun "kendini bilme" üzerine görüşlerini tartışır **(SF4)**. Yaptıkları tartışma sonuçlarından yola çıkarak "Bireyin kendini tanıma ve anlam arayışı; bilgisi, ahlaki değerleri ve yaşamın anlamı ile nasıl ilişkilidir?" sorularını cevaplamaya yönelik grupta argüman geliştirme adımlarından faydalanarak argümanlarını oluştururlar **(ÜF1)**.

Öğrenciler argümanlarını oluşturduktan sonra diğer gruplar için kendi argümanlarını yazdıkları formu çoğaltıp birer adet dağıtırlar. Her masa bu işlemi yaptığında her masada kendilerinin dışında çalışma yapan 4 masanın geliştirdiği 4 farklı argüman formu bulunur. Bu aşamada her grup bu dört formu aşağıda verilen ölçüte göre grupça ortak karar vererek değerlendirir. Öğrenciler değerlendirdiği grup argümanlarının altına görüşlerini not eder ve diğer gruba verir. Her grup argümanlarına dair yapılan değerlendirme notlarını inceler, argümanlarını gözden geçirir, gerekli düzeltmeleri yapar ve çalışma kağıtlarını öğretmene teslim eder. Öğretmen ders süresince yapılan çalışmaları özetler ve insan varoluşuna ait durumların felsefi açıdan ele alınmasında edebî dile başvurulmasının güçlü ve zayıf yönlerinin neler olabileceğine dair öğrencilerden kısa cevaplar alır. Ardından dersi bitirir. Bir sonraki derste ise, inceleyip dönütleri not ettiği çalışma kağıtlarını gruplara teslim eder.

Her argüman önce akran grubu sonra da öğretmen tarafından aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilir:

Değerlendirme

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Argüman Analizi Değerlendirme Rubriği

Ölçütler	Mükemmel(4)	İyi(3)	Orta(2)	Zayıf(1)	Eksik(0)	Puan
1. Argümanın Açıklığı:	Argüman açık, net ve kolayca anlaşılır, merkezi iddia belirgindir.	Argüman genel olarak anlaşılır, merkezi iddia belirgin ama bazı kısımları karmaşık olabilir.	Argüman oldukça belirsiz, merkezi iddia zor fark edilir.	Argüman biraz belirsiz, merkezi iddia anlaşılabilir ama açık değildir.	Argüman tamamen belirsiz, merkezi iddia yok veya tamamen yanıltıcı.	
2. Mantıksal Tutarlılık:	Argümanın mantıksal yapısı sağlam ve tutarlıdır, her bir adım mantıklı bir şekilde önceki adımla ilişkilidir.	Argümanın genel mantığı sağlamdır ama bazı adımlar tam olarak açıklanmamış veya tutarsızdır.	Argümanın mantığında belirgin boşluklar veya tutarsızlıklar vardır.	Argüman mantıksal olarak zayıf, birden fazla tutarsızlık veya mantık hatası içerir.	Argüman tamamen mantıksız, mantık hataları belirgin ve yaygındır.	
3. Delil ve Destekleyici Bilgiler:	Delil güçlü, çeşitli ve iyi belgelenmiş, argümanı güçlü bir şekilde destekler.	Delil genel olarak güçlü ve çeşitli; bazı kısımlar daha fazla destekle güçlendirilebilir.	Delil sınırlı ve genellikle yeterli ancak argümanı tam olarak desteklemeyebilir.	Delil zayıf ve yetersiz, argümanın çoğunu desteklemez.	Delil eksik veya tamamen yetersiz, argümanı neredeyse hiç desteklenmez.	
4. Karşı Argümanların Ele Alınması	Karşı argümanlar etkili bir şekilde tanımlanmış ve ele alınmış, zayıf yönleri iyi açıklanmış.	Karşı argümanlar tanımlanmış ve genellikle iyi ele alınmış, bazı zayıflıklar daha iyi açıklanabilir.	Karşı argümanlar kısaca ele alınmış ancak bazen yüzeysel veya eksik olabilir.	Karşı argümanlar zayıf bir şekilde ele alınmış veya önemli bir kısmı göz ardı edilmiş.	Karşı argümanlar tamamen göz ardı edilmiş veya çok yetersiz bir şekilde ele alınmış.	
5. Eleştirel Düşünme ve Yaratıcılık:	Argüman derinlemesine eleştirel düşünme ve yaratıcılık gösterir, yeni ve içgörülü fikirler sunar.	Argüman genel olarak eleştirel düşünme ve yaratıcılık gösterir, bazı yeni fikirler içerir.	Argüman sınırlı eleştirel düşünme ve yaratıcılık gösterir, çoğunlukla bilinen fikirlere dayanır.	Argüman çok az eleştirel düşünme ve yaratıcılık gösterir, yeni fikir içermez.	Argüman eleştirel düşünme ve yaratıcılık göstermez, tamamen basmakalıp ve sıradan fikirler içerir.	
6. Sunum ve Organizasyon	Argüman iyi organize edilmiş ve net bir şekilde sunulmuş, yapı kolayca takip edilebilir.	Argüman genellikle iyi organize edilmiş ama bazı kısımlar kafa karıştırıcı olabilir.	Argüman biraz dağınık ve takip etmesi zor; organizasyon eksiklikleri var.	Argüman oldukça dağınık ve takip etmesi çok zor, yapı eksik.	Argüman tamamen dağınık ve anlaşılması neredeyse imkânsız, yapı yok.	

Değerlendirme ve Geri Bildirim

- Toplam Puan: __ / 24
- Geri Bildirim:
- Güçlü Yönler:
- Geliştirilmesi Gereken Alanlar:
- Öneriler:

Kullanım Talimatları:

1. Her Kriterin Değerlendirilmesi:
 - Yukarıdaki tabloyu kullanarak her bir kriter için 0 ile 4 arasında bir puan verin.
2. Toplam Puanın Hesaplanması:
 - Her bir kriterin puanını toplayarak toplam puanı hesaplayın. Örneğin her kriter için maksimum 4 puan üzerinden toplamda 24 puan mümkündür.
3. Geri Bildirim Sağlama:
 - Güçlü yönleri vurgulayarak öğrenci veya katılımcının motivasyonunu artırın.
 - Geliştirilmesi gereken alanları net bir şekilde belirleyerek nasıl daha iyi olunabileceğine dair önerilerde bulunun.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

**Kullanılan Evrensel
Tasarım Ögeleri**

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- ÖĞrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturun ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 26

TEMA: HAYATIN ANLAMİ

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.5.1. Hayatın anlamına ilişkin felsefi soru ve problemleri anlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Hayatın anlamına ilişkin felsefi soru ve problemleri açıklar.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin varlık felsefesi temel problemlerinden varoluşçuluk akımını, ahlak felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri kabul edilir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenci hayatın anlamı ve kendi yaşamıyla ilgili ilişkilendirmeler yapması için sorulan sorulara ilk başta yüzeysel cevaplar verebilir. Öğrencinin yüzeysel cevaplarını derinleştirmek için yönlendirici sorular sormak gerekir. Öğrenci kendi hayatı ve düşünceleri hakkında konuşmaktan çekinebilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen şiiri akıllı tahtaya yansıtabilir veya öğrencilerden isteyene söz vererek okutabilir. Eğer varsa şiirin bestelenmiş hâli akıllı tahtadan veya dijital platformlar üzerinden açılarak dinlenebilir. İF2: Öğretmen eğer okulun kuralları izin veriyorsa bu süreçte öğrencilerin tablet veya telefonla araştırma yapmalarına izin verebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen oylama sonucu seçilen 3 sorunun cevaplandırılması için rulman veya konuşma halkası tekniği kullanabilir. SF2: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencileri anlaştığı akranlarıyla veya başarılı öğrencilerin olduğu uzman grupla eşleştirebilir. SF3: Öğretmen özetleme sırasında görsel, yazılı içerikler, şematik düzenleyiciler kullanabilir. SF4: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerin düşüncelerini ve eşleştikleri arkadaşlarıyla yaptıkları konuşmaların sonuçlarını yazılı olarak paylaşmalarını isteyebilir. ÜF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin sesli günlük tutmalarını veya sesi yazıya döken uygulamalar kullanarak günlük veya mektup yazmalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen etkinliği gerçekleştirmek için sınıftaki masaları/sıraları ikili gruplar olacak ve grupların rahat bir biçimde hareket edebilecekleri şekilde düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen etkinliği gerçekleştirmek için sınıftaki masaları/sıraları grupların çember veya U düzeninde olacakları biçimde düzenleyebilir. Gruplar arası mesafeyi fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahatça hareket edeceği şekilde ayarlayabilir. FÖOD3: Öğretmen etkinliği gerçekleştirmek için sınıftaki masaları/sıraları, 5-6 kişilik grupların arasındaki mesafeyi fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahatça hareket edeceği şekilde ayarlayabilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Hayatı Düşün
Konu	Hayatın Anlamı
Öğrenme Hedefleri	a) Hayatın anlamına ilişkin felsefi soru ve problemleri açıklar.
Materyaller	• Büyük poster kağıtları veya dijital araçlar • Felsefi metinlerden kısa bölümler veya örnek olaylar • Günlük yazma kâğıtları ve kalemler • Değerlendirme formları
Süre	3 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte düşün-eşleş-paylaş, örnek olay, etkileşimli günlükler, öz ve akran değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Düşün-Eşleş-Paylaş: Öğretmen öğrencilere mutluluk, varoluş ve kendi olmaya dair açık uçlu soruların yer aldığı çalışma kağıdı verir ve öğrencilerin bu soruların cevaplarını bulmaları için düşün-eşleş-paylaş tekniğini kullanır. Örnek Olay: Öğretmen hayatın anlamına yönelik ve öğrencilerin kendi hayatlarından benzer deneyimleri bulabilmeleri için örnek olay tekniğini kullanır. Etkileşimli Günlük: Öğretmen derste uyguladıkları tartışmalardan yola çıkarak öğrencilerden, "Hayatın anlamına yönelik deneyimlerimi anlatıyorum." konulu bir günlük yazmalarını ister. Öz Değerlendirme: Öğretmen öğrencilerin yazdıkları günlükleri kendilerinin değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu kullanır. Akran Değerlendirme: Öğretmen öğrencilerin birbirlerinin yazdıkları günlükleri değerlendirmeleri için akran değerlendirme formu kullanır.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen selam verdikten sonra "Hayatın Anlamı" isimli yeni bir üniteye başladıklarını söyleyerek dersi açar. Bu dersin temasından ve amaçlarından kısaca söz eder. "Bugünkü dersimizin amacı hayatın anlamına ilişkin temel felsefi soru ve problemleri anlamaktır. Hayatın anlamı nedir, Hayatın bir amacı var mıdır, Ben kimim, İnsan olmak ne demek, bu gibi sorular, insanlığın tarih boyunca üzerinde durduğu ve çeşitli yanıtlar aradığı önemli felsefi sorulardır. Bu derste bu soruları ele alarak onları kendi yaşam deneyimlerimizle ilişkilendirmeyi amaçlayacağız." açıklamasını yapar. Bu tema etrafında yorumlanabilecek bir şiiri öğrencilere okur (İF1). Aşağıda kullanılacak şiir örneği verilmiştir: Uzun İnce Bir Yoldayım Uzun ince bir yoldayım Gidiyorum gündüz gece Bilmiyorum ne hâldeyim Gidiyorum gündüz gece

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece

Uykuda dahi yürüyom
Kalmaya sebep arıyom
Gidenleri hep görüyom
Gidiyorum gündüz gece

Kırkdokuz yıl bu yollarda
Ovada dağda çöllerde
Düşmüşem gurbet ellerde
Gidiyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
Irak görünür görünce
Yol bir dakika mikdarınca
Gidiyorum gündüz gece

Şaşar Veysel işbu hâle
Gâh ağlaya gâhi güle
Yetişmek için menzile
Gidiyorum gündüz gece

Şiirin ardından öğrencilere mutluluk, varoluş ve kendi olmaya dair açık uçlu sorular tahtaya yansıtılır.

Örnek sorular:

1. İnsan varoluşunun amacı sizce nedir? Neden burada olduğumuzu nasıl açıklarsınız?
2. Hayatın anlamını nasıl bulabilirsiniz? Anlam arayışı sizce mutluluğa ulaşmada önemli bir rol oynar mı?
3. İnsan hayatının önemi nedir?

Öğretmen bu soruları temaya uygun olarak değiştirebilir.

Öğretmen öğrencilerin soruları okuyup düşünmesi için 1-2 dakika süre verir. Ardından bu sorulardan 1 tanesini sınıf oylaması ile seçeceklerini ve daha sonra da seçilen 1 sorunun cevaplarını araştırmak için düşün-eşleş-paylaş tekniğini kullanacaklarını söyler, tekniğin aşamalarını ve uygulamasını aktarır **(SF1)**.

Oylama ile soruların seçiminden sonra etkinliği başlatır.

Birinci aşama olan “düşün” aşamasında her öğrenci bireysel olarak seçilen soru üzerine düşünür ve cevaplarını not alır **(İF2)**.

Ardından ikinci aşama olan “eşleş” aşamasında her öğrenciyi bir başka öğrenciyle eşleştirerek ikili gruplar olmalarını sağlar **(FÖOD1, SF2)**. Eşler soruya verdikleri cevapları karşılıklı olarak birbirlerine anlatır ve tartışırlar.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Bu aşama tamamlandıktan sonra öğretmen tekniğin son aşaması olan “paylaş” aşamasına geçer, ardından öğrencilerden çember veya U şeklinde oturmalarını ister (**FÖOD2**). Gönüllü öğrencilerden başlayarak öğrencilerin düşüncelerini ve eşleştikleri arkadaşlarıyla yaptıkları konuşmaların sonuçlarını paylaşmalarını ister (**ÜF1**). Öğretmen bir ders boyunca yaptıklarını, değindikleri kavramları, problemleri ve bu problemlere verilen cevapları öğrencilere kısaca özetleyerek dersi bitirir (**SF3**).

2.DERS

Giriş

Öğretmen işlenen son dersi kısaca hatırlatıp bu derste örnek olay ve etkileşimli günlük tekniği ile dersi işleyeceklerini söyler, örnek olay tekniğini kısaca tanıtır.

Hayatın anlamını sorgulayan bir kısa hikâye veya örnek olayı öğrencileriyle paylaşacağını, “Hayatın anlamı nedir, Hayatın bir amacı var mıdır, Ben kimim” gibi çerçeve sorular etrafında şekillenen sorular yönelteceğini söyler. Öğretmen öğrencileri 5-6 kişilik gruplara ayırır (**FÖOD3**). Küçük gruplara ayrılan öğrencilerinden de bu olay ve varsa hayatlarındaki benzer deneyimlerden örnekler vermelerini isteyeceğini dile getirir. Her gruba bir birinden farklı olacak şekilde örnek olay metnini ve sorularını içeren çalışma kağıtlarını dağıtır.

Etkinliğin Uygulanışı

Örnek Olay 1: Zor Bir Karar Anı

Demir'in Büyük Kararı:

Demir üniversiteden yeni mezun olmuş yetenekli bir gençtir ve iki farklı iş teklifi almıştır. Birinci iş teklifi prestijli bir şirkette yüksek maaşlı bir pozisyon olup kariyerinde hızla yükselme fırsatı sunmaktadır. Ancak bu iş Demir'in ailesinden ve arkadaşlarından uzak bir şehirde yer almaktadır ve çalışma saatleri oldukça yoğundur. İkinci iş teklifi ise Demir'in kendi yaşadığı şehirde bir sivil toplum kuruluşunda daha düşük maaşlı ama topluma faydalı projelerde çalışmayı içermektedir. Demir kendisini büyük bir ikilem içinde bulur. Bir yandan kariyerine odaklanmayı isterken diğer yandan sevdiklerinden uzak kalmak ve anlamlı bir işte çalışmak arzusunu dengelemeye çalışmaktadır.

Sorular:

1. Demir'in karşılaştığı bu durum hayatın anlamı ve amacı ile ilgili hangi soruları gündeme getirir?
2. Siz Demir'in yerinde olsaydınız nasıl bir karar verirdiniz. Nedeniyle açıklayınız.
3. Demir'in bu durumu kendi yaşamınızla nasıl ilişkilendirebilirsiniz? Sizin de benzer bir kararla karşılaştığınız bir an oldu mu?

Örnek Olay 2: Birini Kaybetmek

Zeynep'in Yas Süreci:

Zeynep çok sevdiği büyükbabası Ahmet Bey'i kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşamaktadır. Büyükbabası Zeynep'in hayatında hem bir rol model hem de ilham kaynağı olmuştur. Onunla geçirdiği güzel anlar, sohbetler ve ona verdiği hayat dersleri Zeynep için çok değerlidir. Ahmet Bey'in ölümü Zeynep'in hayatın geçici doğasını ve ölüm kavramını sorgulamasına neden olur. Zeynep büyükba-

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

basının kaybıyla baş etmeye çalışırken yaşamın anlamı hakkında derin düşüncelere dalar.

Sorular:

1. Zeynep'in yaşadığı bu olay sizce hangi felsefi soruları gündeme getirir?
2. Zeynep büyükbabasının kaybı karşısında hayatının anlamını nasıl yeniden değerlendirebilir?
3. Sizin de benzer bir kayıp yaşadığınız bir an oldu mu? Bu olay sizin hayatınızın anlamı hakkında düşüncelerinizi nasıl etkiledi?

Örnek Olay 3: Anlam Arayışı**Mert'in Yolculuğu:**

Mert genç bir müzisyendir ve kendini ifade etmek için müziği kullanmayı seven birisidir. Ancak son dönemde müziğinin yeterince takdir edilmediğini hissetmektedir ve bu durum onun kendine olan güvenini sarsmaktadır. Bir gün Mert bir arkadaşının önerisiyle yalnız bir kamp yapmaya karar verir. Doğada geçirdiği zaman boyunca yalnız kalır, düşüncelerini dinler ve doğanın güzellikleri hakkında derinlikli düşünceler geliştirir. Bu süreçte müziğinin anlamı ve hayatının amacı hakkında yeni farkındalıklara ulaşır.

Sorular:

1. Mert'in doğada geçirdiği bu süreç onun hayatının anlamı ve amacı hakkında ne gibi düşünceler geliştirmesine yardımcı olabilir?
2. Mert'in yaşadıkları ile kendi deneyimleriniz arasında nasıl bir bağlantı kurabilirsiniz? Siz de kendinizi yeniden keşfetmek için benzer bir yolculuk yaşadınız mı?
3. Mert'in bu içsel yolculuğu sonunda kazandığı farkındalıklar sizin hayatınıza nasıl bir ışık tutabilir?

Öğrenciler tartışmaları yaptıktan sonra öğretmen gruplardan bir sözcünün yapılan tartışma ve verilen cevaplara dair açıklama yapmalarını ister. Grubun açıklamaları çerçevesinde sunulan bilgiler tüm sınıfta tartışılır. Her grubun açıklamasını yapmasının ardından öğretmen yapılan açıklamaları kısaca özetler ve dersin değerlendirmesini yapar. Bir sonraki ders için bu derste uyguladıkları tartışmalardan yola çıkarak "Hayatın anlamına yönelik kişisel deneyimlerimi anlatıyorum." konulu bir günlük yazmalarını ister (ÜF2).

3.DERS

Öğretmen önceki derste yapılan çalışmaları hatırlatarak derse giriş yapar. Bu derste bir önceki derste ödev verilen günlükler üzerinde "öz" ve "akran" değerlendirme formları ile çalışacaklarını söyler. Öğrencilere ilgili formları dağıtır. İlk olarak her öğrencinin kendi günlüğünü öz değerlendirme formundan yararlanarak değerlendirmesini ister. Bu aşama tamamlandıktan sonra öğretmenin yapacağı öğrenci eşleştirmeleri ile akran değerlendirme formunu uygulamalarını ister (FÖÖD1).

Örnek formlar aşağıdaki gibidir.

Öz değerlendirme için örnek sorular:

1. Yazdığım günlük içeriği hakkında ne düşünüyorum? Hayatın anlamına dair derinlemesine düşündüğümü hissediyor muyum?

Değerlendirme

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

2. Anlattığım deneyim bana hangi duyguları hissettirdi? Bu deneyimden ne öğrendim?
3. Yazarken kendimi ifade etmekte zorlandığım noktalar oldu mu? Eğer olduysa nelerdi ve nasıl aşabilirim?

Akran Değerlendirme İçin Örnek Sorular:

1. Arkadaşımın günlük yazısını hayatın anlamı konusunu yeterince açıklayıcı buldunuz mu? Neden?
2. Arkadaşımın yazısında dikkat çekici bir anekdot, düşünce veya fikir var mıydı? Bu sizin için ne ifade etti?
3. Yazı boyunca arkadaşınızın duygu ve düşüncelerinin samimiyetini hissettiniz mi? Eğer hissettiyseniz bu duygular nasıl aktarıldı?
4. Arkadaşınızın yazısında geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz noktalar neler? (Örneğin açıklayıcı olma, duygu ifade etme vs.)
5. Arkadaşınıza başka hangi soruları sormak istersiniz?

Öğretmen formlar doldurulduktan sonra gönüllü öğrencilerden günlüklerini ve doldurdukları formları sınıfla paylaşmalarını ister. Ardından formları ve günlükleri kendi değerlendirmesini yapmak için toplar. Öğretmen aşağıda verilen ölçütlere göre formları ve günlükleri değerlendirir.

Öğretmenin Kullanabileceği Değerlendirme Ölçütleri:

Derinlik: Günlük yazısında hayatın anlamına dair derin düşünceler yer alıyor mu?

Duygu İfadesi: Öğrenci duygularını açık ve samimi bir şekilde ifade edebilmiş mi?

Bağlantı Kurma: Kişisel deneyim ile genel hayat anlamı arasında mantıklı ve anlamlı bağlantılar kurulmuş mu?

Anekdota Önemi: Anlatılan deneyim veya anekdot yeterince açıklayıcı ve dikkat çekici mi?

Yazım ve İmla: Yazım kurallarına ve imla hatalarına dikkat edilmiş mi?

Samimiyet: Yazının genel tonunda samimiyet ve kişisel dokunaklılık var mı?

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 27

TEMA: HAYATIN ANLAMI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.5.2. Hayatın anlamına ilişkin felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Hayatın anlamına ilişkin felsefi problemleri çözümler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin varlık felsefesi temel problemlerinden varoluşçuluk akımını, ahlak felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri kabul edilir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler “Hayatın Anlamı” konusunu kavramsal olarak anlamakta ve kavramları birbirleriyle ilişkilendirmekte zorlanabilirler. Öğrenciler hayatın anlamına ilişkin felsefi problemler üzerine eleştirel düşünme ve sorgulama yeteneklerini kullanmakta zorlanabilirler. Öğrenciler kendi düşüncelerini, analizlerini ve yorumlarını ifade etmekte zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin video, görsel, dizi/film/kitap kesiti gibi içerikler kullanılabilir. İF2: Öğretmen hayat ağacını doldurmakta zorlanan öğrencilere görsel veya işitsel materyaller sunarak (dersin başında öğretmenin yaptığı örnek hayat ağacı gibi) ipucu sağlayabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için hayatın anlamına yönelik görsel veya işitsel malzemeler sunarak (videolar, anekdotlar, fıkralar, film kesitleri gibi) düşünmelerine yardımcı olabilir. SF2: Öğretmen kavram haritası, kavram ağı, şekil anlam tablosu ve infografik gibi grafik düzenleyicileri de kullanabilir. SF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere soruları sadeleştirerek verebilir, soruların sayısını azaltabilir ve cevaplama yönüne yönelik anahtar kelimelerin yer aldığı ipucu kartları verebilir. SF4: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yarı doldurulmuş bir hayat ağacı tablosu verebilir ve akran desteği sağlayabilir. SF5: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere soru oluşturabilmeleri için yönerge kartları, bilgi notları veya anahtar kelimeler verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğrenciler cevaplarını yazılı olarak ve/veya kısa anahtar kelimeler kullanarak oluşturdukları şematik düzenleyicilerle sunabilirler. ÜF2: Öğretmen öğrencilerin hayatın anlamına yönelik metin yazmalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Kim Ne Anlamış Ki?
Konu	Hayatın Anlamı
Öğrenme Hedefleri	a) Hayatın anlamına ilişkin felsefi problemleri çözümler.
Materyaller	• Tahta • Dijital materyaller • Karton Fon Kâğıdı, Keçeli Kalem • Öz Değerlendirme Formu
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; soru-cevap, hayat ağacı, öz değerlendirme formu yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Soru Cevap: Öğretmen ders süresince anlattığı hikâyeye ve sonrasındaki konular ile ilgili öğrencilere çeşitli sorular yöneltir, cevaplar alır. Hayat Ağacı: Öğretmen öğrencilerin hayatın anlamı ve mutluluk üzerine düşünmelerine teşvik edecek, onları kendi görüş ve argümanlarını geliştirmeye yönlendirecek soruların ve bu konuyla ilgilenmiş olan filozofların görüşlerinin yerleştirildiği bir hayat ağacı oluşturur. Öz Değerlendirme Formu: Öğretmen öğrencilerin hayat ağacı tablosunu ve etkinlik içinde öğrendiklerini öz değerlendirme formuyla değerlendirir.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen öğrencilere derste mutluluk-hayat ilişkisi bağlamında çeşitli filozofların görüşlerini inceleyeceklerini ve bu bağlamda kendi görüş ve argümanlarını ortaya koyacakları bilgisini verir. Daha sonra öğretmen öğrencilerin motivasyonlarını ve derse ilgilerini artırmak için mutluluk-hayat ilişkisine dair şu örnek olay ile derse başlar (İF1): <i>"Bir gün, yaşlı bir adamın dükkanına genç biri gelir ve sorar: 'Bana hayatın anlamını söyleyebilir misiniz?' Yaşlı adam gülümser ve cevap verir: 'Tabii ama önce sana bir görev vereceğim.' Genç adam merakla bekler. Yaşlı adam bir kavanoz getirir ve içine bir miktar taş doldurur. Sonra genç adamdan kavanozu taşımasını ister. Genç adam kolaylıkla kavanozu taşır.</i> <i>Sonra yaşlı adam bir kavanoz daha getirir ve içine kum doldurur. 'Şimdi bu kumla dolu kavanozu taşı.' Genç adam bunu da yapar ancak biraz zorlanır.</i> <i>Yaşlı adam bir kez daha kavanoz getirir, bu sefer ise içine su doldurur. 'Şimdi suyla dolu kavanozu taşı.' Genç adam bunu yapmaya çalışır ancak kavanoz çok ağırdır ve taşıması neredeyse imkânsızdır.</i> <i>Yaşlı adam genç adama gözlerini kavanozlardan ayırmadan bakar ve şöyle der: 'Gördün mü, hayatın anlamı taşıdığın yük değil, taşıdığın yükün nasıl olduğuyla ilgilidir.' Taşlar, sorunlarımızı ve zorluklarımızı temsil eder. Kum, günlük endişelerimizi ve küçük sıkıntılarımızı simgeler. Su ise mutluluğumuzu ve iç huzurumuzu temsil eder. Hayatın anlamı, taşıdığımız yükleri dengelemek ve içimizdeki suyun daima akışını sağlamaktır. Bu şekilde mutluluğu bulabiliriz."</i>

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Öğretmen hikayeyi bitirdikten sonra “Sizce yaşlı adam haklı mı? Gencin yerinde ol-
sanız siz ne cevap verirsiniz?” gibi sorular sorarak öğrencilerin cevaplarını alır **(SF1)**.

Sorulara cevaplar aldıktan sonra öğretmen “Gelin felsefe tarihinde mutluluk-ha-
yat ilişkisine dair ne cevaplar verildiğine bir göz atalım. Bunun için bir hayat ağacı
tablosu yapacağız.” diyerek hayat ağacının nasıl oluşturulacağını ve bu yöntemin
işlevini anlatır **(SF2)**. Öğretmen kendisi tahtaya hayat ağacını çizer, ağacın dal-
larına mutluluk-hayat ilişkisine dair görüşleri olan Konfüçyüs, Sokrates, Epiküros,
Stoa okulu, Augustinus, Fârâbî, İbni Miskeveyh, Yusuf Has Hacıp, Schopenhauer
gibi filozof ve felsefi akım isimlerini yazar. Ağacın köklerine, öğrencilerin hayatın
anlamı ve mutluluk üzerine düşüncelerini teşvik edecek, onları kendi görüş ve ar-
gümanlarını geliştirmeye yönlendirecek ve bu konuyla ilgilenmiş olan filozofların
görüşlerinin temel noktalarını içeren soruları yazar **(SF3)**:

- Mutluluk nedir ve nasıl ölçülebilir?
- Hayatın anlamı kişisel mutlulukla mı sınırlıdır?
- Farklı filozofların mutluluk anlayışları arasındaki temel farklar nelerdir?
- Erdem, haz, güç ve özgürlük kavramları mutluluğu nasıl etkiler?
- Tevekkül, acı ve çile kavramları mutluluğa ulaşmada nasıl bir rol oynar?
- Bireysel mutluluk toplumsal mutlulukla nasıl ilişkilendirilebilir?
- Bencil davranışlar mutluluğu nasıl etkiler ve bunlardan kaçınmak neden önem-
lidir?
- Hayatın anlamını bulmak için hangi felsefi yaklaşımlar izlenebilir?

Soruları yazdıktan sonra sorulardan yola çıkarak filozoflar ve görüşlerle ilgili temel
argümanları yapraklara yazarak hayat ağacını doldurur. Öğrencilerin de filozofla-
ra ve görüşlerine yönelik argümanların yer aldığı hayat ağacı tablosunu doldurma-
larını sağlar **(İF2, SF4)**.

2. DERS

Öğretmen öğrencilerin hayatın anlamı problemini mutluluk bağlamında değer-
lendirmelerini; mutluluğa nasıl ulaşılacağı konusunda erdem, haz, güç, özgürlük,
tevekkül, acı, çile kavramlarını göz önüne alarak kendi hayat ağaçlarını oluşturma-
larını ve köklere en az iki adet soru yazmalarını ister ve öğrencilere bir süre verir
(SF5). Süre tamamlandığında yazmış oldukları soruları kendi görüş ve argüman-
larıyla cevaplamalarını ister **(İF2, ÜF1)**. Öğretmen öğrencilerden gönüllü olanla-
rın soru ve cevaplarını sınıfla paylaşmalarını ister, kavram yanlışlıkları ve öğrenme
eksikleri varsa dönüt verir.

Değerlendirme

Dersin sonunda, Öğretmen “Hayat Ağacı” tablosunu öğrencilerin değerlendirebil-
mesi için öğrencilere “Öz Değerlendirme Formu” dağıtır. Öğrenciler kendi değer-
lendirmelerini tamamladıktan sonra öğretmen öğrencilerin hayat ağacı tablolarını
ve öz değerlendirme formlarını değerlendirmek üzere toplar **(ÜF2)**.

Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri

- Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma.
- Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçe-
nekleri sunma.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

- Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma.
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).
- Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 28

TEMA: HAYATIN ANLAMI

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.5.2. Hayatın anlamına ilişkin felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Hayatın anlamına ilişkin felsefi görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin varlık felsefesi temel problemlerinden varoluşçuluk akımını, ahlak felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri kabul edilir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler tarihsel gelişmelerin düşünce sistemlerinin ortaya çıkışı üzerindeki etkilerini fark etmekte zorluk yaşayabilirler. Öğrenciler düşünürlerin hayatın anlamı üzerine düşüncelerini kendi hayatı üzerinden değerlendirmekte zorluk yaşayabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen varoluşçulukla ilgili genel bilgileri, varoluşçuluğu ortaya çıkartan sosyal-kültürel gelişmeleri ve varoluşçu filozofların üzerinde durduğu genel kavramlara yönelik görsel/işitsel/yazılı (ses kayıtları, dizi/film/belgesel/kitap kesitleri vb.) içerikler kullanabilir. İF2: Öğretmen tabloyu dijital platformda çizerek öğrencilere yansıtabilir, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere tablonun çıktısını verebilir veya öğretmen sınıfın imkanlarına göre öğrencilerin tabloyu interaktif uygulamalar üzerinden oluşturmalarını isteyebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen dijital platformlarda hazırladığı sunum, infografik, şematik düzenleyici, Canlı Felsefe Sözlüğü'nü kullanabilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere toplumsal koşullara ve anahtar kavramlara dair bilgi aktarımı yaparken gündelik yaşamdan, dizi/film/kitap karakterlerinden ve kesitlerinden yararlanabileceklerine yönelik yönlendirici sorular sorabilir, ipuçları verebilir.
Ürün	ÜF1: Öğrenciler felsefi sistemini öykü ve kompozisyon yazarak, resmederek, şarkı, şiir yazarak, basit benzetme cümleleri kurarak oluşturabilirler. ÜF2: Öğrenciler panolarını afiş ve poster hazırlayarak, öykü, kompozisyon, şarkı ve şiir yazarak oluşturabilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen masaları/sıraları düzenleyerek fiziksel erişimde sınırlılık yaşayan öğrenciler için rahat hareket edebilme ortamı sağlayabilir. FÖOD2: Öğretmen fiziksel erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin kavanozun içinden kağıt çekerken akran desteği almasını sağlayabilir veya kendi seçebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	İçsel Yolculuğumuz																
Konu	Hayatın Anlamı																
Öğrenme Hedefleri	b) Hayatın anlamına ilişkin felsefi görüş ve argüman oluşturur.																
Materyaller	• Renkli kartlar, kalem, kutu • Akıllı tahta • Bilgi kartları																
Süre	2 ders saati																
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte; açık anlatım, hikâyeleştirme, büyük grup tartışması yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Açık Anlatım: Öğretmen dersin başında varoluşçuluğu ortaya çıkaran tarihsel olayları ve filozof görüşlerini öğrencilere aktarır. Hikâyeleştirme Yöntemi: Varoluşçuluğun anlaşılması ve “Varoluş özden önce gelir.” sözünün içselleştirilmesi için öğrencilerden belirli bir tema üzerinde hikâye oluşturmaları istenir. Büyük Grup Tartışması: “Bireyin kararlarını tüm etkilerden bağımsız olarak vermesi ve kendi varoluşunu her şeyden bağımsız olarak olarak oluşturmaları mümkün müdür?” sorgulaması oluşturulmaya çalışılır.																
Uygulama Süreci	Öğretmen dersin girişinde “Nosce Te Ipsum” (Latince: Kendini bil) ifadesini tahtaya herkes tarafından görülecek şekilde yazar. Fakat öğrencilere ne anlama geldiğini söylemez. “Dersin sonunda anlamını önce sizin tahmin etmenizi isteyeceğim.” ifadesinden sonra öğretmen varoluşçulukla ilgili genel bilgileri, varoluşçuluğu ortaya çıkartan sosyal-kültürel gelişmeleri, filozofların üzerinde durduğu genel kavramları açık anlatımla anlatır (İF1, SF1). Bununla ilgili öğretmen öğrencilere daha önceden hazırlamış olduğu bilgi notlarını dağıtır. Öğrencilere okumaları için süre verir. Tahtaya iki sütun ve yedi satırdan oluşan bir tablo çizilir (İF2). Sol tarafta filozoflar sağ tarafta da filozoflarla ilgili anahtar kavramlar ve/veya filozofların bilinen sözleri yazılır. Öğretmen öğrencilere bu tablodan birazdan yapacakları etkinlikte yararlanabileceklerini söyler. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Filozoflar</th><th>Filozofların Sözleri/Anahtar Kavramlar</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> Ardından öğretmen sınıfı 4 gruba ayırır (FÖOD1). Daha önceden hazırlamış olduğu toplumsal koşulları bir kavanozun içine atarak her grubun iki tane seçmesini ister (FÖOD2). Bu koşullar:	Filozoflar	Filozofların Sözleri/Anahtar Kavramlar														
Filozoflar	Filozofların Sözleri/Anahtar Kavramlar																

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	• Devrim • Savaş • Yüksek refah seviyesi • Gelir eşitsizliği • Salgın hastalıklar • Yüksek teknoloji • Otoriter yönetim • Toplumsal güvensizlik ortamı Daha sonra filozofların felsefi görüşlerini oluşturan anahtar kavramlar oluşturulur. • Varoluş • Yalnızlık • Kaygı • Yabancılaşma • İstenç • Ölüm • Hiçlik • Saçma Öğretmen, öğrencilerin anahtar kelimeler hakkında düşünmeleri için birkaç dakika süre tanır. Öğrenciler seçtikleri anahtar kelimelere yönelik fikirlerini tartışma yöntemiyle birbirlerine aktarırlar (SF2). Öğretmen, anahtar kavramlarla ilgili grup içi tartışmaların bitmesinin ardından şunu söyler: “İki tane dönem özelliği ve iki anahtar kavram seçtiniz, bu dört anahtar kavramı birlikte düşünerek “Bahsedilen toplumsal koşulların içerisinde yaşayan bir birey kendisini nasıl var eder? Değerleri nelerdir? Seçimleri nedir?” gibi soruları seçtiğiniz diğer iki anahtar kavramla da birleştirip kendi felsefi sisteminizi oluşturmanızı istiyorum.” (ÜF1) Etkinlik bittikten sonra öğretmen şu şekilde devam eder; “Nosce Te Ipsum” dersin başında tahtaya bu sözü yazmıştım. Bu söz “Kendini Bil” anlamına gelir. Bu sözü tahtaya yazmamın sebebi hayatın anlamıyla ilgili bir arayışa gireceksek bunun ilk basamağı kendini anlamaktan geçer.” diyerek bu konuda öğrencilerin de yorumlarını alarak dersi sonlandırır.
Değerlendirme	Etkinlik bittikten sonra her gruptan bir öğrenci sırayla oluşturulan sistemi arkadaşlarına okur. Hayatın anlamı panosu oluşturulur oluşturulan yazılar panoya asılır (ÜF2).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma. • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 29

TEMA: HUKUK VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.6.1. Hukukun doğasına yönelik soru ve felsefi problemleri anlayabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Hukukun doğasına yönelik felsefi soru ve problemleri toplumsal hayat ile ilişkilendirerek değerlendirir.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin siyaset felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri; suç, ceza, hak ve ahlak kavramları hakkında genel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenci kendi yaşantısından ve içinde bulunduğu kültürden etkilenip konuya nesnel ve bilimsel yaklaşmakta zorlanabilir. Öğrenci teorik hukuk ile uygulamalı hukuk arasında gördüğü farklılıklardan ötürü zorluklar yaşayabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin görsel, video, çeşitli materyaller veya anekdotlar kullanabilir. (Sokrates'in ölümünü konu edinen görseller vb.) İF2: Öğretmen konuya ilişkin kavramların tanımı için "Canlı Felsefe Sözlüğü"nü kullanabilir. (https://ogmmateryal.eba.gov.tr/felsefe-sozlugu) Ayrıca desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere hukuk, ahlak ve adalet kavramlarına yönelik hazırladığı materyallerin çıktısını dağıtabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere daha sade ve anlaşılır olan dava senaryosunu verebilir, senaryodaki önemli kısımları kalın/italik/renkli yazabilir ve öğrencileri daha rahat çalışabileceği, anlaşabileceği kişilerle grup yapabilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için not alma kısmında akran desteğinden yararlanabilir. Ayrıca öğrencinin not almasında yardımcı olacak anahtar kelimelerin yer aldığı bilgi kartı verebilir. Kendini sözel olarak ifade etmekte zorlanan öğrencilerin yazılı olarak ifade etmelerini sağlayabilir. SF3: Öğretmen öğrencilerin ilgi, yetenek ve performanslarına, sınıf imkânlarına göre çeşitli kostüm ve aksesuarlar getirerek verilen dava senaryolarını canlandırmalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen sunulan bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığını tespit etmek için kelime ilişkilendirme testi, doğru - yanlış soruları kullanabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere görsel/yazılı/işitsel ipuçları sunabilir. ÜF2: Öğretmen öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, dereceleme ölçeği ve performans görevi kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerden konuya ilişkin araştırma yapmalarını, örnekler bulmalarını, metin yazmalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen etkinlik için sınıftaki sıraları/masaları fiziki erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Adaletin Peşinde
Konu	Hukuk ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	b) Hukukun doğasına yönelik felsefi soru ve problemleri toplumsal hayat ile ilişkilendirerek değerlendirir.
Materyaller	• Bilgisayar • Akıllı tahta • Normal tahta • Kalem, kâğıt • Dava senaryolarının yazılı olduğu not kâğıtları
Süre	1 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte kavram haritası, soru-cevap, kavram-tanım eşleştirme, esnek gruplama, grup tartışması, Toulmin argümantasyon modeli yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Kavram Haritası: Öğretmen sözlü, yazılı ve görsellerle desteklenmiş materyallerle öğrencilere hukuk, ahlak ve adalet kavramlarını tanımlayıp aralarındaki ilişkiye ve farklara dair bir kavram haritası oluşturur. Soru - Cevap: Öğretmen ders süresince öğrencilere sorular sorar ve cevaplar alır. Kavram - Tanım Eşleştirme: Öğretmen konuya yönelik verilen bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için kavram - tanım eşleştirmesi yapar. Esnek Gruplama: Öğretmen önceden hazırlamış olduğu dava senaryolarının daha iyi tartışılması, her öğrencinin düşüncelerini daha iyi ifade edebilmesi için sınıfı gruplara böler. Tartışma: Öğrenciler öğretmenin daha önceden hazırlayıp getirdiği sosyal, ekonomik veya çevresel bir sorun içeren farklı bir dava senaryosunu hukukun doğasına, kaynağına ve olayın ahlaki yönlerine göre tartışır. Toulmin Argümantasyon Modeli: Öğretmen öğrencilerin performansını değerlendirmek için bu modeli kullanır.
Uygulama Süreci	Öğretmen hukukun toplumdaki yerine ve önemine dair fıkra, karikatür, şiir veya tarihten bir anekdot vb. ile kısa bir giriş yapar (İF1). Ardından öğretmen sözlü, yazılı ve görsellerle (sunu veya infografik gibi) desteklenmiş materyallerle öğrencilere hukuk, ahlak ve adalet kavramlarını tanımlayıp (İF2) aralarındaki ilişkiye ve farklara dair bir kavram haritası oluşturur. Sunulan bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığını tespit etmek için akıllı tahta üzerinden kavram-tanım eşleştirme yapar (ÜF1). Sonuçları anında öğrencilere bildirip ardından asıl etkinliğe geçiş yapar. Öncelikle etkinlik olarak yapacaklarını adım adım öğrencilere açıklar. Herkesin anladığından emin olduktan sonra etkinliğe başlar. ANA ETKİNLİK Gruplara Ayırma ve Grup Tartışması: Öğrenciler öğretmen tarafından esnek gruplama yöntemiyle 4 gruba ayrılır (FÖÖD1).

Öğretmen güvenilir kaynaklardan derlenen dava örneklerini senaryolaştırıp her gruba birer tane dağıtır. Daha önceden hazırlamış olduğu dava senaryolarını her bir gruba dağıtır (SF1).

Aşağıda kurgusal olarak hazırlanmış bazı dava senaryoları bulunmaktadır. Öğretmen bu senaryolardan yola çıkarak gerçek dava örneklerini senaryolaştırabilir.

Dava Senaryoları:

Her grup öğretmenin daha önce hazırlayıp getirdiği sosyal, ekonomik veya çevresel bir sorun içeren farklı bir dava senaryosu kartını alır. Bu senaryolar öğrencilerin toplumsal sorunlar hakkında etraflıca düşüncelerini ve çözüm önerileri geliştirmelerini sağlar. Öğretmen hazırladığı her bir dava kartındaki problemin çözümüne dair gerekli olan yasaları da karta ekler.

Örnek Senaryolar:

1. Örnek:

Cinsiyet Ayrımcılığı Davası

Konu: Bir çalışan cinsiyet ayrımcılığı iddiasıyla işverene karşı dava açar. Çalışan aynı işi yapan erkek meslektaşlarından daha düşük ücret aldığını ve terfi şansının engellendiğini belirtir.

Sorular:

- Çalışanın iddialarını destekleyecek deliller neler olabilir?
- İşverenin savunması ne olabilir?
- İlgili yasalara göre işverenin sorumlulukları nelerdir?
- Çalışanın adil bir çözüme ulaşması için hangi yollar izlenebilir?

2. Örnek:

Çevresel Hasar Davası

Konu: Bir fabrikanın atıklarını yakındaki bir nehre boşaltması sonucu çevresel bir felaket meydana gelir. Yerel halk su kaynaklarının kirlendiğini ve tarım arazilerinin zarar gördüğünü belirterek dava açar.

Sorular:

- Fabrika yasalara uygun hareket etmiş midir?
- Fabrikanın eylemleri etik midir?
- Yerel halkın tazminat hakkı olmalı mıdır?
- Devletin çevresel düzenlemeleri neler olmalıdır?

3. Örnek:

Dolandırıcılık Davası

Konu: Bir yatırım şirketi yatırımcılardan yüksek getiri vaadiyle para toplar. Ancak vaat edilen getirileri sağlayamaz, şirket batma noktasına gelir. Yatırımcılar dolandırıldıklarını iddia ederek dava açarlar.

Sorular:

- Yatırım şirketinin eylemleri yasal mı?
- Yatırımcıların korunması için nasıl bir yasal mekanizmaya ihtiyaç vardır?
- Yatırım şirketinin yöneticileri kişisel olarak sorumlu tutulabilir mi?
- Mali şeffaflığın ve denetimin önemi nedir?

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

4. Örnek:

Tıbbi Hata Davası

Konu: Bir hastanın cerrahi bir operasyon sırasında yapılan hatalar yüzünden ciddi sağlık sorunları ortaya çıkar. Hasta, doktor ve hastaneyi tıbbi ihmalkârlıkla suçlayarak dava açar.

Sorular:

- Doktorların ve hastanelerin sorumluluğu ve hakları ne olmalıdır?
- Hastanın hakları ve tıbbi hatalar karşısında korunması nasıl olmalıdır?
- Tıbbi hata sonucunda ortaya çıkan zararlar nasıl değerlendirilmelidir?
- Sağlık hizmetlerinde kalitenin artırılması için ne gibi adımlar atılabilir?

Not Alma:

Öğretmen her gruptan verilen dava hakkında hukukun doğasını, kaynağını ve olayın ahlakî yönlerini tartışmalarını, notlar almalarını, ilgili senaryolardaki soruları cevaplamalarını ve bunları sınıf önünde sözel olarak özetlemelerini ister (**SF2**). Daha sonra öğrenciler bulgularını ve fikirlerini bir grup tartışması şeklinde sınıfa sunar (**SF3**).

Tartışma ve Değerlendirme:

Diğer öğrenciler ve öğretmen sunulan argümanlar üzerine sunum yapan gruba sorular sorar. Daha sonra öğretmen öğrencilerden ceza ve mükâfatın etkililiğine ilişkin çıkarımlarını yazılı olarak ifade etmelerini ister.

Öğretmen, öğrencilerin performansını “Toulmin Argümantasyon Modeli” üzerinden değerlendirir (**ÜF2**):

1. **Zemin:** İddiayı desteklemeye yardımcı olan kanıtlar ve gerçeklerdir.
2. **Gerekçe (Bağlantı):** Açıkça ifade edilen veya ima edilen bağlantı, gerekçeyi iddiaya bağlayan varsayımdır. Yani bu kanıt bu iddiayı nasıl destekliyor? Kanıttan iddiaya nasıl gidilebilir?
3. **Niteleyici:** Bir iddia her durumda doğru olmayabilir; bir sınırlayıcı, niteleyici, niteleyici olmalıdır.
4. **Destek:** Gerekçenin yanında iddiayı destekleyecek açıklamayı ifade eder. Çoğu durumda bu ima yoluyla dile getirilir. Genellikle günlük hayattan bir örnek ikisi arasındaki bağlantıyı kurmada yardımcı olur.
5. **Çürütme:** Duruma ilişkin başka bir geçerli görüşün, karşı tezin, muhalif düşüncenin ele alınmasıdır.

Değerlendirme**Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri**

- Gereklini olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama.
- İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma.
- Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.).
- Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 30

TEMA: HUKUK VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.6.2. Hukuk sorunları üzerine felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	a) Hak ve özgürlüklerin hukuksal temellerini çözümler.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin siyaset felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri; suç, ceza, hak ve ahlak kavramları hakkında genel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	Öğrenciler görüşlerin sınıf ortamında paylaşılması ve paylaşılan görüşlere saygı duyulması noktasında birbirlerini yargılamadan etkin bir şekilde dinleme becerisinde zorluk yaşayabilirler. Bazı önyargıların farkında olunmaması sağlıklı düşünmenin önünde engel olabilir.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin video, görsel/işitsel/yazılı içerikler, örnek olaylar kullanabilir. İF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için metinde (çalışma kağıdı, senaryo) yer alan önemli yerleri kalın/renkli yazabilir, altını çizebilir ve metni sadeleştirebilir. İF3: Öğretmen bir önceki derste kullandığı içerikleri veya içeriklerle ilgili görsel/işitsel/yazılı materyalleri hatırlatıcı olarak kullanabilir. İF4: Öğretmen rollere yönelik kostüm/aksesuar getirebilir veya bir önceki ders öğrencilere rollerle ilgili bilgi verip kostüm/aksesuar getirmelerini isteyebilir.
Süreç	SF1: Öğretmen insan haklarının tarihsel gelişimini anlatan sunu, afiş, zaman çizelgesi kullanabilir. SF2: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciye hazırladığı içeriğin bir örneğini çıktı alıp verebilir. İncelemesi için ek süre tanıyabilir. SF3: Öğretmen birkaç turdan sonra inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi sandalyeye oturması için seçebilir. Öğrenci kendini sözel olarak ifade etmekte zorlanıyorsa yazılı olarak ifade etmesini sağlayabilir. SF4: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için not alma kısmında akran desteğinden yararlanabilir. SF5: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrenciyi seçebilir. SF6: Öğretmen öğrencilerin küçük tartışma grupları oluşturarak tartışma sorularını cevaplamalarını isteyebilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencilerden rol oynama ve tartışma sürecinden öğrendiklerini kavram haritası yapmalarını isteyebilir. ÜF2: Öğretmen öğrencilerden şiir, şarkı yazmalarını, çizim/resim yapmalarını, afiş/poster hazırlamalarını isteyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	ÜF3: Öğretmen öğrencilerden performans ödevi olarak resim yapmalarını, şiir ya da küçük bir senaryo/tiyatro oyunu yazmalarını, temel haklara kavuşabilmenin önündeki engelleri ortadan kaldırmak/azaltmak için çözüm önerisi niteliğinde bireysel/grup çalışması olarak bir proje hazırlamalarını isteyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen öğrencilerin çember şeklinde oturmaları için sıraları/masaları düzenleyebilir. Fiziksel erişimde sınırlılık yaşayan öğrencilerin rahat hareket edebilmeleri için sandalyeler arasındaki mesafeleri ayarlayabilir. FÖOD2: Öğretmen yapılacak canlandırma için sınıf düzenini canlandırmaya uygun şekilde düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Temel Haklarım Olarak İnsan Haklarını Öğreniyorum
Konu	Hukuk ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	a) Hak ve özgürlüklerin hukuksal temellerini çözümler.
Materyaller	• İnsan haklarının tarihsel gelişimine dair infografik • İnsan haklarına ilişkin çalışma kâğıdı • İnsan hakları evrensel beyannamesinin yazılı olduğu metin • Oyun senaryosu • Öğrenci kartları (her öğrenciye verilecek rol kartları) • Defter ve kalem
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Soru - Cevap: Öğretmen şiiri okuduktan sonra öğrencilerle bu şiirin onlarda uyandırdığı duygu ve düşüncelerin ne olduğuna dair kısa bir soru-cevap etkinliği yapar. İnfografik: Öğretmen öğrencilere insan haklarının tarihsel gelişimini anlatmak için infografik kullanır. Akvaryum: Öğretmen insan haklarıyla ilgili hazırladığı çalışma kâğıtlarında yer alan metnin tartışılması ve metne ait sorunun cevaplandırılması için akvaryum tekniğini kullanır. Rol Oynama: Öğretmen insan haklarının hayatımızdaki yerini daha derinden kavrayabilmeleri ve empati kurabilmeleri için hazırladığı senaryoları öğrencilerin canlandırmalarını ister. Büyük Grup Tartışması: Öğretmen öğrencilerin rol oynayan arkadaşları, rol oynama süreçleri hakkında düşüncelerini ve duygularını ifade edebilmeleri için büyük grup tartışması yapar.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen derse konuyla alakalı bir şiir ile başlar (İF1). Örnek şiir: MEMLEKET İSTERİM Memleket isterim Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun; Kuşların çiçeklerin diyarı olsun. Memleket isterim Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun; Kardeş kavgasına bir nihayet olsun. Memleket isterim Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun; Kış günü herkesin evi barkı olsun. Memleket isterim Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun; Olursa bir şikâyet ölümden olsun. Cahit Sıtkı TARANCI

Öğretmen şiiri okuduktan sonra öğrencilerle bu şiirin onlarda uyandırdığı duygu ve düşüncelerin ne olduğuna dair kısa bir soru-cevap turu yapar. Ardından dersin konusunu açıklar ve insan haklarının tarihsel gelişimini anlatan infografiği tahtada açar **(SF1)**. Çocukların infografiği incelemeleri için onlara birkaç dakika süre verir **(SF2)**. Tarihsel süreçte insan haklarının gelişimine dair dikkatlerini çeken noktaları sorar. Verilen cevapları değerlendirdikten sonra öğrencilere insan haklarıyla ilgili hazırladığı çalışma kâğıtlarını dağıtır **(İF2)**. Çalışma kâğıdında temel insan haklarından örnek metinler ve bu hakların ihlali durumuna ilişkin sorular yer almaktadır.

Örnek Çalışma Kâğıdı:

Çalışma Kâğıdı: Temel İnsan Hakları ve Özgürlükleri

1. Yaşam Hakkı

Yaşam hakkı her bireyin yaşama hakkının korunmasını ifade eder. Kimse keyfi olarak yaşamından mahrum bırakılamaz.

Her bireyin doğuştan gelen bir hak olarak yaşam hakkına sahip olması gerekir. Bu hak savaş zamanı bile saygı gösterilmesi gereken en temel haktır.

Düşünme Sorusu:

Yaşam hakkının korunması neden önemlidir? Bu hakkın ihlalinin doğurabileceği sonuçlar neler olabilir?

2. Özgürlük ve Güvenlik Hakkı

Özgürlük ve güvenlik hakkı bireylerin fiziksel ve zihinsel olarak özgür olmalarını, güvenli bir çevrede yaşamalarını garanti eder.

Hiç kimse keyfi olarak tutuklanamaz, alıkonulamaz veya sürgün edilemez. Bir bireyin özgürlüğü hukuken belirlenen sınırlamalar dışında kısıtlanamaz.

Düşünme Sorusu:

Özgürlük ve güvenlik hakkının ihlali ne gibi sonuçlar doğurabilir?

3. İfade Özgürlüğü

İfade özgürlüğü bireylerin düşüncelerini ve görüşlerini serbestçe ifade edebilme hakkını içerir. Bu hak basın özgürlüğü ve bilgi alma hakkını da kapsamaktadır.

Herkesin görüşlerini açıklama ve anlatma hakkı vardır; bu hak bilgi ve düşüncelerin her türlü vasıta ile araştırılması, alınması ve verilmesini içerir.

Düşünme Sorusu:

İfade özgürlüğü toplumsal ilerleme için neden önemlidir? Bu hakkın sınırları olmalı mıdır?

4. Eğitim Hakkı

Eğitim hakkı her bireyin öğrenim görme ve eğitim alma hakkını içerir. Bu hak herkesin bilgiye erişimini ve potansiyelini gerçekleştirmesini sağlar.

İlköğretim zorunlu ve parasız olmalıdır. Teknik ve mesleki eğitim herkese açık olmalı, yükseköğretim ise yetenek ve başarıya göre erişilebilir olmalıdır.

Düşünme Sorusu:

Eğitim hakkının sağlanması bireyin ve toplumun gelişimi açısından neden hayati öneme sahiptir?

5. Adil Yargılanma Hakkı

Adil yargılanma hakkı herkesin bağımsız ve tarafsız bir mahkemede adil, halka açık bir şekilde yargılanma hakkını içerir. Suçluluğu kanıtlanana kadar herkes masum sayılır.

Herkes, bir suç işlediği iddiası ile hakkında cezai kovuşturma yapılan kişilerin haklarının tanınmasını ve adil bir şekilde yargılanmasını isteme hakkına sahiptir.

Düşünme Sorusu:

Adil yargılanma hakkının olmadığı bir toplumda bu durumun yaratacağı sonuçlar neler olabilir?

6. Özel Hayatın Gizliliği

Bu hak bireylerin özel yaşamlarına, ailelerine, konutlarına ve haberleşmelerine keyfi olarak müdahale edilmemesini sağlar.

Hiçkimsenin özel hayatına, ailesine, meskenine veya yazışmalarına keyfi olarak müdahale edilemez. Herkesin bu tür müdahalelere karşı kanunlara göre korunma hakkı vardır.

Düşünme Sorusu:

Özel hayatın gizliliği hakkının ihlal edilmesi bireyin ve toplumun genel sağlığını ve moralini nasıl etkiler?

Öğretmen öğrencilere dağıttığı çalışma kağıdındaki metni okumalarının ardından metnin sonunda yer alan soruyu cevaplamalarını ister. Herkes düşünüp cevapları yazdıktan sonra sınıf çember şeklinde oturur. Çemberin ortasına sandalye yerleştirilir (**FÖOD1**). İlk sorudan başlayarak sorulara cevap vermek isteyen öğrenciler sandalyeye oturarak cevabını okur (**SF3**). Bu sırada diğer öğrenciler verilen cevap ile ilgili not alıp kendi cevapları ile karşılaştırır (**SF4**). Her bir öğrencinin konuşması bittikten sonra diğer öğrenciler sormak istedikleri soruları sorar ve cevaplar alındıktan sonra diğer öğrenciye geçilir. Bütün sorular tamamlanarak etkinlik sona erdirilir.

2.DERS

Öğretmen bir önceki ders insan haklarına dair yaptıkları okuma ve tartışmaları kısaca hatırlatır (**İF3**). Bu ders, bu bilgilerden yola çıkarak insan haklarının hayatımızdaki yerini daha derinden kavrayabilmek ve daha iyi empati kurabilmek için konuyla ilgili sınıfta küçük bir canlandırma yapacaklarını söyler. Daha önce hazırladığı senaryoyu öğrencilere dağıtır (**İF2**).

Rol Kartlarının Dağıtılması ve Hazırlık

Rol yapacak gönüllü öğrencilere rol kartları dağıtılır (**SF5**). Her öğrenci farklı bir rolü temsil eder (Örneğin mağdur, ayrımcı veya ırkçı bir kişi, insan hakları savunucusu, gözlemci, vs.) (**İF4**). Öğrenciler rolleri ve senaryo metnini okur, hangi rolde olduklarına dair bilgi sahibi olurlar. Öğrencilere rolleri üzerinde düşünmek ve kısa bir hazırlık yapmak için 5 dakika süre verilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

	Rol Oynama Öğrenciler sınıfta belirlenen alanda sahneleme yapar (FÖOD2). Her rol dahil olduğu durumları temsil eder ve kendi bakış açısını sahneye yansıtır. Öğretmen gerektiğinde sahneyi yönlendirir ve öğrencilerin rollerine uygun şekilde davranmalarını sağlar. Tartışma ve Değerlendirme Senaryoya uygun canlandırma gerçekleştikten sonra oynayan öğrenciler rol oynama süreci hakkında düşüncelerini ve duygularını paylaşır. Sınıf yeniden çember hâline gelir (FÖOD1) ve öğretmen aşağıdaki tartışma soruları üzerinden sınıf genelinde bir tartışma yürütür (SF6): • Rol oynarken nasıl hissettiniz? (rol yapan öğrencilere yönelik bir soru) • Ayrımcılığa veya ırkçılığa maruz kalan kişi perspektifinden durumu nasıl değerlendirdiniz? (tüm sınıfa yönelik bir soru) • Ayrımcılık veya ırkçılık yapan kişi olarak bu davranışın sonuçlarını düşünmek nasıl bir deneyimdi? (rol yapan öğrencilere yönelik bir soru) • Bu durumun ortadan kaldırılması için neler yapılmalı? (tüm sınıfa yönelik bir soru) • İnsan hakları savunucusu olarak ne tür çözümler önerirsiniz? (tüm sınıfa yönelik bir soru) Öğretmen tartışmaları yönlendirir, ayrımcılık ve ırkçılığın toplumsal ve bireysel etkileri üzerinde durur. Ayrıca tartışma esnasında farklılıklara saygı duymanın önemine dikkat çeker.
Değerlendirme	Sonuç ve Yansım Öğrencilerden rol oynama ve tartışma sürecinden ne öğrendiklerini yazılı olarak ifade etmeleri istenir (ÜF1). Öğretmen öğrencilerden ırkçılıkla mücadeleye yönelik bir kısa metin veya slogan yazmalarını ister (ÜF2). Ders sonunda öğretmen önemli noktaları özetler ve öğrencilerin elde ettiği kazanımları vurgular. Son olarak bir sonraki derse hazırlık olması için dünyada yaşanan güncel insan hakları sorunlarına değinen felsefi bir metin yazmalarını isteyerek performans ödevi verir (ÜF3).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama. • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma. • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma. • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.). • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (sözlü, yazılı, görsel vb.). • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.). • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme.

11.SINIF - FARKLI LAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 31

TEMA: HUKUK VE FELSEFE

Etkinliğe Dönüştürülecek Öğrenme Çıktıları	FEL.11.6.2. Hukuk sorunları üzerine felsefi düşünce ortaya koyabilme
Basamaklandırılmış Bilgi Birimleri	b) Temel hukuk sorunlarına yönelik görüş ve argüman oluşturur.
Ön Koşul Beceriler/ Temel Kabuller	Öğrencilerin siyaset felsefesinin temel kavram ve problemlerini bildikleri; suç, ceza, hak ve ahlak kavramları hakkında genel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.
Tema Bazlı Öğrenci İhtiyaçları	- Felsefe ile ilgili soyut kavramları anlamada güçlük yaşayabilirler. - Felsefe ile ilgili metinlerde kullanılan karmaşık dil yapılarını ve terminolojiyi anlamada zorluk yaşayabilirler. - Kendi düşünce, analiz ve yorumlarını ifade etmekte zorlanabilirler.
Farklılaştırma Alanları	
İçerik	İF1: Öğretmen konuya ilişkin video, hikaye gibi içerikler de kullanabilir. İF2: Öğretmen soruları dijital platformlardan yansıtarak hatırlatıcı olarak kullanabilir, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere soruların çıktısını verebilir, soruyu kendisi okuyabilir veya sınıftan bir öğrencinin okumasını sağlayabilir. İF3: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere hukuk konularına yönelik görsel/ yazılı/işitsel ipuçları verebilir. İF4: Öğretmen bağlantı kurmakta zorlanan öğrencilere kavramlara yönelik görsel, işitsel ve yazılı materyalleri tahtadan yansıtabilir ya da gruplara dağıtarak ipucu sağlayabilir.
Süreç	SF1: Öğretmen akvaryum tekniği etkinliğinde sandalyeye ilk oturan kişi olarak öğrencilere örnek olup onları cesaretlendirebilir. SF2: Öğretmen öğrencilerin istek, ihtiyaç ve performanslarına göre soruları çeşitlendirilebilir, soru sayısını azaltıp artırabilir, cevap vermekte zorlanan öğrenciler için soruları daha basit ve anlaşılır bir dil kullanarak yeniden sorabilir, somut örnekler ve hikâyeler kullanarak ipuçları verebilir. SF3: Öğretmen inisiyatif kullanarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere daha sade ve anlaşılır olan konuyu verebilir. SF4: Öğretmen desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere küpleme tekniği aşamalarını ve etkinlik yönergelerini maddeler halinde yazan yönerge kartları hazırlayıp verebilir. Yönerge kartlarındaki önemli kısımları renkli/kalın/italik veya altı çizili şekilde yazabilir.
Ürün	ÜF1: Öğretmen öğrencileri değerlendirmek için performans derecelendirme ölçeği, öz/akran değerlendirme formları kullanabilir. ÜF2: Öğretmen sadece yazı yazmalarını değil inceledikleri materyallerden yola çıkarak; poster, afiş, sunum, animasyon, çizim, hikâye kartları, canlandırma, web 2 araçlarını kullanarak hazırlayacakları bir materyal yapabileceklerini söyleyebilir.
Fiziksel Öğrenme Ortamı Düzenlemeleri	FÖOD1: Öğretmen çember içinde öğrencilerin daha rahat şekilde yerleşmeleri ve hareket edebilmeleri için sıraları ve masaları düzenleyebilir. FÖOD2: Öğretmen; öğrencilerin daha rahat şekilde hareket edebilmesi için grup yerleşimlerini, sıraları ve masaları düzenleyebilir.

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ETKİNLİK FORMU

Etkinlik Adı	Daha Adil Bir Dünya Mümkün
Konu	Hukuk ve Felsefe
Öğrenme Hedefleri	Temel hukuk sorunlarına yönelik görüş ve argüman oluşturur.
Materyaller	• Kalem, tahta • Dijital materyaller ve düzenlenmiş yazı kâğıtları • Felsefi temaları gösteren görsel materyaller • Öykü kartları ve etkinlik kâğıtları • 6 adet küp
Süre	2 ders saati
Etkinlik Açıklaması	Bu etkinlikte Sokratik Tartışma, akvaryum tekniği, küpleme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Sokratik Tartışma: Öğretmen hukuk ve ahlak sorunlarına dair yönlendirici sorular sorarak sınıfta sokratik tartışma yöntemini uygular. Akvaryum Tekniği: Öğrencilerin fikirlerini daha rahat şekilde ifade edebilmesi ve sağlıklı bir tartışma ortamı için akvaryum tekniği kullanılır. Küpleme: Öğrencilerin verilen konu hakkında farklı açıdan düşünmelerine yardımcı olmak için küpleme tekniği kullanılır.
Uygulama Süreci	1.DERS Öğretmen öğrencilere Immanuel Kant'ın "Yakalanırım korkusuyla hırsızlık yapmıyorsam, davranışım yasalara uygundur ama ahlaki sayılmaz." sözü üzerine ne düşündüklerini sorarak derse giriş yapar (İF1). Bu söz üzerine hukuk ve ahlak kurallarının benzerlik ve farkları konularına dair yönlendirici sorular sorup sınıfta sokratik tartışma yöntemini uygular. Daha sonrasında öğretmen akvaryum tekniğini kullanarak aşağıdaki soru örneklerine yönelik tartışma yaptırır. Bu bağlamda öğretmen sınıftaki tüm öğrencileri çember düzeninde oturtur. Çemberin ortasına bir sıra/sandalye konur (FÖOD1). Daha sonra öğretmen "Şimdi size hukuk sorunlarına yönelik birtakım sorular soracağım. Sizlerden cevap vermek isteyenler ortadaki sıraya/sandalyeye oturarak cevap verecek. Herkes sandalyede oturan arkadaşını dinleyecek. Size soracağım soruların doğru cevapları bir tane değil. Söylediğiniz her şey değerli. Bizim için önemli olan öncelikle sözlerinizin tutarlı olması. O yüzden yanlış cevap verme korkusu olmadan rahatlıkla cevap verebilirsiniz." diyerek öğrencilere etkinliği açıklar (SF1). Söz alan her öğrencinin alkışlanmasını sağlayarak motivasyonlarının ve katımlarının artmasını sağlar. Örnek olarak öğretmen aşağıdaki soruları sorabilir (SF2, İF2): • Bir eylemin yasal olması onun ahlaki olduğu anlamına gelir mi? Neden? • Hukuk kuralları neden var ve toplum için ne işe yarar? • Ahlak kuralları toplumda nasıl bir rol oynar ve hukuk kurallarından farkları nelerdir? • Hukuk kuralları her zaman ahlaki değerlerle uyumlu mudur? • Bir toplumda ahlak veya hukuk kurallarına uyulmazsa ne gibi sonuçlar doğabilir? Gönüllü tüm öğrencilerin katılımıyla tartışma sonlandırılır, öğretmen öğrencilere katılımları için teşekkür eder.

2.DERS

Öğretmen, öğrencileri rastgele 5 gruba ayırır (**FÖÖD2**). Her gruba önceden hazırlanmış olduğu ve üzerinde bazı hukuk konularının yazılı olduğu kartları rastgele dağıtır (**SF3**). Kartları dağıttıktan sonra hazırlanmış olduğu küpleri öğrencilere verir. Örnek olarak aşağıda verilen 6 konu belirlenebilir. İçlerinden bir tanesini öğretmen örnek olarak işleyip diğer kartları dağıtılabılır.

1. Yoksullukla İlgili Suçlar
2. Tüketici Hakları
3. İş ve Çalışma Hukuku
4. Aile Hukuku
5. Kiracı ve Ev Sahibi İlişkileri
6. Komşuluk Hukuku

Daha sonra sınıfa “Şimdi farklı bir teknikte çalışma yapacağız. Her gruba bir kart verdim. Kartlarınızda bazı hukuk konuları var (**İF3**). Bunun yanında bir de masanıza küp bıraktım. Küpün her bir yüzeyinde sayılar ve altında açıklamalar yazıyor. Şimdi küpü hızlıca inceleyebilirsiniz.” diyerek ana yönergeyi verir. Sonrasında “Etkinliğimiz şu şekilde ilerleyecek: Önce küpü gruptan biriniz atıyorsunuz. Gelen sayı ve açıklamasını okuyarak kartınızda yazan konuyu bu açıklamaya göre değerlendiriyorsunuz. Grubunuzdan bir arkadaşınız ilk olarak küpü atacak. Gelen sayı ve açıklamaya göre tüm grup değerlendirmelerini yapacak ve grup olarak bu değerlendirme not alınacak. Sonrasında sırayla gruptaki herkes küpü atarak küpün bütün yüzeylerindeki aşamalar tamamlanana kadar bu süreç devam edecek. Küp atmada aynı sayıyı atan öğrenci hakkını kaybedip sıradaki arkadaşına küpü verecek. Anlaşılmayan bir yer var mı?” şeklinde yönergeyi verip “Şimdi ben size örnek bir çalışma yapacağım deyip küpü alıp atar ve her basamak için öğrencilere model olur. Bu şekilde her bir yüzey için öğrencilere neyi nasıl yapacakları konusunda rehber olmuş olur (**SF4**).

Örnek sorun: “**Kiracı ve Ev sahibi ilişkileri**”

Hatırlama: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkilerine yönelik sorunların bir listesini hazırlayın.

Anlama: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkileriyle ilgili listelenen sorunlara yönelik çıkarımlarda bulunun.

Uygulama: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkileriyle ilgili bir önceki derste işlenen kavramlarla (hak, hukuk, adalet vs.) bağlantılar kurun (**İF4**).

Analiz: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkileriyle ilgili günlük hayattaki sorunlara yol açan olayları işlenen kavramlarla analiz edin.

Değerlendirme: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkisindeki problemlerin çözümlerine yönelik kullanılan uygulamaların işlevselliğini değerlendirin.

Üretme: Bu basamakta kiracı ve ev sahibi ilişkisine yönelik problemleri çözmek için yeni uygulamalar tasarlayın.

Öğretmen bu şekilde model olduktan sonra gruplar kendi etkinliklerine başlar. Etkinlik tamamlandıktan sonra öğretmen grupların oluşturdukları kağıtları değerlendirmek üzere toplar ve etkinliği bitirir (**ÜF1**).

11.SINIF - FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Değerlendirme	Öğretmen öğrencilerden hukuk ve ahlak kurallarının olmadığı distopik bir yazı, video, dizi, film, kitap, kitap özeti gibi bir ya da birkaç materyali inceleyerek kendi distopik metinlerini yazmalarını ister (ÜF2).
Kullanılan Evrensel Tasarım Öğeleri	• Gereksinimi olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlama • İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanma • Sınıf içinde hareket edebilecekleri ve rahat edebilecekleri bir düzen oluşturma • Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunma • Alternatif değerlendirme yöntemleri kullanma (Uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.) • Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanma (Sözlü, yazılı, görsel vb.) • Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunma • Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlama (Dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.) • Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturma ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleme

